

Національний технічний
університет України
«Київський політехнічний інститут
імені Ігоря Сікорського»

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ФОНЕТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

**Збірник матеріалів VI Круглого столу
(21 квітня 2023 р.)**

Кафедра теорії, практики та перекладу французької мови
Кафедра теорії, практики та перекладу англійської мови

Міністерство освіти і науки України

Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Кафедра теорії, практики та перекладу французької мови

Кафедра теорії, практики та перекладу англійської мови

Сучасні тенденції фонетичних досліджень

Збірник матеріалів
VI Круглого столу з міжнародною участю
21 квітня 2023 р.

Київ
КПІ ім. Ігоря Сікорського
2023

УДК 81'342(062)

С 91

*Наукове видання затверджено до друку рішенням кафедри теорії,
практики та перекладу французької мови
КПІ ім. Ігоря Сікорського
(Протокол №10 від 03.04.2023 р.)*

С91 Сучасні тенденції фонетичних досліджень : зб. матеріалів VI Круглого столу з міжнар. участю, 21 квіт. 2023 р. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2023. – 130 с.

ISBN 978-966-990-074-6

Описано сучасні напрями фонетичних досліджень, висвітлено різноаспектні звукові будови мови й мовлення; когнітивний, культурологічний, прагматичний та енергетичний аспекти фонетичних досліджень дискурсу; фоносемантичні й фоностилістичні особливості текстів різних жанрів; закономірності впливу емоційного стану особистості на просодичні характеристики мовлення; специфіку ідентифікації мовця за фонетичним оформленням його мовлення; константність і варіативність соціофонетичних параметрів мовлення; паралінгвальні характеристики емоційного мовлення; результати лінгвоконтрастивних досліджень фонетичних систем іноземної та української мови, а також актуальність методики викладання фонетики іноземної мови.

Для науковців, викладачів і аспірантів.

УДК 81'342(062)

Голова редакційної колегії:

Калита А. А., док-р філол. наук, проф., професор кафедри теорії, практики та перекладу французької мови КПІ ім. Ігоря Сікорського, м. Київ, Україна

Члени редколегії:

Тараненко Л. І., док-р філол. наук, проф., завідувач кафедри теорії, практики та перекладу англійської мови КПІ ім. Ігоря Сікорського, м. Київ, Україна
Урбанавичене Й., ст. наук. Співроб. Центру досліджень стандартної мови, Інститут литовської мови, м. Вільнюс, Литовська Республіка

Вчений секретар:

Борбенчук І.М., канд. філологічних наук, доц., доцент кафедри теорії, практики та перекладу англійської мови КПІ ім. Ігоря Сікорського, м. Київ, Україна

*Матеріали подано в авторській редакції
Використання матеріалів збірника можливе
за умови обов'язкового посилання*

ISBN 978-966-990-074-6

© КПІ ім. Ігоря Сікорського (ФЛ), 2023

© Автори публікацій, 2023

ЗМІСТ

СУЧАСНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ЗВУКОВОЇ БУДОВИ МОВИ Й МОВЛЕННЯ..... 6

<i>Kalyta, Alla & Burka, Nataliia.</i> Supervenience of Communication Means and Conditions on Adolescent’s Speech Behaviour.....	6
<i>Urbanavičienė, Jolita.</i> Acoustic and Articulatory Properties of Lithuanian Sonorants in Various Positions	12
<i>Калита А.А.</i> Енергетична основа породження і декодування мовлення	17
<i>Алексієвець О.М.</i> Просодичні засоби створення ефекту довіри у виступах Бориса Джонсона щодо російсько-української війни	22
<i>Куценко М.А.</i> Синергетичний опис породження й актуалізації щирого співчуття	25

КОМУНІКАТИВНО-КОГНІТИВНИЙ, ЕНЕРГЕТИЧНИЙ, КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ, ЕКОЛІНГВІСТИЧНИЙ ТА ПРАГМА- ТИЧНИЙ АСПЕКТИ ФОНЕТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ДИСКУРСУ..... 28

<i>Taranenko, Larysa.</i> Interplay of Language Means Conveying Subliminal Potential of Public Addresses (A Case Study of Volodymyr Zelensky’s Political Address)	28
<i>Vitale, Alessandro.</i> The Simplification of Language in Developed Countries: Causes and Consequences of Limiting of Complex Thinking	33
<i>Корнєва З.М.</i> Засоби експресивності у романі Туни Кіремітчі “Молитви лишаються незмінними”	36
<i>Андрущенко І.О.</i> Просодичне оформлення коротких наукових промов англомовними здобувачами ступеня PhD (на матеріалі виступів на конкурсі <i>Three Minute Thesis</i>)	38
<i>Бойченко М.К.</i> Узагальнення напрямів та підходів до міждисциплінарного дослідження участі вербальних і невербальних засобів у харизматичній комунікації.....	41
<i>Isniuk, Olha.</i> Social Variables and their Influence on the Prohibitive Speech Acts Actualisation	45

<i>Kozub, Liubov.</i> Intonation as One of the Engaging Techniques Used by Ted Talks Speakers	47
ФОНОСЕМАНТИЧНІ Й ФНОСТИЛИСТИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ТЕКСТІВ РІЗНИХ ЖАНРІВ	52
<i>Barna, Claudio.</i> An Idea about the Female Origin of the Poems About Love, Theme Opposite to War	52
<i>Борбенчук І.М.</i> Відтворення емоційної виразності поезії “ <i>Funus Passeris</i> ” Катулла у перекладах	55
<i>Дегтярєва Є.О.</i> Фоносемантичні і фоностилистичні засоби у французьких постмодерністських художніх текстах	58
<i>Качановська Т.О.</i> Транскодування українських власних назв засобами французької мови: функційно-жанрові аспекти (на матеріалі двомовної французько-української антології воєнної поезії “ <i>In Principio Erat Verbum</i> ”)	61
<i>Северина Г.Г.</i> Визначення лінгвістичного статусу суперечки	66
<i>Snegireva, Elizaveta.</i> Rhetoric of Crisis: Interpretation Challenges	69
ІДЕНТИФІКАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ МОВЦЯ ЗА ФОНЕТИЧНИМ ОФОРМЛЕННЯМ ЙОГО МОВЛЕННЯ	72
<i>Бабчук Ю.Й., Валігура О.Р.</i> Етнічні характеристики мовців та їх вплив на просодичне оформлення вигуків	72
<i>Буць Ж.В., Кривенець І.В.</i> Просодичні компоненти комунікативного портрету персонажа у романі Бернара Вербера “ <i>Le Papillon des Étoiles</i> ”	76
<i>Гуменюк І.Л.</i> Інструментальний аналіз ритму мовлення українських білінгвів	81
<i>Kolisnyk, Maryna.</i> Accent as a Linguistic Self-Identification Factor	84
<i>Koulykova, Viktoriya.</i> Le Discours des Jeunes Francais et Ukrainien: Approche Phonétique	86
<i>Musiienko, Yuliia.</i> Extralinguistic Cues of Prosody for Speech Act Perception ...	90
<i>Perepelytsia, Valeriia & Dellwo, Volker.</i> Investigating an Own-age Bias in Voice Recognition	94
<i>Sokyrska, Olha & Buha, Svitlana.</i> The Study of Refusal Utterances Prosodic Organization	99

<i>Сотников А.В</i> Вплив емоційного стану мовця на просодичні характеристики його мовлення	103
--	-----

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ
ФОНЕТИКИ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ..... 107**

<i>Ichenko, Olha.</i> Music in the EFL Classroom: A Case of Atonality	107
<i>Bondar, Lesya & Choumtchenko, Tina.</i> Procédés de Correction de L’interférence Phonétique Dans L’apprentissage du Français Par des Étudiants Ukrainiens	111
<i>Ibragimova, Svitlana.</i> Les Erreurs de Prononciation les Plus Courantes au Niveau A1-A2 et Leur Correction	114
<i>Школяр Л.В., Цимбал І.В.</i> Використання нових технологій у навчанні фонетики французької мови	118
<i>Khmel, Volodymyr.</i> Formation de la Competence Phonetique	122
ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРІВ	126

СУЧАСНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ЗВУКОВОЇ БУДОВИ МОВИ Й МОВЛЕННЯ

SUPERVENIENCE OF COMMUNICATION MEANS AND CONDITIONS ON ADOLESCENT'S SPEECH BEHAVIOUR

Alla Kalyta

*National Technical University of Ukraine
“Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute”
kalitanewadd@gmail.com*

Nataliia Burka

*Kyiv National Linguistic University
leschenko.nat@gmail.com*

Abstract. *The paper is a study of the phenomenon of supervenience in terms of the possibility of modelling the system of lingual and extralingual means to describe on its basis the mechanism of their supervenient influence on the actualization of adolescent's speech behaviour. The authors introduce a universal model, whose structure is presented in the form of a certain open non-equilibrium supersystem with its differentiation into two corresponding systems of lingual and extralingual means, functioning in its environment, i.e. actual conditions of communication. The structure of the system under consideration is deepened up to the fourth hierarchical level of its elements (concepts) by which modern science describes lingual and extralingual means of human speech behaviour. The universal system can play the role of fundamental methodological tools for effective planning and implementation of a large number of studies, aimed at elucidating such objects as adolescent's speech behaviour, communicative features of their speech, interaction of lexical, grammatical and stylistic means in adolescent's speech, functioning of lingual and extralingual means in teenagers' communication, etc.*

Key words: *adolescent, speech behaviour, lingual and extralingual means, supervenience, modelling, mechanism of action.*

The constant persistent appeal of linguists, psychologists, sociologists, educators and other science representatives to the problem of studying adolescent's speech behaviour seems quite natural in terms of the importance of their social group for the progress of society in general and the culture of its members in particular. Since due to the rapid development of technological and cultural knowledge, the means of speech behaviour of the modern adolescent generation can undergo radical changes under socially objective circumstances, at the interdisciplinary level this problem has become relevant and virtually inexhaustible.

For a deeper understanding of the difficulties of mastering the general problem of adolescent’s speech behaviour we will refer, first of all, to the content of a graphic image of the classical structural scheme representing a paradigmatic system of attributes of scientific research (Klymeniuk 2006, 10-14) shown in Fig. 1.

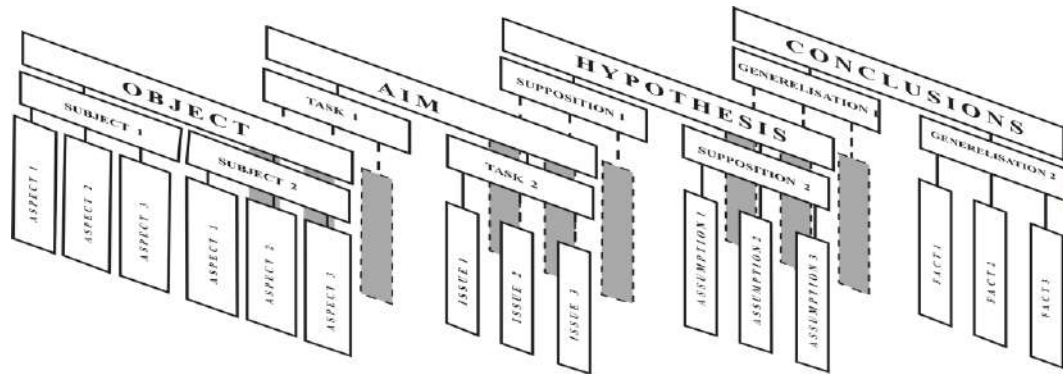

Fig. 1. A structural scheme of the model representing a paradigmatic system of scientific research attributes (Klymeniuk 2006, 13)

Sharing to the full extent the classical vision of the author of this model, we shall emphasize that any attempt at interdisciplinary scientific knowledge of adolescent’s speech behaviour inevitably makes the researcher choose within the object sphere of adolescent speech behaviour a more specific object of the search. Specific objects in this case may be, for example, the following: the adolescent’s speech behaviour at school (either among their peers, on public holidays, in the family, etc.); prosodic arrangement of the adolescent’s suggestive behaviour (depending on the variety of their emotional states, in conflict dialogues, while actualizing requests, etc.); lexical accumulation of adolescent’s speech behaviour (adolescent slang, vulgarisms, colloquial clichés, etc.); functioning of tropes (metaphors, comparisons, epithets, etc.) in the teenager’s suggestive speech; extralingual means (gestures, facial expressions, haptics, etc.) in adolescents’ speech; gender features of slang use (friendly, conflict, creative, etc.) in adolescents’ communication; the use of exclamations and pauses in the suggestive (formal, informal) adolescent’s speech; extralingual means of clarification (amplification, levelling, compensation, etc.) of the content of manipulative expressions in adolescent’s speech etc.(Burka 2020).

As it can be seen, the list of potentially possible objects of scientific research of phenomena, facts, processes and regularities inherent in the adolescents’ speech behaviour may be virtually uncovered.

According to the systemic view, the conditions of communication being a source of important factors in the choice of adolescent’s use of lingual and extralingual means of communication, should perform the role of an environment

in which the cognitive sphere of the adolescent’s psyche generates a certain pattern of their speech behaviour.

Considering the mentioned above, while studying the features and complex regularities of adolescent’s speech behaviour, we must take into account the following ideas. First of all, and it seems quite objective, the adolescent is able to imitate the skills of speech behaviour in their broad interpretation only from the surrounding social micro- and macro-environments. Secondly, it should be clearly understood that the environment, under the inevitable influence of which in the adolescent’s psyche there takes place the flow of cognitive processes of their thinking-and-acting activities, is to some extent specific. This specificity of the communicative environment is due to the fact that it is mainly created as a result of interaction of the society’s official cultures with informal cultures of families and adolescent groups or cliques which include the adolescents themselves. In other words, it is necessary to point out those circumstances, in which the subcultural space that arises due to the mutual influence of certain micro- and macro-societies’ cultures, play the role of the environment in adolescent’s communication. Thirdly, it should not be overlooked that in their speech behaviour, the adolescents are able to employ the skills of using only those concepts-notions and concepts-actions which were fixed in their memory as a result of previous communicative and social experience. Fourthly, it should be understood that imitation of these skills has a complex nature, i.e., together with the lingual means of communication, he/she learns certain sets of their non-lingual means, which conventionally / unconventionally function in the circle of individuals around adolescents. Fifthly, it is also necessary to pay attention to the fact that, as noted in the work (Kalyta 2001), in the process of communication, extralingual means can enhance, compensate and correct the subliminal effect produced by lingual means on the interlocutor.

These considerations, in our opinion, are sufficient to understand that, analysing the phenomenon of supervenience of communication means and conditions on adolescent’s speech behaviour, any researcher will face the need to classify the factors, whose nature is significantly different (social, psychological, physiological, physical, chemical, etc.). If we add to this consideration the already mentioned phenomenon, according to which the effects of supervenience can have both forward and reverse directions of flow, the expediency of substantiating a certain global classification becomes obvious.

It should be mentioned that under the direct flow of the phenomenon of supervenience we mean the influence of pragmatic factors and communicative situations, as well as the speaker’s mental and physiological states viewed as certain sets of factors on the corresponding sets of results of speaking-and-thinking processes actualized in the individual’s speech behaviour. It is due to

supervenience taking place in the speaker’s cognitive sphere that complexes of lingual and extralingual means of communication are generated. In contrast, during the reverse flow of the phenomenon of supervenience, the complexes of lingual and extralingual means of communication acquire the functional status of the factors that have a direct impact on the corresponding complexes of results by which the listener can decode semantic value of these means thus being able to integrate the meaning of each utterance as well as the speaker’s communicative message in general. There is one more point should not be overlooked, i.e. pragmatic aims, communication situations as well as interlocutors’ mental and physiological states, along with both direct and reverse schemes of supervenience, inevitably take an active part in the formation of initial complexes of factors.

The outlined understanding of the general picture of the supervenience phenomenon occurring in communication convincingly proves that the systemic model representing the interaction of lingual and extralingual means of communication is able to serve as a starting point around which it is rational to focus the logic of describing the results of linguistic interdisciplinary research of the variety of phenomena characterizing person’s speech behaviour. Therefore, taking into account the mentioned above conceptual principles and with compliance with clear methodological requirements of the systemic approach (Klymeniuk 2005, 105-131; Klymeniuk 2010, 70-101) we have formed a universal model representing a system of lingual and extralingual means supervenient on person’s speech behaviour (Fig. 2).

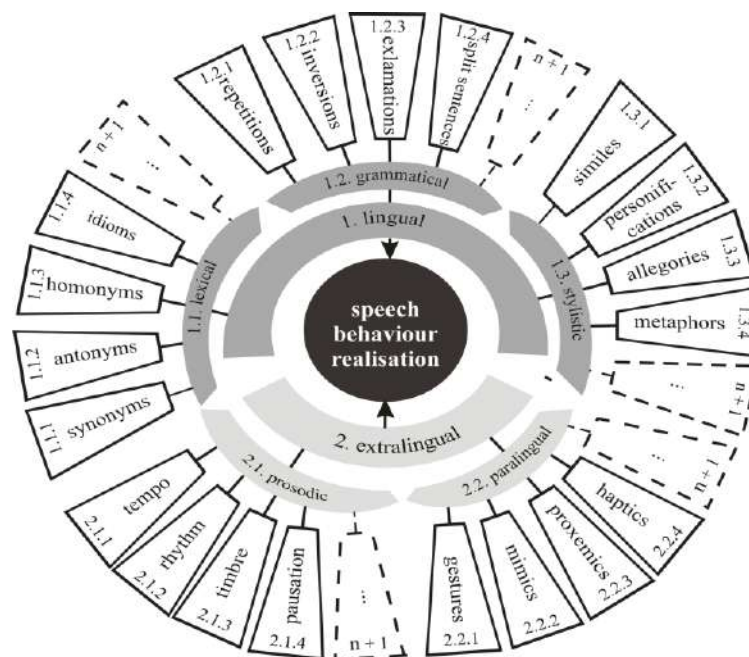

Fig. 2. Generalized model of the system of supervenient interaction of communicative means in cognitive processes of actualization and decoding of speech

The graphic image of the model is based on the methodological idea according to which it should include two super systems of communicative means (1 – lingual and 2 – extralingual) which, influencing the adolescent’s spiritual life through cognitive mechanisms, can determine the features of their speech behaviour. At the second hierarchical level of the presented super system of lingual means we locate three autonomous systems of these means: 1.1 – lexical means, 1.2. – grammatical ones, and 1.3 – stylistic means. Similarly, the super system of extralingual means includes two of their autonomous systems: 2.1 – prosodic and 2.2 – paralinguistic means. It should be pointed that in all the systems (1.1, 1.2, 1.3, 2.1, 2.2, 2.3), the role of their individual elements is performed by subsystems, which are denoted by conventional linguistic notions and are marked on the model by three figures (see, for example, the subsystems 2.1.1, 2.1.2, 2.1.3., 2.1.4,... n+1).

We can see, for instance, that the subsystem of lexical means (1.1) includes 1.1.1 – synonyms, 1.1.2 – antonyms, 1.1.3 – homonyms, 1.1.4 – idioms and so on. The last in this series of elements is the graphic element of the subsystem, indexed by n+1. This index points out that the list of elements within their morphological sequences is not limited, and, therefore, without any complications can be further extended when describing this classification as a complex system in a verbal form (Klymeniuk 2010, 81).

According to methodological requirements of the systemic approach, the given visual model of the system of lingual and extralingual means of communication can be presented in its verbal form (Klymeniuk 2010, 81) as follows.

Lingual means of communication: 1.1 – lexical (1.1.1 – synonyms, 1.1.2 – antonyms, 1.1.3 – idioms, 1.1.4 – homonyms, etc.); 1.2 – grammatical (1.2.1 – repetitions, 1.2.2 – inverted sentences, 1.2.3 – exclamatory sentences, 1.2.4 – split sentences, etc.); 1.3 – stylistic (1.3.1 – similes, 1.3.2 – personifications, 1.3.3 – allegories, 1.3.4 – metaphors, etc.).

Extralingual means of communication: 2.1 – prosodic (2.1.1 – tempo, 2.1.2 – rhythm, 2.1.3 – timbre, 2.1.4 – pausation, etc.); 2.2 – paralinguistic (2.2.1 – gestures, 2.2.2 – facial expressions, 2.2.3 – proxemics, 2.2.4 – haptic means, etc.).

Deepening the model of the system to the fourth hierarchical level of its elements (i.e. notions used by contemporary science to describe lingual and extralingual means of human speech behaviour), we can obtain their universal classification. To make this idea clear, we shall illustrate a fragment of such a deepening using the example of its verbal presentation. Thus, the elements of the third hierarchical level (i.e. 2.2.2 – facial expressions of the communicative system

outlined in Fig. 2) comprise, respectively, such further indivisible elements (or concepts) as facial expressions depicting: 2.2.2.1 – joy, 2.2.2.2 – horror, 2.2.2.3 – surprise, 2.2.2.4 – interest, 2.2.2.5 – disgust, 2.2.2.6 – misunderstanding, etc. Thus, at the lowest hierarchical level of the model we have morphological sequence of elements that are the part of each subsystem within the super system under consideration. The last element in this series is indexed by $n + 1$, indicating that the list of elements of their morphological sequence is not exhaustive, and, therefore, without any complications can be extended.

It is obvious that the limited format of Figs. 2 does not make it possible to reflect on the model the whole set of lingual and extralingual means functioning in the process of any individual's speech behaviour. However, in the verbal version of the description of the structure of the system, as is shown in the above fragment, the informational capacity of our model in terms of the purpose of its application, composition of its elements and the relationships between them, becomes virtually unlimited. In other words, the verbal-and-graphical image of the model formed in this way is able to cover and reflect all the existing concepts and those that may arise over time, which are used in science to denote lingual and extralingual means actualizing human speech behaviour.

It should also be pointed out that in the centre of the model of the general system of supervenient interaction of communicative means in cognitive processes of speech actualization and decoding there is a compact graphical image of the sphere of adolescent's spiritual life, whose structure is substantiated by Klymeniuk (Klymeniuk 2010, 205-213). According to this scholar, the adolescent's spiritual being (see the circle in the centre of the model in Fig. 2) covers three autonomous spheres: existential (E), mental (M) and transcendental (T).

According to the logic of constructing the substantiated model, it is expedient to create three similar functionally related classification systems of the factors, means and results of human speech behaviour actualisation, transforming them into a matrix form. Such a matrix will make possible to define invariant models of complete cognitive mechanisms of supervenient actualisation of adolescent's speech behaviour.

Literature

Burka, N. (2020). "Supervenience of adolescent speech behavior." *Collection of scientific papers. New Philology*: Vol. I. No.80, 84–91.

Kalyta, A.A. (2001). *Phonetic means of actualization of the meaning of English emotional utterance*. Kyiv: Publishing center of Kyiv National Linguistic University.

Klymeniuk, O. V. (2005). *Methodology and methods of scientific research*. Kyiv: Milenium.

Klymeniuk, O. V. (2006). *Research technology: author's textbook*. Kyiv. Nizhyn: Aspect-Polygraph Publishing House LLC.

Klymeniuk, O. V. (2010). *Knowledge, perception, cognition*. Ternopil: Textbooks and manuals.

ACOUSTIC AND ARTICULATORY PROPERTIES OF LITHUANIAN SONORANTS IN VARIOUS POSITIONS

Jolita Urbanavičienė

Institute of the Lithuanian Language,

Vilnius, Lithuania

jolita.urb@gmail.com

Abstract. *The paper analyzes the sonorants of the Lithuanian language: lateral (/l/, /lʲ/), nasal (/m/, /mʲ/, /n/, /nʲ/), trill (/r/, /rʲ/), as well as [ŋ], [ŋʲ], and the velar allophone of /n/. The goal of this article is to compare the acoustic and articulatory properties of the Lithuanian sonorants pronounced in various positions (prevocalic [R]VR, intervocalic V[R]V and postvocalic RV[R]). Four acoustic properties of Lithuanian sonorants have been analyzed: 1) structure of the F1–F4 formants; 2) the first nasal formant (N1); 3) the bandwidth of the first nasal formant (B1); 4) the frequency range of the antiformant (Z1). This study has shown that there is no single absolute acoustic feature that could be used to distinguish between all the sonorants in the Lithuanian language – sonorants must be studied in a comprehensive manner by evaluating various parameters, the manner of articulation, secondary palatalization and other relevant aspects.*

Key words: *Lithuanian language, sonorant, lateral, nasal, trill, acoustic property, articulatory property.*

The goals, objects and method of investigation. In 2021–2022, the Institute of the Lithuanian Language launched the project *The Sound System in the Contemporary Baltic Languages at the Beginning of the 21st Century: Comparative Acoustic and Perceptive Research of Sonorants* (BaltSon, this project was supported by the Research Council of Lithuania). The aim of the project was to carry out the instrumental comparative study of the Baltic sonorants pronounced in various positions. The **goal** of this article is to compare the sonorants of the standard Lithuanian language pronounced in prevocalic ([R]VR), intervocalic (V[R]V) and postvocalic (RV[R]) positions, highlight their acoustic and articulatory properties and reveal the variations of the sonorant system in the Lithuanian language.

Sonorant sounds are produced with a relatively free airflow, its opposite is non-sonorant (or obstruent) (Crystal, 2008, p. 442). All Lithuanian sonorants are classed as voiced consonants with no voiceless counterparts. The pronunciation of sonorants is dominated by the elements of tone (which is a feature of a vowel), the bands of their formants are visible relatively well, and the whisper, noise, or hum (which are the features of a consonant) are typically (yet inconsistently) clearer for some sonorants, such as [v], [vʲ] only (Ambrazevičius, 2011, p. 43). The

classification of Lithuanian sonorants by the place and manner of articulation is systemized in Table 1.

Table 1

Classification of Lithuanian sonorants

(LG 2006, p.46–47; Pakerys 2003, p. 84; Kazlauskienė 2018, p. 58; Urbanavičienė, Indričāne, Jaroslavienė & Grigorjevs 2019, p. 25)

<i>Manner of articulation</i>		<i>Place of articulation</i>					
		<i>bilabial</i>	<i>labio-dental</i>	<i>dental</i>	<i>alveolar</i>	<i>palatal</i>	<i>velar</i>
<i>sonorant</i>	<i>approximant</i>		/v/ /vʲ/			/j/	
	<i>nasal</i>	/m/ /mʲ/		/n/ /nʲ/			[ŋ] ¹ [ŋʲ]
	<i>lateral</i>			/l/	/lʲ/		
	<i>trill</i>				/r/ /rʲ/		

The empirical material was read by 12 Lithuanian informants – 6 males and 6 females – who were native speakers (aged 21 to 42); their pronunciation meets the norms of standard Lithuanian. Every segment ([R]V[R], V[R]V clusters) covered by the research was repeated up to 3–5 times. The records were made with a portable high-resolution recorder *Tascam DR-100MK II* and a headset *AKG C 520*. The study was conducted using Praat, Microsoft Excel and SPSS software.

The article analyzes the main acoustic features of sonorants: the structure of the F1–F4 formants; the frequency range of the anti-formant (Z1); the nasal formant (N1); the nasal formant band width (B1) (more about the methodology: Urbanavičienė, Indričāne, Jaroslavienė, Grigorjevs 2019, p. 61–66; Urbanavičienė, Taperte 2022, p. 97–98; Urbanavičienė, Taperte 2022a, p. 213–214).

The laterals of the Lithuanian language. Based on the structure of the F1–F4 formants, Lithuanian lateral consonants – the dental [l] and the palatalized dental [lʲ] – have been found to differ significantly taking account of the different (prevocalic, intervocalic, and postvocalic) positions of the RVR combination, the place of articulation of laterals, and the phonetical context of the adjacent vowels.

¹ The velar allophone of /n/ which occurs before [-k/-g] in the Lithuanian language.

The results of the research allow classifying the palatalized [lʲ] as alveolar and the non-palatalized [l] as dental consonants in terms of the place of articulation.

In contrast to the comparable non-palatal F1–F4, the formants of the palatalized [lʲ] are more stable and less dependent on the adjacent vowels than the non-palatalized [l].

The phonetic context of the vowels affects the intensity of palatalization: the pronunciation of the palatalized [lʲ] next to the front vowels [ɪ], [i:], and [e:] becomes ‘softer’ compared to the way it is pronounced next to the fronted back vowels [ɔ], [ɔ:], [ʊ], and [ʊ:].

The nasals of the Lithuanian language. The research has found the acoustic qualities of the nasal sonorants of the Lithuanian language, such as the nasal formant (N1), the width of the nasal formant frequency band (B1), and the anti-formant (Z1), to have varying differential weights. Based on the increase/decrease of their acoustic quality, Lithuanian nasals can be arranged in certain sequences (see Table 2).

Table 2

Comparative analysis of the acoustic features of Lithuanian nasals
 (the symbol “<<” means statistical significance using SPSS software)

Acoustic feature	Lithuanian nasals
Nasal formant (N1)	dental [n, nʲ] < labial [m, mʲ] << velar [ŋ, ŋʲ]
Nasal formant band width (B1)	palatalized labial [mʲ] < palatalized dental [nʲ] < dental [n] < palatalized velar [ŋʲ] << labial [m] < velar [ŋ]
Anti-formant (Z1)	labial [m, mʲ] < dental [n, nʲ] << velar [ŋ, ŋʲ]

The data of the frequency of the nasal formant (N1) and its band width (B1) set the velar allophones [ŋ, ŋʲ] far apart from the non-velar nasal sonorants: labial [m, mʲ] and dental [n, nʲ]. The differences between the respective acoustic properties of the labial and dental nasals are small (see Table 2).

According to the frequencies of antiformants (Z1), it is possible to distinguish between Lithuanian velar and non-velar nasals – Z1 values of velar nasals are usually higher: [m, mʲ, n, nʲ] < [ŋ, ŋʲ]. The Z1 values of Lithuanian palatalized nasals [mʲ], [nʲ] are higher than those of the corresponding non-palatalized nasals, but no clear divergence has been observed.

The trills of the Lithuanian language. The Lithuanian trills [r] and [rʲ] have been analysed in terms of several acoustic features: by determining the dynamics of the formants F1, F2, F3, and F4 in a prevocalic, intervocalic, and postvocalic position; by comparing the values of the trill formants in the context of different vowels; and by examining the statistical significance of the differences in formants.

Table 3

The F1–F4 formants of Lithuanian trills

Formant	Lith. [r]	Lith. [rʲ]
Formant values (average of all realisations, Hz)		
F1	450	360
F2	1280	1810
F3	2370	2690
F4	3530	3750
Direction of formant shift in the context of different vowels		
F1	↘ with high vowels, ↗ with low vowels	
F2–F4	↗ with V ⁱ , ↘ with V ^u	↗ with V ⁱ , ↘ with fronted V ^u

A comparison of the summarized values of the formants has revealed that the highest value of the F1 formant is typically found in Lith. [r] and has to do with velarization, while the lowest value of the F1 formant is present in Lith. [rʲ], which typically does not involve any velarization. The highest value of the F2 formant has been estimated for Lith. [rʲ] and can be accounted for by the secondary palatalization, while the lowest F2 value is typically present in the non-palatalized Lith. [r].

The position within the syllable affects the structure of the Lithuanian trill formants. This position has a very high impact on the first formant, the second formant being the most indifferent one.

The context of the adjacent vowels has a similar effect on the dynamics of the trill formants in the Lithuanian language: the first formant has to do with the rise of the adjacent vowel (with F1 dropping before high vowels and rising before low vowels), and the second formant and the subsequent formants depend on whether the adjacent vowel is front, central, or back (with back vowels making the F2 formant drop, and front vowels go up). This correlation has failed to work out with the data for the F4 formant of Lith. [r] only. The research has shown that fronted back vowels tend to cause the F2 formant of Lith. [rʲ] to go up to a lesser extent, compared to the adjacent front vowels. The syllable position affects the formants of Lithuanian trills equally: when comparing the <R>VR – V<R>V –

RV<R> positions, the formant frequencies of Lith. [r] and [rʲ] ascend (except F1, see Table 3).

Conclusion. The study has shown that there is no single distinctive acoustic feature that would distinguish between all the Lithuanian sonorants. Sonorants must be studied in a comprehensive manner by evaluating various parameters: syllable or phrasal position, stress, speaking style and other aspects. Parallel study of perception would be beneficial to link acoustic and articulatory data with auditory processes.

Literature

1. LG 2006: Lithuanian Grammar. Vytautas Ambrazas (ed.). Vilnius: Baltos lankos.
2. Ambrazevičius, R. (2011). *Kalbos akustika glaustai*. Technologija, Kaunas.
3. Crystal, D. (2008). *A Dictionary of Linguistics and Phonetics*, 6th edition. Blackwell Publishing.
4. Kazlauskienė, A. (2018). *Bendrinės lietuvių kalbos fonetikos ir fonologijos pagrindai*. Vytauto Didžiojo universitetas, Kaunas. <https://www.vdu.lt/cris/bitstream/20.500.12259/36347/4/ISBN9786094673290.pdf>.
5. Pakerys, A. (2003). *Lietuvių bendrinės kalbos fonetika*. Enciklopedija, Vilnius.
6. Urbanavičienė, J., Indričāne, I., Jaroslavienė, J. & Grigorjevs, J. (2019). *Baltų kalbų garsynas XXI a. pradžioje: Priebalsių instrumentinis tyrimas = Sounds of the Baltic languages in the early 21st century: an experimental study of consonants*. Lietuvių kalbos institutas, Vilnius. <https://doi.org/10.35321/e-pub.2.baltu-garsynas>.
7. Urbanavičienė, J., Taperte, J. (2022). Dar kartą apie dabartinių baltų kalbų nosinių sonantų akustinius požymius: naujausi lyginamieji tyrimai. *Baltistica* 57(1), 87–116. <http://www.baltistica.lt/index.php/baltistica/article/view/2460>.
8. Urbanavičienė, J., Taperte, J. (2022a). Lithuanian and Latvian laterals: Comparison of acoustic properties. *Valoda: nozīme un forma / Language: Meaning and Form* 13, 208–224. <https://www.apgads.lu.lv/izdevumi/brivpieejas-izdevumi/zurnali-un-periodiskie-izdevumi/valoda-nozime-un-forma-language-meaning-and-form/vnf-13/vnf1314/>.

ЕНЕРГЕТИЧНА ОСНОВА ПОРОДЖЕННЯ І ДЕКОДУВАННЯ МОВЛЕННЯ

Калита А.А.

Національний технічний університет України

“Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”

kalitanewadd@gmail.com

Abstract. *The paper highlights the methodological grounds of the correlation between cognitive processes of self-developing acts of the interlocutors' speech generation and its decoding based on the notions of speech energetics theory. The author emphasizes that in realization of any form of communication it is possible to distinguish three types of energies: the energy of written and oral speech materialization, the energy of the person's instinctive neuromuscular activity and the energy of psychophysiological processes typical of speaking-and-thinking and thinking-and-acting processes.*

Key words: *speech energetics, cognitive acts, types of energy, communication.*

Відомо, що аналіз особливостей саморозвитку когнітивних процесів, які відбуваються у психічних сферах мовців, вимагають їх узагальнень для подальшого використання у процесі обґрунтування теоретико-концептуальної енергетичної моделі породження і декодування мовлення комунікантів.

Спрямований на це синтез сутностей вихідних ідей про емоційно-прагматичний потенціал висловлення і багаторівневу структуру психіки людини дозволив інтерпретувати енергетичну картину процесів мислемовлення і мислєдїї у вигляді багаторівневої моделі функціонування психофізіологічної енергії у сфері духовного буття комуніканта.

Розкриваючи змістове насичення сформованої таким чином моделі, відзначимо, що згідно з принципом збереження (Kalyta, 2015), зазначений у ній потік різної за своєю природою комунікативної інформації надходить крізь оболонку свідомості у відповідні сфери психіки реципієнта. При чому переважна частина частково сприйнятою свідомістю емоційного потенціалу висловлення локалізується здебільшого в екзистенційній сфері його психіки, що характеризується притаманними їй процесами емоційного мислення. Подібним чином частково контрольована свідомістю емо-раціональна інформація досягає ментальної сфери психіки реципієнта. У свою чергу, повністю сприйнята свідомістю раціональна інформація, локалізується у трансцендентній сфері.

Сприйманий першою сигнальною системою потік психофізіологічної енергії, який несе комунікативну інформацію, збуджує відповідні популяції нейронів, що забезпечують функціонування кожного з рівнів психіки адресата. Це збудження сприяє запуску когнітивних процесів мислення індивіда, результати якого фіксуються свідомістю.

Природна реакція реципієнта на сприйняту й усвідомлену в реальних умовах спілкування інформацію неминуче породжує в його психіці репліку-відповідь, що реалізується у формі висловлення, супроводжуваного позалінгвальними засобами. При чому психофізіологічна енергія, яка є наслідком збудження роботи його психіки, матеріалізується в емоційно-прагматичному потенціалі висловлення. Потік комунікативної інформації, що передається реакцією-відповіддю за описаною вище логікою, акумулює в собі слабко контрольовану емоційну, емо-раціональну й раціональну складові інформації висловлення. Ці складові, об'єднані логічною інформацією як оболонкою енергетичної системи, формують смисл висловлення, що остаточно матеріалізується під контролем свідомості у письмовій чи усній формі.

Таким чином, найважливішими факторами, здатними здійснювати вплив на формування рівня емоційно-прагматичного потенціалу висловлення, є *умови комунікації* (формальна / неформальна ситуація спілкування, відсутність третіх осіб, мовленнєва поведінка співрозмовника і т.ін.), *індивідуальні особливості особистості мовця* (соціокультурний статус, психологічний тип, духовні орієнтири, стан здоров'я, ставлення до співрозмовника тощо) і *зміст комунікації*.

Переходячи до осмислення перспектив подальших досліджень у межах енергетичної теорії мовлення, зосередимо увагу на очевидних фактах. Так, можна впевнено стверджувати, що на реалізацію індивідом повного циклу усної чи писемної комунікації його організм повинен витратити певну кількість інстинктивно-м'язової і психофізіологічної енергії. Не вдаючись у подробиці розгляду цього питання, обмежимося лише відомими фактами, в силу яких загальна енергетична система людини функціонує на основі певних складноорганізованих біоенергетичних процесів. Очевидно, що тут ми маємо справу з особливою формою інтеграції вже відомих науці елементарних видів електромагнітної, хімічної, біосматичної, дисоціативної й біоіндуктивної енергій. Крім того, до зовнішніх відносно людини впливів, здатних здійснювати суттєвий вплив на перебіг біоенергетичних процесів в її організмі, прийнято відносити геомагнітні поля, сонячний вітер, темну

енергію космосу і низку інших ще недостатньо вивчених видів космічних випромінювань, механізми взаємодії яких із психікою індивіда остаточно не встановлені.

На перший погляд може видатися, що лінгвістика ще не готова вирішувати такі складні за своєю природою проблеми. Водночас такі сумніви убачаються нам зайвими. По-перше, об'єкти лінгвістичних досліджень у галузі психоенергетики були і залишаються орієнтованими винятково на процеси, пов'язані з мислёмовленням і миследією індивіда в цілком певних умовах комунікації. По-друге, експериментальним матеріалом таких досліджень є здебільшого дві форми матеріалізації мислёмовленнєвої діяльності: письмове й усне мовлення. По-третє, вивчення процесів породження мовлення взагалі й матеріалізація його результатів у визначених формах зокрема, мають здебільшого ретроспективний характер. По-четверте, будь-який об'єкт енергетичних досліджень мовлення є, без сумніву, багатопараметричним явищем. А звідси й необхідність його багатфакторного дослідження, у теоретико-експериментальному інструментарії якого використовується широко відомий метод чорного ящика.

Зазначимо тут, що накопичений лінгвістами практичний досвід свідчить про можливість і необхідність оперувати у процесах розробок нових теорій не окремими, навіть дуже значимими факторами, а їхніми певними сукупностями чи комплексами. Застерігаючи від можливих помилок, доцільно додати, що в лінгво-енергетичних дослідженнях важливою є не стільки природа енергетичних процесів комунікації, сутність яких ще мало відома, скільки встановлення, насамперед, динаміки зміни її кількісних енергетичних характеристик.

Тому під час формування загальної енергетичної картини продукування і сприйняття мовлення ми звернулись до викладеного вище розподілу трьох її енергетичних потоків.

Такий розподіл енергетичної картини комунікації на її зазначені компоненти і було покладено в основу умовної структурно-енергетичної логіки породження і декодування мовлення комунікантом. Це свідчить, що об'єктом подальшого пізнання енергетичної картини комунікації повинні слугувати енергія психічної сфери індивіда й енергії інстинктивної і фізіологічної діяльності його організму, що забезпечують її ефективне функціонування.

При цьому слід зробити акцент на тому, що в реалізації будь-якого виду, а також усіх відомих форм комунікації беруть участь три енергетичних

компонента: енергетика письмової й озвученої матеріалізації мовлення, енергетика інстинктивної нервово-м'язової діяльності комуніканта й енергетика психофізіологічних процесів мислемовлення і миследії. Відмінність у послідовності задіяння цих компонентів у комунікації пов'язано з векторною різноспрямованістю руху енергії у процесах породження і декодування мовлення. Так, у ситуації породження мовлення матиме місце напрям руху енергії від психофізіологічних процесів мислемовлення і миследії адресата до актів письмової чи звукової матеріалізації мовлення. Цілком зрозуміло, що при декодуванні мовлення вектор руху енергії прийме зворотний напрям: від енергетики письмової й звукової матеріалізації мовлення до актів актуалізації психофізіологічних процесів мислемовлення і миследії адресата.

Оскільки внутрішня енергія емоційної сфери людини забезпечує надзвичайно складну ланцюгову реакцію – спонтанне мислення індивіда, яке є основою процесів його екзистанційного буття, отримуємо підстави віднести до внутрішньої енергетики особистості енергію всіх без винятку психофізіологічних процесів та актів інстинктивної нервово-м'язової діяльності комуніканта (Клименюк, 2010). У такому випадку енергетику письмової й усної матеріалізації мовлення слід розглядати як зовнішню відносно адресата й адресанта. Такий розподіл має сенс хоча б тому, що внутрішня енергія забезпечує процеси мислемовлення і миследії людини, а зовнішня є лише наслідком їхньої матеріалізації. Звідси й відбувається чітко регламентований методологічний критерій розділення процесу породження мовлення як об'єкта енергетичного дослідження експериментального матеріалу як матеріального результату функціонування досліджуваного об'єкта.

Розглядаючи детальніше природу енергетичних компонентів нервово-м'язової діяльності комуніканта і психофізіологічних процесів мислемовлення і миследії, слід розуміти, що не лише нервово-м'язова діяльності комуніканта, а також переважаюча частина його психофізіологічних процесів мислемовлення і миследії реалізується на основі взаємодії певних комплексів інстинктів. Саме в силу цього факту таку логіку можна розглядати як умовної структурно-енергетичної картини комунікації.

У процесі виконання експериментальних лінгво-енергетичних досліджень особливих проблем через це не виникає. Для проведення енергетичних експериментів на теперішній час у суміжних науках широко використовують системи біологічного зворотного зв'язку, за допомогою дихання, пульсу, потовиділення і т. ін. фіксуються кількісні показники, які

свідчать про динаміку змін енергетичних потенціалів. Відомі також прилади, які реєструють сигнали головного мозку, тобто прилади мисленнєвого керування віртуальною реальністю при управлінні роботами. За показаннями цих приладів не важко відстежити перерозподіл енергії між логічним і емоційним початками психіки комунікантів.

Водночас труднощі радше можуть виникнути під час формування лінгвістами цільової структури комплексного міждисциплінарного дослідження, а також пошуку можливостей конкретизації методології і розробки або запозичення із суміжних наук нових методів пізнання особливостей функціонування і взаємодії трьох зазначених вище форм енергій.

Оцінка перспективних можливостей практичного використання результатів розробки теоретико-концептуальних основ енергетичної теорії мовлення показали необхідність додаткового вирішення низки методологічних проблем в обсязі здійснюваних нами лінгво-енергетичних досліджень. До кола цих проблем входить, насамперед, питання формування методологічних основ підходу, який дозволяє синтезувати продуктивні ідеї лінгво-енергетичних, соціо-енергетичних і психо-енергетичних досліджень.

Література

1. Клименюк, А.В. (2010). Знание, познание, когнция: монография. Тернополь: Підручники і посібники. 304 с.
2. Kalyta, A. (2015). Phonetic studies from the perspective of an energetics approach. In Anna Bondaruk, & Anna Prazmowska (Eds.) *Within language, beyond theories (Volume I): studies in theoretical linguistics* (p. 322-336). Cambridge: Cambridge Scholars Publishing.

ПРОСОДИЧНІ ЗАСОБИ СТВОРЕННЯ ЕФЕКТУ ДОВІРИ У ВИСТУПАХ БОРИСА ДЖОНСОНА ЩОДО РОСІЙСЬКО- УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Алексієвець О.М.

Київський національний лінгвістичний університет

oksalex@ukr.net

Abstract. *The article is devoted to one of the problems of modern public communication, namely the role of prosody in reflecting politicians' credibility. The paper points to the multidimensionality of credibility, emphasising that a set of prosodic means creates the credibility of a politician.*

Keywords: *public speaking, political speech, credibility, prosody, prosodic features.*

Політичний дискурс у всіх ракурсах привертає сьогодні особливу увагу дослідників суспільних наук і мовознавців, оскільки спрямований на трансляцію провідних завдань політичної комунікації. Водночас, мовлення впливає на формування публічного образу політичного діяча, на його авторитет й довіру до нього, оскільки разом з іншими невербальними та екстралінгвістичними чинниками засвідчує особистість промовця, його ставлення до аудиторії, комунікативної ситуації, а ефективність виступу залежить від майстерності подання інформації.

Інтонаційні дослідження останніх років обґрунтовано доводять виняткову роль просодії, яка має першочергове значення для реалізації риторичних стратегій і тактик у політичному дискурсі. Просодія та її компоненти є важливою характеристикою комунікації, і те, як оратор їх використовує у публічному виступі, може вплинути на сприйняття слухачів, а отже, й на довіру до нього.

Комунікативний намір промовця визначає вибір просодичного оформлення, одним з основних чинників якого виступає фразова акцентуація, яка виявляється у членуванні потоку мовлення на інтогруппи і виражається у постановці фразових наголосів відповідно до комунікативно-прагматичної значущості елементів промови. Серед просодичних засобів актуалізації політичного дискурсу особливо вкажемо на мелодичне оформлення, тональний діапазон і гучність, які слугують реалізації основних інтенцій оратора. Окрім цього, просодичний вплив і переконування реалізуються завдяки темпоральній організації мовлення. Підкреслимо, що темп і паузація зумовлені ситуацією спілкування і характеристиками промовця, що відображається у кількості пауз різної тривалості. Відзначимо також, що у політичному дискурсі темп і паузи слугують для привертання

уваги слухачів до важливої інформації. Використання стабільної темпової організації, переважання пауз середньої тривалості, їх рівномірність та невелика кількість пауз хезитації свідчить про високий ступінь контролю над мовленням. Політичний виступ, позначений такими характеристиками, дозволяє промовцю впливати, аргументувати й переконувати.

Водночас, світові трансформаційні зміни привертають увагу до розуміння процесів лідерства, авторитетності, довіри. Природа довіри є багатовимірною. Зокрема, це ті характеристики і чесноти, що асоціюються з політичним суб'єктом, який сприймається, як такий, що заслуговує на довіру. Довіра й симпатії ілюструються іміджевими стратегіями політичних лідерів.

Борис Джонсон відомий авторською оригінальністю текстів промов, потужним словниковим запасом, креативним використанням виражально-зображальних засобів. Він використовує у своєму акценті особливі техніки вимови, такі як *power words*, *waves intonation*, *VIP words* тощо. Його акцент сповнений вербальної динаміки, авторитетності і довіри, притягуючої впевненості й лідерської досконалості, що забезпечує блискучий виступ.

Динамічність публічного мовлення Бориса Джонсона продемонструємо за допомогою фрагмента виступу в Києві 9 квітня 2022 на підтримку українського народу в російсько-українській війні:

(1) *Over the 'last few ,hours § I've been ,able to 'see 'quite a 'lot of your 'beautiful country| and it's an a`mazing ,country.* || (2) *I've 'also ,seen § the 'tragic e'ffects of the ,war,| an 'inex`cusable ,war,| an 'abso'lutely 'inex ,cusable § and un'necessary § ,war.* || (Johnson, 2022, 8:26).

Типовим для політичних промов Бориса Джонсона є перелічення, яке інтенсифікує висловлену точку зору, створюючи ефект контрасту. Градація стилістично сильних епітетів на позначення російсько-української війни у презентованому фрагменті слугує, водночас, синтаксичним прийомом структурної організації тексту, вагомим інструментом політичного переконання та впливу на аудиторію.

Запропонований фоноблок висловлень реалізується у розширеному тональному діапазоні з хвилеподібним рухом тону, характерного для мовленнєвого стилю політика. У висловленні (1) точка зору актуалізується завдяки інтенсифікації лексичними і просодичними засобами, а саме, вимовлянню “на одному подиху” за допомогою висхідного руху тону у шкалі і завершенням високим спадним тоном з наростанням гучності й темпу. Далі у наступній інтоногрупі вона підсилюється виділенням лексико-граматичного

інтенсифікатора спадним тоном високого тонального рівня, який виконує функцію просодичного засобу інтенсифікації: *it's an a`mazing ,country*.

Емоційно забарвлене висловлення (2) демонструє використання градації *the 'tragic e'ffects of the ,war,| an 'inex`cusable ,war,| an 'abso'lutely 'inex ,cusable § and un'necessary § ,war*, де кожна з інтоногруп підсилена такими просодичними засобами, як послівна акцентуація, спадні термінальні тони, темп і паузація. Так, інтоногрупа *the 'tragic e'ffects of the ,war* реалізується на середньо-підвищеному тональному рівні, у розширеному тональному діапазоні з помірною гучністю, у повільному темпі. Оформлюється вона поступово спадною шкалою та низьким спадним тоном, що дозволяє промовцю звучати впевнено і переконливо. Наступна інтоногрупа *an 'inex`cusable ,war* актуалізується на середньо-підвищеному тональному рівні, у широкому тональному діапазоні з підвищеною гучністю, у сповільненому темпі. Характеризується оформленням усіченою шкалою у поєднанні з високим спадним тоном, зміщеним на емоційно навантажене слово, що слугує підвищенню емоційності висловлення, яка посилюється далі в інтогрупі *an 'abso'lutely 'inex ,cusable §*, що реалізується на високому тональному рівні, у широкому тональному діапазоні з підвищеною гучністю й у сповільненому темпі. Фінальна інтоногрупа *and un'necessary § ,war* досить коротка, актуалізується на середньо-підвищеному тональному рівні, у широкому тональному діапазоні, підвищеній гучності та сповільненому темпі. Її емоційність підсилюється завдяки перцептивній паузі та широкому тональному інтервалу між ритмогрупами, і низькому спадному термінальному тону, які надають цій інтогрупі виділеності й завершеності. Контраст прослідковується і на рівні синтагматичного поділу: (1) у межах повної інтонаційної групи і (2) – коротких інтонаційних груп.

Отже, таке тональне оформлення разом із помірно-сповільненим темпом і наростаючою гучністю демонструє солідарність Бориса Джонсона з українським народом. Проведений аналіз свідчить, що політичний діяч добре знає, як ефективно висловити власну точку зору, вплинути на аудиторію й викликати її довіру, та реалізує це не лише завдяки власному особливо маркованому стилю мовлення, але й динамічному використанню просодичних засобів.

Література

1. Johnson, B. (2022). 10 Downing Street. PM Boris Johnson & President Volodymyr Zelenskyu hold a press conference in Kyiv, 2022. *YouTube*. URL: https://www.youtube.com/watch?v=8R_3yv2PxvM

СИНЕРГЕТИЧНИЙ ОПИС ПОРОДЖЕННЯ Й АКТУАЛІЗАЦІЇ ЩИРОГО СПІВЧУТТЯ

Куценко М.А.

*Воєнна академія імені Євгенія Березняка
nicokutsenko@gmail.com*

***Abstract.** The paper is focused on the synergetic approach to the analysis of the process of utterance's generation and actualization. The course of analysis included several steps which involved analysis of the speaker's intentions, communicative situation etc. Linguistic interpretation of the experimental results made it possible to model the synergetic self-developing process of the utterance actualization by an individual based on his/her communicative experience. The results of the research showed that generation and actualization of sincere sympathy utterances takes place due to the presence of a certain phonoconcept's prototype in the speaker's memory.*

***Key words:** prosodic organization, sympathy utterances, synergetic approach, linguistic interpretation.*

Відомо, що сучасні фонетичні дослідження охоплюють не лише питання пов'язані із вивченням універсальних особливостей функціонування фонетичних одиниць, законів та механізмів сприйняття усного мовлення, а й спрямовані на більш глибоке вивчення механізмів формування в пам'яті зразків-еталонів й основних закономірностей породження мовлення, які ґрунтуються на ідеях синергетизму. Завдяки цьому ймовірнісний опис подій розглядається як адекватне вираження процесів, як схильність об'єкта до певної поведінки, яка є йому внутрішньо притаманною. Саме з позицій синергетизму стає можливим дослідження взаємозв'язку просодії та свідомості людини, яка, як відомо (Клименюк, 2010), відіграє ключову роль у духовному бутті людини, оскільки воно як складна психо-енергетична система здійснює розробку і контроль реалізації певних поведінкових стратегій, що дають можливість індивіду виживати в умовах матеріального світу і соціуму. Тому, метою цієї праці є аналіз просодичних характеристик висловлень щирого співчуття з урахуванням когнітивної специфіки їхнього просодичного вираження в англійському діалогічному мовленні.

Вихідним методологічним конструктом лінгвістичної інтерпретації результатів виконуваного нами розгляду психоенергетичних особливостей стохастичних процесів, що відбуваються у психіці мовця під час добору просодичних засобів оформлення англійських висловлень співчуття, обрано комплексну пірамідоподібну модель (Калита & Тараненко, 2011) механізму мислення індивіда у процесі породження й актуалізації ним мовлення.

Модель має вигляд складної чотирирівневої умовно-топологічної системи сфер духовного буття адресата, яке охоплює екзистенціальну, ментальну й трансцендентну підсистеми, результати функціонування яких контролюються свідомістю, позначеною на моделі точкою С. Оболонка системи утворюється трьома її складовими: комунікативними культурами макро- (сторона СВ) і мікросоціуму (АС) мовця та його прагматичними намірами (сторона АВ). У площині позначеної системи, що моделює сфери духовного буття особи, яка висловлює співчуття, і типи її мислення (емоційне, емо-раціональне, раціональне та логічне), й відбувається саморозвиток усіх без винятку синергетичних за своєю природою процесів і актів породження співчуття як реакції мовця на емоційний стан адресата.

Розглянемо (рис. 1) отриману на цих підставах типову модель синергетичного опису процесу породження й звукової реалізації висловлення щирого співчуття:

Detective: I got everything you asked for.

Mark Latimer: Everything?

Detective: Didn't take long. Not to let light in upon the magic, but it really wasn't that difficult. My invoice is in there also.

Mark Latimer: Right. Thanks.

Detective: I've given you a 50% discount. In light of your... circumstances.

Mark Latimer: What do you mean?

Detective: I'm ¹truly _\sorry... / for your _\loss. (fragment from Broadchurch TV series, 2017).

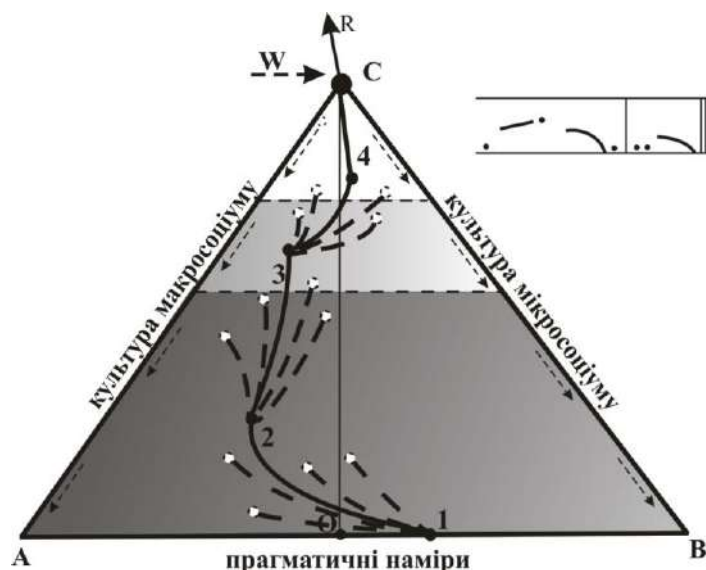

Рис. 1. Інтонаграма і синергетична модель породження висловлення
I'm ¹truly _\sorry... / for your _\loss

У цьому типовому варіанті синергетичної моделі вербальна і невербальна інформація (W), що отримується адресантом, надходить у свідомість мовця і, опрацьовуючись нею, перетворюється у сигнали-запити, спрямовані одночасно у всі сфери його духовного буття (див. стрілки, паралельні сторонам трикутника). При цьому, як зазначалося раніше, в реалізації співчуття важливу роль відіграють культури мікро- та макросоціуму як параметри порядку, що відповідно до принципів синергетики саме й визначають особливості саморозвитку процесу породження висловлення (Клименюк, 2010).

Звертаючись до моделі проаналізуємо ситуацію висловлення щирого співчуття, яка сталась з адресатом (див. рис. 1). Зрозуміло, що у цьому випадку сприйнята перцептивна інформація і ситуація спілкування спричинюють неминуче збудження психічної енергії того, хто співчуває. Оскільки питання, що постало перед ним, віддзеркалює попередній досвід і сприйняття проблеми або горя як негативної ситуації, що могла б статися з ним, зародження першого часткового атрактора відбувається у сфері позасвідомого мовця у площині культури мікросоціуму в точці (1). Проте під впливом факторів культури макросоціуму й формальної ситуації спілкування, частковий атрактор (1-2) тяжіє у бік культури макросоціуму і досягає точки (2). Ментальне сумління щодо ситуації, яка склалася, зумовлює розташування кінцевої точки (3) атрактора (2-3) з тенденцією її наближення до культури мікросоціуму. Після завершення сумнівів (точка 3) під впливом домінування психоемоційної енергії, що породжує прагнення мовця висловити щире співчуття, навички якого засвоєні під час набуття культури його мікросоціуму, частковий атрактор (3-4) завершується у трансцендентній сфері точкою (4) саме площині культури мікросоціуму. Унаслідок останньої біфуркації у точці (4) механізм раціонального мислення породжує чіткий атрактор 4–С, який і визначає кінцевий вибір просодичних засобів реалізації щирого співчуття (R).

На підтвердження викладеного розглянемо інтонаційну модель, що є результатом просодичної організації висловлення щирого співчуття, зумовленого розглянутим нами процесом синергізму мовленнєво-мисленнєвої діяльності того, хто співчуває (див. інтонограму, наведену справа від моделі рис. 1).

Як видно з інтонограми, перша синтагма висловлення *I'm ¹truly sorry...* має плавний висхідно-спадний мелодичний контур, сформований з низького передтакту, висхідного такту та низького спадного термінального тону.

Оформлення слова /truly висхідним тактом дозволяє зробити висновок про неусвідомлювану емоційну потребу мовця висловити співрозмовнику щире співчуття під впливом засвоєних норм культури мікросоціуму (точка 1). Поява негативного середнього тонального інтервалу на ділянці “такт – термінальний тон” та актуалізація термінального тону з середньою швидкістю зміни напрямку його руху свідчать про процеси, які відбувалися на атракторі 2-3, зумовлені формальністю комунікативної ситуації. Нетипово довга пауза на стику коротких інтоногруп віддзеркалює вагання мовця щодо доречності висловлення стриманого співчуття, а сповільнення темпу вимовляння другої інтоногрупи (*for your loss*) з приглушеним тембром голосу і зменшеною швидкістю руху пологого низького спадного термінального тону вказують на домінування прагнення висловити щире співчуття, що цілком узгоджується з описаною схемою саморозвитку часткового атрактора 3-4.

Зіставивши просодичне оформлення розглянутого співчуття з іншими подібними висловленнями ми набуваємо підстав уважати отриману інтонаційну модель типовим фоноконцептом вираження щирого співчуття для яких характерні низький рівний передтакт, середньо-понижений тональний рівень початку, усічена шкала з висхідним рухом тону, розширений негативний тональний інтервал на стику “передтермінальна частина – ядро”, середньо-понижений і низький спадний термінальний тон з середньою або малою швидкістю зміни його напрямку, помірний темп і помірна або знижена гучність.

Література

1. Калита, А. А., Тараненко, Л. І. (2011). Синергетизм порождения и актуализации фоноконцепта. *Наукові записки [Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]*. Серія “Філологічні науки (мовознавство)”. Вип. 96 (2). С. 213–219.
2. Клименюк, О. В. (2010). *Знание, познание, когниция*: монографія. Тернопіль: Підручники і посібники, 2010. 304 с.
3. Broadchurch. Series 1 – 3: TV series (2017). Studio: Acorn Media UK. 6 DVD's, Running Time : 1080 mins.

**КОМУНІКАТИВНО-КОГНІТИВНИЙ, ЕНЕРГЕТИЧНИЙ,
КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ, ЕКОЛІНГВІСТИЧНИЙ
ТА ПРАГМАТИЧНИЙ АСПЕКТИ ФОНЕТИЧНИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ ДИСКУРСУ**

**INTERPLAY OF LANGUAGE MEANS CONVEYING SUBLIMINAL
POTENTIAL OF PUBLIC ADDRESSES (A CASE STUDY
OF VOLODYMYR ZELENSKY’S POLITICAL ADDRESS)**

Larysa Taranenko

National Technical University of Ukraine

“Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute”

larysataranekot@gmail.com

***Abstract.** The paper outlines the interplay of verbal and prosodic means that serve to convey the subliminal potential of public addresses by a political leader. The study is based on the speech delivered to a joint meeting of US Congress on December 22, 2022 by the current President of Ukraine, Volodymyr Zelensky.*

***Key words:** subliminal potential, public address, language means’ interplay, prosodic organisation.*

Historically, a person has been accompanied by one of the most universal phenomena related to the human psyche, i.e. subliminal or suggestive influence. This phenomenon permeates many spheres of our life since in any activity, consciously or unconsciously, a person undergoes this influence. A number of signals of various nature and origin coming from the person’s macro- and microspheres (Klymeniuk, 2010) that enter the brain can affect the human psychic sphere and determine the nature of their behaviour. In other words, subliminal effect involves the use of subtle cues or stimuli that are below the threshold of conscious awareness that influence a person’s behavior or thought patterns. Apart from a number of non-verbal extralinguistic means having subliminal potential, like subtle changes in sound or music to create emotional responses or using scents or other sensory cues to evoke certain associations or feelings, the most effective subliminal influence is contained in paralanguage and especially in intonation that accompanies verbal means of communication (Kalyta & Taranenko, 2012).

The aim of the present paper is to outline a set of verbal and non-verbal means whose interplay is capable of producing a subliminal suggestive influence on the recipient thus assisting in conveying a political leader’s ideas.

As is known from research practice (Kalyta, 2016), from the functional perspective, the need for the use of subliminal stimuli in communication arises mostly due to the speakers' need to encourage an individual or their various groups to do specific actions or restrain them from certain actions by way of changing their viewpoints and opinions.

To achieve these goals there are certain technologies, that we understand as a clear sequence of the speaker's communicative actions, which, taking into account extralinguistic factors of communication, should lead to a certain quite specific result of subliminal influence.

In view of this, as a study material we chose a public address delivered to a joint meeting of US Congress (22 of December, 2022) by the current President of Ukraine Volodymyr Zelensky (Zelensky's Address, 2022), who is already commonly perceived by international audiences as the one who can influence his listeners.

Since taking his office, Volodymyr Zelensky has been known for delivering various types of public addresses noted by deviation from the formal style and characterised by the strong emotional appeal, achieved by the interplay of the following set of verbal and non-verbal means:

- hypophora, i.e. asking a question and immediately answering it, which creates in the audience the feeling of having a dialogue with the speaker, e.g.:

*We have artillery, yes. Thank you. We have it. **Is it enough? Honestly, not really.***

Observing a prolonged pause before giving the answer, the speaker, on the one hand, shows his control over the situation and, on the other hand, draws the listeners' attention arousing their curiosity.

- repetition of a word or a phrase in successive sentences or clauses that serves to highlight the idea being enforced by regular rhythmic patterns, e.g.:

*We already built **strong** Ukraine, with **strong** people, **strong** army, **strong** institutions **together with you**. We developed **strong** security guarantees for our country and for entire Europe and the world, **together with you**. And also **together with you**, we'll put in place everyone who will defy freedom.*

***Let's** do it. **Let** terrorist — **let** the terrorist state be held responsible for its terror and aggression and compensate all losses done by this war. **Let** the world see that the United States are here.*

At the suprasegmental level the repeated words acquire additional prominence due to being singled out by a short pause and pronounced with increased loudness, slowed down tempo and a high-falling tone of a wide range.

Thus, repetition of the same word or phrase having specific intonational organisation is recognised as an effective tool of fixing the key notion in the interlocutors' consciousness and memory.

- parallel constructions, i.e., a series of words or phrases having similar syntactic structure, being rather set, rhythm and duration and often identical intonation pattern aimed at producing a powerful impression by way of emphasising some key ideas, e.g.:

*“I know that everything **depends on us**, on Ukrainian armed forces,” “yet so much **depends on the world**. So much in the world **depends on you**,”*

- the use of key words that have evaluative connotation, especially for the definite targeted audience. These words acquire additional prominence by being repeated and emphasis by high-falling nuclear tones.

*And we don't, don't have to know everyone's wish, as we know that all of us, millions of Ukrainians, wish the same: **Victory. Only victory.***

- the word play. In the analysed speech the president uses the word *patriot* referring both to the U.S. promise to provide advanced air-defence batteries and making direct reference to Ukrainian military serving as true patriots of their country.

*“If your **Patriots** stop the Russian terror against our cities,” he said, “it will let Ukrainian **patriots** work to the full to defend our freedom.”*

- the use of variety of stylistics devices: metaphors, similes, metonymies.

- the use of quotations as the appeal to the history to confirm the speaker's opinion. In his speech Zelensky quoted President Franklin D. Roosevelt when he spoke to the nation after the Pearl Harbor attack:

*“No matter how long it may take us to overcome this premeditated invasion, the American people in their righteous might will win through to absolute victory.”
“The Ukrainian people will win, too, absolutely,”*

- the use of persuasive imperatives, uttered in a confident voice, having falling intonation pattern with a widened voice range.

No matter what language means are used, president Zelensky speaks with zest, conveying his firmness and confidence, always emphasising the key points and taking his time for pausation so that the key ideas are digested by the audience. Among other prosodic means that ensure the president's conviction and thus convey the subliminal suggestive effect of his speech are as follows: isochronous pronunciation of the adjacent intonation groups, identical intonation patterns and rhythmic structures, the use of falling tones of the same rate of their movement, the identical number of rhythmic groups in the adjacent intonation groups, the same

duration of pauses within the utterance, prevalence of short intonation groups, highlighting of keywords by a high falling kinetic tone having an upward-downward configuration.

The prior results of the analysis prove that the specificity of prosodic organisation of the public address enables a listener to perceive the information, focusing on the key elements that can activate cognitive processes in their psychic sphere. The interplay of contrasted parameters of melodic, dynamic, and temporal prosodic subsystems favors the attraction of the listener’s attention to the speaker’s message and its pragmatic aim.

To conclude, the subliminal influence as a complex and multifaceted phenomenon requires tools of speech energetics analysis being able to ensure a comprehensive study of both the speaker’s and the listener’s behaviour in various communicative situations using verbal and non-verbal communicative modes: speech, image, sound, body-language, graphics, etc.

Literature

1. Клименюк, А.В. (2010). Знання, познання, когніція: монографія. Тернопіль: Підручники і посібники. 304 с.
2. Kalyta, A. & Taranenko, L. (2012). The system of aims and means of subliminal influence in communication]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho linhvistychnoho universytetu. Seriia.: Filolohiia*. 15 (2), 47-56. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vknlu_fil_2012_15_2_8
3. Kalyta, A. (2016). *Speech energetics*. Kyiv, Kafedra.
4. Zelensky’s Address (2022): URL [http://Watch Zelensky address joint meeting of Congress - Bing video](http://Watch_Zelensky_address_joint_meeting_of_Congress_-_Bing_video)

THE SIMPLIFICATION OF LANGUAGE IN DEVELOPED COUNTRIES: CAUSES AND CONSEQUENCES OF LIMITING OF COMPLEX THINKING

Alessandro Vitale

University of Milan, Italy

alessandro.vitale@unimi.it

Abstract. *The paper is a study of the cases of the language impoverishment that is currently taking place in developed countries. The paper is based on the collected evidence and multidisciplinary scientific research. The author outlines his points of view on possible ways of this problem solution.*

Key words: *complexity of language, language impoverishment, IQ, Flynn effect, discourse analysis, politics and language, policy recommendations.*

Throughout the developed world there is an impoverishment of language. As a consequence, a decline in the average IQ of the population of these countries, which, on the other hand, from the postwar period to the late 1990s had always increased: in the last two decades it has been declining instead. In contrast to the steady increase in the average IQ of the population (about three points every decade) over the years (the Flynn effect, discovered by this American psychologist in the 1980s), regardless of the culture to which one belongs, there is now a reversal of the trend. In fact, research shows that the level of intelligence measured by tests decreases in more developed countries.

Teenagers (when not children) left alone for hours, with a TV that broadcasts diseducational programs that foment violent competitiveness (where yelling and insults take the place of constructive dialogues and monologues), are unsuitable in forming, in everyone but particularly in those who are forming character and their own culture, an articulate, comprehensive language made up of synonyms, antonyms, rhetorical figures and syllogisms.

The issue of the importance of in-depth vocabulary is little debated, especially in the younger generation. In modern communication, the cornerstone that takes most emphasis is immediacy: one must get a message to many recipients in a short time, regardless of how they will interpret it. Of this theory, it is important to recognize the value of speed, which, in certain areas (such as "breaking news"), is essential and extremely useful. A short message with rapid dissemination can help in news reporting and is less scattershot in everyday communication. However, this implies without any doubt an impoverishment of the lexicon.

It is no coincidence that several studies show the decrease in lexical knowledge and the impoverishment of language: it is not only the reduction in the vocabulary used, but also in the linguistic nuances that enable us to elaborate and formulate complex thought. The gradual disappearance of tenses (subjunctive, imperfect, compound forms of the future, past participle) gives rise to thinking almost always based on the present tense, limited to the present moment, i.e., incapable of projections in time.

The simplification of tutorials, the disappearance of capitalization and punctuation are examples of "death strikes" to accuracy and variety of expression. Fewer words and fewer conjugated verbs imply less ability to express emotions and fewer opportunities to process thought.

Studies have shown how some of the violence in the public and private spheres stems directly from the inability to describe one's emotions through words. Empathy obviously is reduced in the absence of this ability. Studies from the French school of Marty & Coll. and the Canadian school of Taylor & Coll. have analyzed the pathology called "alexithymia," which consists of the absence or inadequacy of the language necessary to mentally process emotional tensions.

Often, to cope with this and in the absence of mental resources, chemical means are employed, generating addictions. Or, emotional tensions, no longer dealt with and mentally processed at the level of the cerebral cortex, the seat of rational thought, bypass it, overloading the hypothalamus, neuro-endocrine and neurovegetative systems (which regulate various bodily functions) with stimuli: the result is the onset of somatic diseases. Moreover, without words to construct reasoning, complex thinking is also made impossible. The poorer the language, the more complex and articulate thinking disappears.

History is full of examples, and many books (Georges Orwell - "1984"; Ray Bradbury - "Fahrenheit 451") have depicted how all totalitarian regimes have always hindered thinking, through a reduction in the number and meaning of words, through the simplification of language.

The problem, however, is that if there are no thoughts, there are no critical thoughts either. And there is no thought without words.

How can hypothetic-deductive thinking be constructed without the conditional? How is it possible to consider the future without a conjugation in the future tense? How is it possible to capture a temporality, a succession of elements in time, whether they are past or future, and their relative duration, without a language that distinguishes between what could have been, what has been, what is, what could be and what will be after what could have happened, has actually happened?

To eliminate a word from the lexicon is not only to eliminate the aesthetics of that word, but also to simplify reality and unintentionally promote more simplified and reductive ideas about the world. From the perspective of neuroscience scholars, it is evident that thought and language are closely related and intertwined in such a way that they receive continuous influences from each other and that both are constantly evolving at both the individual and societal levels.

Benjamin Lee Whorf argues that thought depends on language and that the peculiar structure of a language determines thought and perception of the world. For Jean Piaget, language expresses what is already present in thought, and the level of complexity of both depends on intelligence. In Jerome Seymour Bruner's theory thought and language coincide, simply because language is the means we have available to communicate our thinking.

The importance of language and the complexity of the relationships and mutual influences between intelligence, thought, language, creativity, education, technological supports, and human relationships is such that it constantly attracts the attention of scholars from a variety of disciplines, from neuroscience to the social sciences.

The study focuses on the problem of language impoverishment in developed countries, collecting and discussing evidence and multidisciplinary scientific research, and tries to point out solutions for parents and teachers. Indeed, it is necessary first of all to try to make people speak a language correctly, stimulate reading and push them to write correctly and with language property. Especially if the language is complicated and in particular if it is endangered due to the policies of political homogenization. Because freedom and civilization also depend on this effort.

It is evident how people with little culture and very limited vocabulary have fewer (if any), chances to assert their rights and plead a case in their own favor. This comes convenient to those who benefit from this fact: if you don't understand your rights you don't assert them, if you don't understand a contract they submit to you for signature you are unlikely to refuse to do so.

Knowing how to master one's native language is a key point in being able to express clear concepts, increasing objectivity. Adequate vocabulary allows approaching the description of objective reality. Those who assert the need to simplify orthography, "purify" the language of its "defects" or "archaic" words, abolish genders, tenses, nuances, everything in short that creates complexity, are the real architects of the impoverishment of the human mind.

ЗАСОБИ ЕКСПРЕСИВНОСТІ У РОМАНІ ТУНИ КІРЕМІТЧІ “МОЛИТВИ ЛИШАЮТЬСЯ НЕЗМІННИМИ”

Корнєва З.М.

Національний технічний університет України

“Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”

Kornieva.Zoia@lil.kpi.ua

***Abstract.** The paper is a study of expressive means used in the novel "Prayers stay the same" by the Turkish writer Tuna Kiremitchi. Composed in the form of a dialogue, the novel conveys the main characters' key features and the emotional aspect of their lives. The author outlines lexical (borrowing, addressing, slang) and phraseological (author's maxims) expressive means, serving to reveal the characters' inner state as well as to evoke empathy and emotional involvement of the reader.*

***Key words:** Turkish literature, expressiveness, emotional state.*

Експресивні можливості мови передають почуття, емоції, бажання, які відчуває людина в ситуаціях, що вимагають реакції її внутрішнього стану. Дослідження мовної експресії, представлені у наукових працях вітчизняних (Н. Бойко, Н. Дорогович, С. Єрмоленко, Ж. Колоїз, В. Чабаненко) і зарубіжних (А. Вежбицька, Б. Кроче, С. Граб'яс, К. Фосслер) лінгвістів, окреслили основні напрями вивчення експресивності та виявлення засобів її вираження у мові й мовленні.

Роман турецького письменника Туни Кіремітчі “Молитви лишаються незмінними” (2007), вирізняючись ідейно-тематичною оригінальністю, побудований у формі діалогу двох жінок. І саме завдяки засобам експресивності автор зумів передати ключові характеристики, емоційний й чуттєвий боки їхнього життя.

На лексичному рівні зафіксовані *запозичення* із французької (*vraiment, n'est-ce pas, crème de menthe, curiosité, pardon, bonne, peut-être, si vous voulez, mise-en-scene, rendezvous, dejenuer, bon appetit*), німецької (*bitte, vielleicht, ja, leider, auf widersehen, schön, nein, wunderbar, Granzlinie, mancherlei*), іспанської (*blako komo la neuye; kedavos en bon'ora; bimuelos de patata, horasi, sharope; en general*), які підкреслюють емоційний зв'язок між жінками. Іншомовні звертання (*Fräulein, mon enfant, mademoiselle*) у розмові підкреслюють ставлення і рівень культури персонажів.

Молитву як “...важливу складову життя головних героїнь, а відтак концентрацію духовних, філософських й естетичних переконань самого автора” (Борбенчук, Корнєва, 2022, с. 131), використано в моменти емоційних сплесків і переживань. Серед таких висловлювань були виділені

молитви-звернення (“О, Боже мій” (3. 93), “О, Боже!” (3. 160), “Mein Gott” (3. 95), “Хвала Всевишньому” (3, 112) й *молитви-прохання* (“Заради Аллаха, благаю ...” (3. 42), “Дай, Аллах, скоро нас з вами випишуть звідси ...” (3. 163), “Дай, Аллах” (3. 163), надзвичайно щирі й відверті, що супроводжуються сміхом, плачем і журбою.

Динамічності діалогу додає молодіжний сленг. Кумедні ситуації, пов’язані із нерозумінням значення висловлень, підкреслюють вікову різницю між жінками, але разом з тим сприяють невимушеній обстановці і щирому сміхові. Складну неоднозначну ситуацію дівчина Пелін пояснює так:

“Ситуація, відверто кажучи, фігова... – Що ви сказали? – Кажу, повна фігна, пані Розелло... Тобто, ситуація суттєво ускладнилася” (3. 147).

Іншим разом Пелін робить комплімент пані: *“Це тому, що ви надзвичайно крута жінка. – Яка-яка жінка? – Розумна, розсудлива, швидко мислите... – Треба ж, як багато значень!”* (3. 24).

Однак, і сама Розелла починає вдало використовувати молодіжні слова:

“Та що ви, не треба паритись. – А-ха-хах... Ви неперевершені, пані Розелло!” (3. 57).

Глибоко філософськими у романі є авторські сентенції, які промовляють героїні залежно від теми їхньої бесіди. Окремі висловлення розкривають ідеологію життя самої Розелли: “Виграє лише безмовна тиша” (3. 46); “Самотність – це досить непогано” (3. 64); “Людям властиво карати себе роками” (3. 173), а деякі мають більш узагальнений характер: “Нічого не вдієш, що має бути – того не минути” (3. 52); “Усі розмови про любов – це один із найбільших самообманів для будь-якої людини” (3. 67).

Підсумовуючи, можна зазначити, що роман “Молитви лишаються незмінними” Туни Кіремітчі, написаний у формі діалогу, відзначається високим ступенем експресивності, яка досягається через вживання лексичних засобів (запозичення, звертання, сленг) та фразеологічних одиниць (авторські сентенції), що передають широкий спектр емоцій.

Література

1. Бойко, Н. (2016). Семантична основа лексичної експресивності. Лінгвостилістичні студії. Вип. 4. С. 39-54.
2. Борбенчук, І.М., Корнева, З.М. (2022). Ідейно-естетичні погляди Туни Кіремітчі та їх втілення в романі “Молитви лишаються незмінними”. VI Конгрес сходовознавців: зб. матеріалів, м. Київ, 3 грудня 2022 року. Київ: Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського; Львів–Торунь: Liha-Press. С. 130-132. DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-288-6-32>
3. Кіремітчі, Т. (2016). Молитви лишаються незмінними. Запоріжжя: АЛЕМАК.

ПРОСОДИЧНЕ ОФОРМЛЕННЯ КОРОТКИХ НАУКОВИХ ПРОМОВ АНГЛОМОВНИМИ ЗДОБУВАЧАМИ СТУПЕНЯ PhD (НА МАТЕРІАЛІ ВИСТУПІВ НА КОНКУРСІ *THREE MINUTE THESIS*)

Андрущенко І.О.

Київський національний лінгвістичний університет
iryna.andrushchenko@knlu.edu.ua

Abstract. *The paper highlights the results of the experimental phonetic study of prosodic organization of short scientific speeches delivered by the English speaking doctorate students at the THREE MINUTE THESIS contest. The obtained results of the auditory analysis reveal the peculiarities of the prosodic organization of the short scientific speeches' three structural parts. And the invariant intonation model of realizing short scientific speeches by the English speaking doctorate students is presented.*

Key words: *auditory analysis, English speaking doctorate students, invariant intonation model, prosodic organization, short scientific speeches.*

На сучасному етапі розвитку суспільства характерним є бурхливий розвиток науки, що відбивається у всіх сферах буття людини. При цьому, безумовно вагому роль виконує наукова комунікація, оскільки вона дозволяє дослідникам поінформувати велику аудиторію про їхні новітні наукові розробки та останні відкриття. Тому зрозумілою є роль ученого як безпосереднього учасника процесу комунікації, що, за рахунок використання засобів усіх рівнів мови від час виголошення наукових промов, у тому числі й просодичного, має на меті привернути увагу суспільства до результатів своїх наукових досліджень, отримати схвалення та переконати у необхідності подальших наукових розвідок у тій чи тій галузі науки.

Загальновідомо, що такий необхідній сугестивно-комунікативний вплив досягається завдяки функціонуванню типових просодичних моделей у науковому дискурсі, а саме їхніх варіантних реалізацій віднесених до прагматичного спрямування промов або до їхніх композиційно-структурних частин, які, зазвичай, реалізуються у межах традиційного інваріанту інтонаційного оформлення такого виду промов (Калита & Тараненко, 2012).

Цим і зумовлена актуальність проведеного експериментального дослідження особливостей просодичного оформлення коротких наукових промов англомовними здобувачами PhD, які беруть участь у конкурсі THREE MINUTE THESIS, започаткованого Університетом Квінсленда, Австралія, у 2008 році та запозиченого іншими університетами по всьому світу. Головною метою цього конкурсу є розвиток комунікативних навичок докторантів, що у майбутньому покращить їхню здатність представляти результати своїх досліджень і фахівцям, і слухачам, які не мають спеціальної підготовки.

Тривалість виступів учасників конкурсу є жорстко регламентованою і складає не більше трьох хвилин. Журі конкурсу оцінює як уміння докторантів протягом такого обмеженого періоду часу представити витoki і значущість дослідження, його стратегію/проєкт й очікувані результати/відкриття, висновки та застосування отриманих результатів, так і здатність мовців володіти увагою глядачів/слухачів, які не є фахівцями у галузі науки, у межах якої проводиться дослідження. Слід зазначити, що конкурсанти мають право застосовувати лише один слайд, покликаний ілюструвати наукову доповідь. Саме тому, просодична організація коротких наукових промов здобувачами ступеня PhD набуває такої значущості.

Традиційно структурно-композиційна організація промов такого жанру передбачає наявність трьох комунікативних частин: вступної, основної і заключної (Шпенюк, 2013, 202). Головним завданням вступної частини є встановлення контакту з аудиторією, привертання уваги до теми дослідження, підготовка її до сприйняття основної частини, у якій представляється проблема, яку покликано вирішити дослідження, його методи, умови проведення експерименту, учасники тощо. У заключній частині промови конкурсанти окреслюють очікувані результати дослідження, що, на їхню думку, мають суттєво покращити ситуацію.

Матеріалом дослідження слугували короткі наукові промови переможців конкурсу THREE MINUTE THESIS, що відбувся в Університеті Мельбурна, Австралія, у 2019 році.

Результати проведеного аудитивного аналізу свідчать, що висловленням вступної частини коротких наукових виступів притаманний поділ на достатньо довгі інтоногрупи, які здебільшого складаються з трьох ритмогруп. При цьому, частка інтоногруп, що складаються з однієї чи двох ритмогруп є майже однаковою, кількість інтоногруп, що містить 4 ритмогрупи, є мінімальною. Вступна частина характеризується переважно плавним простим ритмом, помірною гучністю, помірним та сповільненим темпом, зареєстровано домінування перцептивних та коротких пауз. Слід зазначити, що інтоногрупи, які містять три або чотири ритмогрупи, здебільшого оформлені ступінчастою спадною шкалою та ступінчастою спадною шкалою з перерваною поступовістю у комбінації з середньо-підвищеним висхідним термінальним тоном, що сприяє встановленню контакту з аудиторією, привертанню уваги аудиторії до ключових питань промови.

Основній частині коротких наукових промов притаманний дрібний поділ на ритмогрупи, переважна частина інтоногруп містять одну та дві

ритмогрупи, що свідчить про намагання мовців переконати слухачів у важливості проведення окресленої наукової розвідки, використання певних методів дослідження тощо. Варто зауважити, що в основній частині промов суттєво зменшується кількість інтоногруп, які оформлені спадною ступінчастою шкалою та спадною ступінчастою шкалою з перерваною поступовістю, при цьому, значно зростає частка інтоногруп, реалізованих усіченою шкалою. Водночас, висловлення основної частини актуалізуються переважно у помірному темпі та гучності з домінуванням коротких і перцептивних пауз. Разом з тим, зростає частка синтагм, реалізованих у сповільненому темпі та підвищеній гучності, відсоток інтоногруп, які оформлюються прискореним темпом та зниженою гучністю, є незначним. Ритм плавний простий, проте, коли мовці представляють головну думку наукової доповіді, за рахунок оформлення інтоногрупи ковзною спадною шкалою у поєднанні із середньо-підвищеним спадним термінальним тоном, ритм змінюється на стакатоподібний, що додатково привертає увагу слухачів до центральних тез виступу.

Заключна частина аналізованих коротких наукових промов, спрямована на переконання журі та слухачів у доцільності проведення започаткованого дослідження, значущості очікуваних результатів, характеризується збільшенням кількості інтоногруп, що містять три і більше ритмогрупи і оформлюються спадною ступінчастою шкалою та спадною ступінчастою шкалою з перерваною поступовістю, що, у поєднанні із помірним темпом і гучністю, плавним простим ритмом, збільшеною кількістю коротких і середніх пауз підвищує сугестивний вплив на аудиторію.

Таким чином, проведений аудитивний аналіз просодичного оформлення коротких наукових промов англомовними здобувачами ступеня PhD дозволив встановити, що інваріантна інтонаційна модель оформлення їхніх коротких наукових промов складається з помірного темпу й помірної гучності, плавного простого ритму у всіх структурно-композиційних частинах, переважання повних шкал у вступній і заключній частинах промов і усічених в основній, наповнюваності інтоногруп здебільшого трьома ритмогрупами у вступній і заключній частинах промов й двома в основній.

Література

1. Калита, А. А. & Тараненко, Л. И. (2012). Речевая манипуляция: определение, функция, механизм реализации. *Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна*. 1022. С. 10-18.
2. Шпенюк, І. Є. (2013). Стереотипність науково-академічного дискурсу. *Лінгвістика XXI*. С. 201-208.

УЗАГАЛЬНЕННЯ НАПРЯМІВ І ПІДХОДІВ ДО МІЖДИСЦИПЛІНАРНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ УЧАСТІ ВЕРБАЛЬНИХ І НЕВЕРБАЛЬНИХ ЗАСОБІВ У ХАРИЗМАТИЧНІЙ КОМУНІКАЦІЇ

Бойченко М.К.

Національний технічний університет України

“Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”

boichenko.mariia@lil.kpi.ua

Abstract. *The paper outlines a number of approaches and directions in the humanitarian interdisciplinary study of charismatic communication that can serve as the basis for the experimental study of the interplay of verbal and non-verbal means realising oral and written charismatic communication.*

Key words: *interdisciplinary research, charismatic communication, verbal and non-verbal means.*

Останнім часом у сучасній лінгвістиці спостерігається чітка тенденція до її переходу на міждисциплінарний рівень наукових розвідок. З огляду на це, системний розгляд низки питань, пов'язаних безпосередньо з феноменом взаємодії вербальних і невербальних засобів у харизматичній комунікації, потребує узагальнення напрацювань, наявних у суміжних з лінгвістикою гуманітарних сферах знання.

Тому метою цієї праці є систематизація напрямів, підходів і аспектів до дослідження явища харизматичності мовця, які здатні слугувати підґрунтям для міждисциплінарного вивчення проблеми взаємодії вербальних і невербальних засобів у харизматичній комунікації.

Явище харизми привертало увагу ще античних філософів та вивчалось у теології (Хобракова, 2019, с. 16-23). Пізніше явищем харизми зацікавився німецький соціолог Макс Вебер, який у 20-х рр. минулого століття вирішив розширити вчення теологів про харизматичне лідерство і довести, що воно також присутнє у політиці (Adair-Toteff, 2020, с. 7). До групи дослідників, які розглядали харизму з позиції функційного підходу, прийнято відносити Е. Дюркгейма, на ґрунті ідей якого у межах його концепції лідерства і послідовництва харизму було досліджено як виключно соціальне явище, що виконує функцію створення і підтримання солідарності у групі (Smith, 2020, с. 23; Фрей, 2001, с. 14).

Представники іншого – плюралістичного – напрямку, найяскравішим з яких вважають Е. Шилза, не обмежували поняття харизми лише його зв'язками з особистістю лідера, а інституалізували це явище, розділяючи різновиди харизми на “сильну” (приналежну індивідові) і

“слабку/дисперсну”, якою можуть характеризуватися інституції, групи, класи. При цьому сам Е. Шилз підкреслював, що харизматичне лідерство та всі види харизми є важливими для збереження порядку в організації (Фрей, 2001, с. 22). Особливе зростання зацікавлення науковців явищем харизми у менеджменті та організації роботи відбулося у 1970-х рр. і досягло свого піку у 1990-х, оскільки з того моменту почалися багатомірні дослідження харизматичного лідерства.

У зв'язку з цим, однією із фундаментальних теорій харизматичного лідерства стала вважатися (Etzioni 1969) теорія лідерства в організаціях, запропонована Етціоні. Його метою було розробити теорію, що пояснює, як і де харизма виникає в організаційній структурі, окрім найвищих ланок управління. Унаслідок поширення цієї теорії у галузі соціології і психології (Bryman 1992) з'явилися розробки “нової теорії харизматичного лідерства”, що розглядала це явище в рамках організації, як таке, що може виникати на кожному її ієрархічному рівні.

У 1960-х і 1970-х рр. Гайнс Когут започатковує розгляд харизми з позиції “прикладного психоаналізу”. Він, спираючись на ідеї З. Фрейда про нарцисизм і самооцінку особистості, зацікавився тим, як харизматичний лідер може керувати людьми (Lunbeck 2020, с. 33) і доходить висновків, що лише окремі типи особистостей можуть стати харизматичними лідерами. У наступні декілька десятиліть дослідники у сфері психоаналізу виокремили новий тип харизматичного лідера (на противагу політичному) – керівник компанії (1970, 1980-ті рр.) (Lunbeck 2020, с. 34).

Поглиблення концептуальних уявлень щодо харизми також вплинуло на дослідження у галузі антропології. Так, Ен-Рут Віллнер на підставі міжкультурного порівняння харизми стверджувала, що харизма не стільки знаходиться в особистості лідера, як в очах його послідовників (Lindholm 2020, с. 42).

Методологічні реакції на поширення започаткованих таким чином фактичних спроб міждисциплінарних досліджень були різними. Так, з'явилось відоме твердження Дж. Ройсмана (Roisman 2020, с. 54), згідно з яким вивчення харизми, як комплексного соціального факту, вимагає набору знань і навичок, які зрідка можуть набути спеціалісти однієї галузі.

Сучасні дослідники на прикладах експериментального вивчення позитивного впливу на ефективність роботи працівників у менеджменті, правильний вибір електорату при голосуванні за харизматичного політика тощо (Sheafer 2008) довели важливість результатів перспективного

міждисциплінарного дослідження харизматичної комунікації (напр., психологія, економіка і біологія і т. і.) для їх практичного застосування під час навчання і тренування харизматичних мовців.

Переважає більшість науковців зазначає, що зміст харизматичного повідомлення є менш важливим за спосіб його вираження і передачі аудиторії (Holladay & Coombs 1994), зокрема важливими є невербальні засоби, що варіюються від мови тіла, зорового контакту, поз, жестів, міміки, зовнішності, посмішки до мелодичних характеристики голосу мовця і є універсальними для різних типів комунікації. На думку багатьох фахівців, в успішності (Conger & Kanungo 1998) впливу харизматичного мовця на аудиторію особливу роль відіграє риторика, а також виразність (експресивність) мовлення і засоби, за допомогою яких вона досягається.

На підтвердження провідної ролі невербальних засобів комунікації в успішності лідера та його впливі на аудиторію було доведено, що існує зв'язок між невербальними засобами, якими користується мовець, і його темпераментом та психотипом; висунуто припущення, що невербальні засоби комунікації такої особистості виражатимуть домінантність і силу (Burgoon & Dunbar 2006).

Як бачимо, наукове знання, надбане на теперешній час у галузях лінгвістики, психології, соціології, менеджменту тощо, переконливо свідчить про неминучу необхідність додаткового міждисциплінарного вивчення у межах енергетичної теорії мовлення особливостей взаємодії вербальних і невербальних засобів, здатних викликати різні ефекти харизматичного впливу мовця на реципієнта у різних умовах комунікації.

Література

1. Фрейк, Н. В. (2001). Политическая харизма: обзор зарубежных концепций. *Социологическое обозрение*, 1(1). Відновлено з: <https://cyberleninka.ru/article/v/politicheskaya-harizma-obzor-zarubezhnyh-kontseptsiy> (дата звернення: 14.10.2018).
2. Хобракова, Д. Б. (2019). *Феномен харизмы личности: сущность и особенности*. (Дис. канд. філос. наук). Улан-Уде.
3. Adair-Toteff, C. (2020). Max Weber and the sociology of charisma. In J.P. Zúquete (Ed.), *Routledge International Handbook of Charisma (1st ed.)*. (pp. 7-17). London: Routledge.
4. Bryman, A. (1992). *Charisma and leadership in organizations*. London: Sage Publications.

5. Burgoon, J. K., & Dunbar, N. E. (2006). Nonverbal expressions of dominance and power in human relationships. In V. Manusov & M. Patterson (Eds.), *The SAGE handbook of nonverbal communication*: (pp. 279-297). SAGE Publications.
6. Conger, J. A., & Kanungo, R. N. (1998). Charismatic leadership in organizations. SAGE Publications, Inc., <https://www.doi.org/10.4135/9781452204932>.
7. Etzioni, A. (1961). *A comparative analysis of complex organizations*. New York, NY: Free Press.
8. Holladay, S. J., & Coombs, W. T. (1994). Speaking of Visions and Visions Being Spoken: An Exploration of the Effects of Content and Delivery on Perceptions of Leader Charisma. *Management Communication Quarterly*, 8(2), 165-189.
9. Lindholm, C. (2020). The anthropology of charisma. In J.P. Zúquete (Ed.), *Routledge International Handbook of Charisma* (1st ed.). (pp. 39-50). London: Routledge.
10. Lunbeck, E. (2020). Freud and charisma. In J.P. Zúquete (Ed.), *Routledge International Handbook of Charisma* (1st ed.). (pp. 28-38). London: Routledge.
11. Roisman, J. (2020). Charismatic leaders in Ancient Greece. In J.P. Zúquete (Ed.), *Routledge International Handbook of Charisma* (1st ed.). (pp. 53-64). London: Routledge.
12. Sheaffer, T. (2008). Charismatic communication skill, media legitimacy, and electoral success. *Journal of Political Marketing*, 7(1), 1-24.
13. Smith, P. (2020). Émile Durkheim and charisma. In J.P. Zúquete (Ed.), *Routledge International Handbook of Charisma* (1st ed.). (pp. 18-27). London: Routledge.

SOCIAL VARIABLES AND THEIR INFLUENCE ON THE PROHIBITIVE SPEECH ACTS ACTUALISATION

Isniuk O.Yu.

*National Technical University of Ukraine
“Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute”
oisnyuk@ukr.net*

***Abstract.** The aim of the paper is to define the role that social variables such as gender, age, communicative situation and social distance between the interlocutors perform in the choice of language means expressing prohibition. The author concludes that each of these factors is activated in various ways for male and female speakers which results in different techniques of the utterance of prohibition oral actualisation.*

***Key words:** prohibition, social variables, interaction, interlocutors.*

The present-day communication is marked by a great variety of pragmatic types of speech acts that in some way influence the interlocutors. In this regards Van Olmen (2021, p. 520) emphasises the prominent role of directives to which the speech acts of prohibition are referred to. Relying on the postulates proposed by O. Jespersen, he agrees that the basic principle of prohibition is to make the listener in a very short time understand that there is no permission given. Thus, the result of such functional pressure presupposes the idea of using the particular language means for expressing these speech acts.

The idea of social factors that influence the individual’s language has been recently of great interest (Dörnyei & Kormos, 2000, p. 284) as they determine the use of specific language means to express particular thoughts and ideas. An important result of successful communication and communicative acts that contain prohibitions in particular is demonstration between its participants of social distance, age, politeness, respect and the ability to conduct a meaningful conversation, understanding the strategies necessary for its practical implementation.

In the view of this, in this paper we would like to focus on the ways in which the speakers’ communicative purpose is conveyed through the use of prohibitive utterances, determined by the following range of social variables: gender, communicative situation and social distance between the interlocutors. The research material amounts to 41 text fragments selected from the American sitcom ‘The Nanny’ (The Nanny, 1993) that express prohibitions in two communicative settings: ‘a woman – a man’ and ‘a man – a woman’.

In the light of the data analysed, we found out that the speech acts of prohibition differ in terms of their expression when uttered by adult women and

adult men accordingly. With regard to a communicative situation, in an official situation women may use performative verbs to ban some actions, as in *No, no! I can't. Stop it!*, whereas men tend to display a higher degree of politeness, avoiding directives, e.g.: 1) *No, please... No. People, people, please!* 2) *Sorry, no women allowed.* 3) *Whoops, time's up. Goodbuy, Nanny Fine (stop talking).* Here we may see that it is a kind of an effective tactic to forbid without being rude to the listener.

The next criterion that greatly influences the selection of the language means to express prohibitive utterances is the speaker's age. According to this criterion we divided the speakers into three groups: young adults, middle-aged adults and elderly adults, that may enable us to trace possible differences in prohibitive speech acts realisation. With respect to the age of a young adult woman, we have registered a great variety of ways to restrict some actions. To the prohibitions expressed by the main hero of the sitcom, nanny Fran, we may refer imperative sentences like *Forget it. Theo, stop!*, as well as the ones with a typical prohibitive construction 'Do + not + V', for instance: *Hey, don't knock the Jewish holidays., Don't give me that look!* The similar speech acts performed by young adult and middle-aged men, however, are characterised by a higher caution and the desire not to offend the interlocutor: *Say no more., Miss Fine, don't make me do this.*

Concerning the social distance, we have defined two possible relationships between the interlocutors: close (between friends, relatives, etc.) and distant (colleagues, strangers, etc.). According to this factor, both women and men demonstrate less strictness and higher politeness when it comes to distant relationships as compared to that of close ones. They try to omit imperative sentences and prefer some light forms that implied prohibition, for example *Whoops, time's up. Goodbuy, Nanny Fine (stop talking), Miss Fine, please. (stop talking, don't touch the guest)* etc.

Taking into consideration all the factors mentioned above, the conclusion can be drawn is that social variables play an integral role in the expression of prohibitive speech acts. Although these variables do not influence the communication by itself, the interaction of them all may do so. Thus, we see the complex system of linguistic means that take part in verbal representations of prohibitions.

Literature

1. Dörnyei, Zoltán & Kormos, Judit. 2000. The role of individual and social variables in oral task performance. *Language Teaching Research* 4. 275–300.
2. The Nanny. (1993). Retrieved from <https://sflix.to/watch-tv/free-the-nanny-hd-39089.5579572> 08.04.2023.
3. Van Olmen, D. On order and prohibition. 2021. In: *Studies in Language*. 45, 3, 520–556.

INTONATION AS ONE OF THE ENGAGING TECHNIQUES USED BY TED TALKS SPEAKERS

Liubov Kozub

Taras Shevchenko National University of Kyiv

liubatarn@yahoo.com

Abstract. *The paper explores the role of intonation as one of the most powerful linguistic means that determines the success of public speaking. It is studied as an effective and engaging technique used by TED Talks speakers to interact with the audience, keep them emotionally involved, make the talk maximally informative, inspirational, and motivating.*

Key words: *intonation, prosodic means, emotions, communicators, audience, interaction.*

TED Talks is a platform for sharing ideas on a variety of topics aimed to inform, persuade, and motivate. They are influential videos from expert speakers subtitled in over 100 languages. It is a global multilingual community where speakers do not only share their expert opinions on a number of topics but can also interact with their viewers and listeners by receiving their feedback.

Nowadays TED Talks videos are used actively as a learning instrument. Their speakers inform, inspire, and motivate. Many famous speakers become role models for young people. They use different tools and techniques, a number of linguistic and extralinguistic means to attract and maintain the attention of the audience, to keep viewers or listeners engaged, to make a presentation memorable and inspirational.

Intonation is one of the most powerful linguistic means that can determine success or failure of speech. “It refers to the pitch and tone modulation of a speaker to give stress to the relevant words in order to make the speech more expressive” (Kim, 2021). There is nothing worse than listening to someone speaking in a quiet and monotonous voice. “Even just a 10% increase in vocal variety can have a highly significant impact on your audience’s attention to and retention of your message” (Abrahams, 2016).

According to J. Chapman, “good intonation makes great communicators and can teach you how to speak so that people will want to listen” (2020). Using appropriate intonation, “you can allow the emotion that you are bringing to the subject to shine through in your delivery of the words” (Kim, 2021). People always respond to speakers’ emotions and passion. If the speaker is passionate about the topic, it will help establish an immediate rapport with the audience, involving and engaging the listeners, maintaining their interest throughout the entire talk.

Analyzing spoken language, R. Nordquist focuses on prosody (2017). Many phoneticians (Arvaniti, 2020; Cheng, 2015; Kalyta, 2001; Rodero, 2011) consider the notion of prosody to be broader than the notion of intonation. R. Nordquist describes prosody as “the music of speech” and asserts that it is pivotal to successful public speaking as it allows the speaker to convey a broad range of meaning (Nordquist, 2017).

The research material is based on a talk of an Australian high school math teacher in front of a large audience on the topic of mathematics. His talk is an excellent example of an engaging public speech on a topic that may not be of great interest to the general listener. It is worth noting that the speaker was a Top 10 Finalist in the Global Teacher Prize for his passion for teaching mathematics, which he skillfully conveyed to the audience. The talk received the highest praise from those who listened to it (*“Love every second of this.”; “There’s something phenomenal about learning a subject from someone who is so very passionate about the subject that they teach.”; “This talk wasn’t a talk... it is poetry!!!”; “What a captivating talk...”; “What an amazing speaker!”; “What a great way of telling a story.”; “Inspired educator with a sense of humor!”; “The charisma this man shared, his way of speech and explanations of extraordinary mathematical subjects made it fun to learn mathematics,” etc.*) that makes it a valuable material for analysis. The TED Talk video and numerous feedback on it can be found online on the website (https://www.ted.com/talks/eddie_woo_how_math_is_our_real_sixth_sense)

Structurally, the talk can be divided into three parts: a beginning, a main body, and an end. The beginning of the talk sets up the story and captures the audience’s attention for the information that will follow. The speaker emotionally declares *“I /looove | /mathe\matics ||”* sharing his passion for the subject and expressing his emotions through intonation and lengthening of the vowel sound [ʌ]. He involves the audience in the topic, allowing the participants of the event to compare their experience with that of the speaker, contemplate on the information they hear, look forward to further arguments in favour of the declared statement and the continuation of the story.

The speaker uses different techniques to maintain the audience’s attention and emotional involvement. In the main body of the talk, the speaker imitates a conversation with the audience and anticipates the questions they might ask while listening to him. At the same time, he answers these hypothetical questions using various stylistic devices, such as parallel constructions, combined with a variety of prosodic means: *I \know § /what you’re \thinking: | “\Wait a \second, § \Eddie. | \What § would \you \know? | /You’re a \math \teacher. | You \went to a \selective*

/school. | You /wear \glasses § and /you're \Asian. ||” *\Firstly, | /that's \racist. | \Secondly, | /that's \wrong!* | The speaker uses short intonation groups consisting of a nucleus (Low Fall and High Fall) and a stressed syllable and a nucleus, variation of tempo from moderate to slowed down and from moderate to accelerated rate of speech, the alternation of loudness from increased to moderate and from moderate to increased, a wide (from high to low) and narrow (from mid to low) pitch range, regular, occasionally irregular, rhythm. Many pauses (very short, short, medium, and long) observed in the talk can be viewed as spontaneous pauses made by the speaker for emphasis. Some of these pauses are filled with applause and laughter from the audience, indicating the speaker's good rapport with listeners who eagerly respond to his jokes and speech.

In the main body of the talk the speaker uses a variety of nuclear tones: Mid-Level, High Fall, Low Fall, Low Rise. The alternations of these tones help him convey different emotions (confidence, passion, enthusiasm):

\Maths § was /not \really § /my \thing. || \Stories, | \characters, | \narratives | – \this is § \where I \was at \home. |;

And /that's \why, § I /raised my \sails | and /set \course | to be/come an \English § and \history \teacher. |;

... and for the /first \time | I \realized | I could \swim in it. |

Despite a variety of tones used in the talk, two nuclear tones prevail – Low Fall and High Fall. They allow the speaker to state facts, to sound authoritative and persuasive. They are often used in combination with short and medium pauses that give the audience time to perceive the message, process, and absorb information more effectively.

One more technique used by the speaker is the separation of the most important word in the final intonation group that consists of a falling tone preceded by a short pause:

¹\But | ²a /chance en\counter § ³at /Sydney \Uni\versity § ⁴/altered my \life | ⁵for\ever. |;

¹It /gradually \dawned on me | ²that /mathe\matics | ³is a \sense. |;

¹And \slowly | ²but \surely | ³my \mind | ⁴\changed. |

An interesting intonation pattern is observed in the last sentence where each nucleus is pronounced with a lower falling tone than the previous one, starting with High Fall in the first intonation group and finishing with Low Fall in the fourth one. Moreover, all intonation groups are separated from each other by means of short or medium pauses that somewhat slow down the speech and emphasize the change of the speaker's outlook which he tries to convey to the audience.

The speaker finishes his talk with the same phrase pronounced with the same intonation (increased loudness and high falling tone) which he used at the beginning (“*I looove | /mathe\`matics ||*”). However, if we compare how the phrase was used at the beginning versus the end, we can conclude the following. At the beginning, the phrase sounded like a good introduction that helped the speaker instantly attract the attention of the audience. At the end, it is used as a logical ending of the talk, an enthusiastic statement made after the narration and all the persuasive examples the speaker suggested to the audience.

The results of the study prove that intonation plays a key role in the effectiveness of public speaking. It provides the proper flow of the speech, a clear interpretation of messages expressed by the speaker, helps to build rapport with the audience, and make a presentation memorable and inspirational. The research results allow to conclude that a well-spoken speech contain a variety of prosodic features: short intonation groups consisting of a nucleus and a stressed syllable and a nucleus; a range of nuclear tones: Mid-Level, High Fall, Low Fall, Low Rise (the alternations of these tones help the speaker convey the emotions of confidence, passion, and enthusiasm); normal to slow and normal to fast tempo of speech; increased to normal and normal to increased loudness; a wide (from high to low) and narrow (from mid to low) pitch range; very short, short, medium, and long pauses; regular, occasionally irregular, rhythm.

Overall, the variety of prosodic means, their alternation in combination with other linguistics devices and techniques used by the speaker (jokes, facial expressions, and gestures) in the analyzed TED Talks video helped to make the speech extremely engaging and maintain the attention of the audience throughout the presentation. The speaker managed to make the talk informative, amusing, inspiring, motivational, and, at the same time, achieve his aim of proving that mathematics is a sense with true beauty and is not a chore but an adventure into a vast new world.

Literature

1. Abrahams, M. (2016). *A Big Data Approach to Public Speaking*. <https://www.gsb.stanford.edu/insights/big-data-approach-public-speaking>
2. Arvaniti, A. (2020). *The Phonetics of Prosody*. <https://doi.org/10.1093/acrefore/9780199384655.013.411>
3. Chapman, J. (2020). *What is Intonation? 3 Secrets to an Expressive Voice*. <https://blog.londonspeechworkshop.com/the-3-secrets-of-intonation>
4. Cheng, W. (2015). Discourse Intonation: A Corpus-Driven Study of Prominence on Pronouns. In D. Biber & R. Reppen (Eds.). *The Cambridge Handbook of English Corpus Linguistics* (pp. 75-89). Cambridge: Cambridge University Press.

5. Kalyta, A. (2001). Fonetychni zasoby aktualizatsii smyslu anhliiskoho emotsiinoho vyslovliuvannia [*Phonetic Means of Actualizing the Meaning of English Emotional Utterances*]. Kyiv: KSLU.
6. Kim, S.J. (2021). *Importance of Intonation in Public Speaking*. <https://community.localmasters.com/importance-of-intonation-in-public-speaking/>
7. Nordquist, R. (2017). Phonetic Prosody. *ThoughtCo*, May, 03. [thoughtco.com/prosody-phonetics-1691693](https://www.thoughtco.com/prosody-phonetics-1691693)
8. Rodero, E. (2011). Intonation and Emotion: Influence of Pitch Levels and Contour Type on Creating Emotions. *Journal of Voice*, 25(1), E25-E34. <https://doi.org/10.1016/j.jvoice.2010.02.002>

ФОНОСЕМАНТИЧНІ Й ФОНОСТИЛІСТИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ТЕКСТІВ РІЗНИХ ЖАНРІВ

AN IDEA ABOUT THE FEMALE ORIGIN OF THE POEMS ABOUT LOVE, THEME OPPOSITE TO WAR

Claudio Barna

University of Milan (Università degli Studi di Milano), Italy

claudio.barna@libero.it

Abstract. *The paper outlines the author’s views on the origin of the poems about love. He puts forward the ideas that this theme is opposed to that of the war, as exemplified in the paper by the verses by Callinus and Thyrtus, while love verses are rather composed by female authors as illustrated by the VII century BC female poet, Sappho.*

Key words: *female poems, war and love verses, origin, Sappho.*

If it is true that “books tell about other books” (U. Eco, *The name of rose*), to establish when an argument, or a topic, is born, we must search through the books of the library read by an author. In a single author, because if we consider all our history we see that ideas and topics are passed from an author to other, to form “*Der Dichter unendliche Kette*” (F. Schiller), an infinite chain of poets.

Poems of love are usually considered as the poetry *par excellence*. Even today, a reader is accustomed to think this way. There are poets who wrote a lot of works but are reknown for their love production. A typical case is Petrarch. He wrote a considerable *corpus* of works, but was imitated by the phenomenon of Petrarchism, in Western countries, during two centuries, until XVI a. (he lived in XIV a.), for his love poems for Laura.

Thus, coming back to search the source, we must then search through the masterchieves of Western literature, studied in the schools, with Eastern literature usually restrained to specialized scholars.

In the beginning of Western literature we find Homer. Two poems, *Ilyad* and *Odissey*. Even though there are within episodes of love, they are completely secondary to the main theme, namely war (or coming back from war).

Nevertheless, the theories about the composition of two poems are complex, and began since ancient times, the date can be fixed, *grosso modo*, about VIII century before Christ, *circa*.

The following poets as Callinus and Thyrtus sang of war too. But in the VII century before Christ, a female poet, Sappho, sang in her verses:

*One says the most beautiful thing on the black earth
is an army of knights, other an army of infantrymen
other a fleet of ships, but I say
that is one who loves*

it is very easy to explain this to everyone...

*(Οἱ μὲν ἰππήων στρότον, οἱ δὲ πέσδων,
οἱ δὲ νάων φαῖσ' ἐπ[ὶ] γᾶν μέλαι[ν]αν
ἔμμεναι κάλλιστον, ἔγω δὲ κῆν' ὄτ-
τω τις ἔραται·
[-]
πά]γγυ δ' εὔμαρες σύνετον πόησαι ...*

In this poem, the ν, dedicated to Anactoria, Sappho distinguishes in the beginning, as we read, her poetry from the other ones. Homer, especially, and Callinus and Thyrteus sang of war; she not: of love. Why? Because is the best. The authority of Sappho made the aftermath. She was defined, e.g., as the tenth Muse, since the Muses were supposed to be nine.

That's not only in Greece, but in Rome as well. Latin poets followed her example. Only two examples: Ovid and Catullus. Ovid wrote the *Heroides*, where female especially of the myth are writing letters to their lovers, and only one woman of the book has historical existence: Sappho herself.

Catullus loved Sappho so much that translated her most famous poem (XIV) into Latin language:

*Φαίνεται μοι κῆνος ἴσος θεοῖσιν
ἔμμεν' ὄνηρ, ὅττις ἐνάντιός τοι
ἰσδάνει καὶ πλάσιον ἄδυ φωνεί-
σας ὑπακούει...*

*This man seems to me to be
the same of the gods, who
in front of you sits down
and hears all near you
telling sweetly*

Here is the translation of the poem performed by Catullus (LI, Oxford ed.):

*Ille mi par esse deo videtur ,
ile, si fas est, superare divos,
qui sedens adversus identidem te
spectat et audit...*

that's quite the same, except the hyperbole of *superare divos*, to be more than gods, and the addition of *si fas est*, if I can say, but with consent of the gods.

From Latin poets the topic spread all over the Western countries.

To conclude, we can remark two things:

- 1) The importance of such a topic was invented by a woman.
- 2) Say that love is better than war can appear trivial in our contemporary poetry, nevertheless the actual war reminds us about a generation of young people, e.g., prived of their rights to love, i.e., to life, i.e. losing their places in the world, on a planet with already gigantic problems. The question of Sappho is still open.

ВІДТВОРЕННЯ ЕМОЦІЙНОЇ ВИРАЗНОСТІ ПОЕЗІЇ “*FUNUS PASSERIS*” КАТУЛЛА У ПЕРЕКЛАДАХ

Борбенчук І. М.

Національний технічний університет України

“Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”

borbenchuk.ira@gmail.com

Abstract. *The research is focused on the study of phonetic features of the poetry by the Roman poet Catullus "Fusus passeris" No. 3 and their rendering in Ukrainian and English translations. The poem is a combination of an epitaph and a threnos and is of a parodic character. However, Catullus, describing the death of his beloved pet, creates an ironic-tragic epitaph and resorts to various types of repetitions, serving for the poem's expressiveness and imagery. The translations of the poem "Fusus passeris" by T. Luchuk and A. Kline preserve the emotional expressiveness of the original as well as convey the individual manner of the Roman poet.*

Key words: *Fusus passeris, Roman poetry, expressiveness, stylistic repetitions.*

У творчому доробку римського поета Катулла (84–54 рр. до н.е.) вагоме місце займають дотепні різножанрові вірші, які автор називає *pugae* “небилиці, смішки” або *inepte* “жарту, нісенітниці”. Їхня поява зумовлена новою тематикою, започаткованою Катуллом, що призвело до підбору виражальних засобів, які “...могли передати світовідчуття поета, психологічний стан героя і водночас відтворити індивідуальний стиль, манеру, унікальний талант поета” (Борбенчук, 2018, с. 31).

Для цього дослідження було обрано оригінальну поезію Катулла, яка традиційно йде під № 3 або назвою “*Fusus passeris*”, та її український переклад “Жалобний плач по горобейчику” (Лучук, 2021с. 25) й англійський переклад “The death of Lesbia’s sparrow” (Kline, 2007, с. 15). Написаний гендікасилабом, вірш є комбінацією двох жанрів: епітафії та треносу. “Цей віршований лямент – як погребальна пісня з оплакування покійника-горобця і надгробний напис на його могилі – виказує ... свій пародійний характер” (Лучук, 2021, с. 204).

Важливо, що мистецтво складати й виголошувати промови бере свої витoki з Давньої Греції, де було сформовано основні принципи побудови й стилістики таких текстів, а предмет риторики охоплював три різновиди вправності у красномовстві: судова промова, дорадча промова і величальна промова або панегірик. До величальних належали похвали богам і правителям, надмогильні й весільні промови, втішальні, вітальні, з нагоди для народження та інші, які мали чітку структуру й завдання висунути певний постулат, щоб схилити слухачів до певних справ (Курціус, 2007, с. 80-81).

Майстер словесної гри і вправний у написанні творів малих жанрів, Катулл у жалобному плачі застосував емоційно-експресивні засоби, щоб передати широкий спектр почуттів, викликаних смертю пташки. Дотримуючись канонів побудови епітафій, автор використав низку стилістичних повторів, що надали експресивності, образності й емоційної виразності твору.

У вступі (exordium) латинського тексту вжито апострофу: *Lugete, o Veneres Cupidinesque* (3.1). Примітно, що форма множини відображає розуміння того, що римська богиня Венера була й загальною назвою *venus* “краса”, а Купідон – *cupido* “жагою, пристрастю”, а також і те, що римляни визнавали трьох Купідонів. Український переклад *Плачте ревно, Венери й Купідони* зберігає оригінальну задумку. В англійському *Mourn, O you Loves and Cupids* перекладач додає займенник *you* та *Loves*, замінюючи ім’я богині Венери на сферу її діяльності (метонімія).

У розповіді (narratio) Катулл наводить факти про горобчика, використовуючи як варіацію паралельного повтору симплоку – поєднання анафори й епіфори в суміжних рядках. Автор оголошує смерть улюбленця дівчини і повтором підкреслює трагічність цієї події:

*Passer mortuus est meae puellae,
Passer, deliciae meae puellae,* (3.3-4)

До симплоки вдається український перекладач:

*Горобейчик, умер моєї панни,
Горобейчик, пестун моєї панни!*

В англійському перекладі в цих рядках маємо хіазм:

*my girl's sparrow is dead,
sparrow, the girl's delight*

Для розповіді про безтурботне життя “покійника” використано послідовний повтор, який імітує стрибання горобчика: *sed circumsiliens modo huc modo illuc* (3.9). В українському варіанті перекладач упускає цей момент: *Ще й вистрибував на високе лоно*. В англійському перекладі рухливість пташки передається параномазією, вираженою складеним прислівником: *but, hopping about here and there*.

Щоб підкреслити зло жителів підземного царства мертвих, які забрали горобчика, Катулл вдається до кондуплікації: *At vobis male sit, malae Tenebrae / Orci* (3.13). Цю ж стилістичну фігуру зустрічаємо в англійському перекладі: *Now let evil be yours, evil shadow of Orcus*. Український перекладач

увиразнює рядок кондуплікацією на основі слів, протилежних за значенням:
Щоб вам добре було, недобрі змроки / Орка.

У заключній частині (peroratio) Катулл, вживаючи риторичний вигук, надзвичайно емоційно передає голосіння дівчини і нещасну долю пташки: *O factum male, o miselle passer* (3.16). Глибоке відчуття болю передано в українському перекладі через послідовний повтор: *Горе, горе! Пестунчику сердешний*. В англійському перекладі використано риторичний вигук: *O evil deed! O poor little sparrow!*

У латинському вірші “*Funus passeris*” різні повтори слугують структурно-смісловій єдності поезії і передають почуття скорботи й жалю, викликані смертю пташки. В українському й англійському варіантах перекладачі зуміли якнайточніше дібрати стилістичні засоби, щоб відтворити емоційну виразність і зовнішнє оформлення поетичної мови римського лірика.

Література

1. Борбенчук, І. (2018). Поезія Катулла: римська спадкоємність та інновації поета. *Науковий вісник Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія: “Філологічні науки” (мовознавство): Збірник наукових праць*. Дрогобич, №9, С. 29-32.
2. Катулл (Гай Валерій Катулл). (2021). Повне зібрання творів: байдики, поеми, елегії та епіграми / упорядкування, переклад з латини, передмова й коментарі Тараса Лучука. Львів: "Астролябія".
3. Курціус, Е.Р. (2007). Європейська література і латинське середньовіччя. Львів: Літопис.
4. Valerii Catulli Carmina. (1958). New York: Oxford University Press.
5. The Poems Catullus. (2007). A Translation into English by A.S. Kline. <https://www.poetryintranslation.com/PITBR/Latin/Catullus.php>

ФОНОСЕМАНТИЧНІ І ФНОСТИЛІСТИЧНІ ЗАСОБИ У ФРАНЦУЗЬКИХ ПОСТМОДЕРНІСТСЬКИХ ХУДОЖНІХ ТЕКСТАХ

Дегтярьова Є.О.

Національний технічний університет України

“Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”

degtereva1981@gmail.com

Abstract. *The paper is focused on phonosemantic and phonostylistic organization of the French postmodernist prose. The author analyses sounds and phonological structures as a means of enhancing the expressiveness of literary text. The research has been made on the basis of the French postmodernist novels of C. Gailly “Dernier amour”.*

Key words: *alliteration, anaphora, assonance, epiphora, French postmodernist novel, phonological structures, sounds.*

Віддзеркалюючи нові принципи мислення, світобачення людини, що втілюють стан кризи, нестабільності кінця ХХ – початку ХХІ століть, постмодерністська парадигма зумовлює особливості сучасних художніх текстів, у яких персонажі показані через відображення підсвідомого, глибинних рівнів психічної активності, руху станів свідомості. Французьким постмодерністським творам властиве зближення романного слова зі словом вірша, конвергенція прозових і поетичних структур як у плані форми (рефрени, лейтмотивні повтори, анафори, епіфори, алітерації тощо), так й у плані змісту (метафоризація романної оповіді).

Аналіз матеріалу демонструє, що фоносемантичні і фоностилістичні засоби широко використовуються у текстах французьких письменників-постмодерністів. Як приклад розглянемо уривок з роману К. Гайї “Dernier amour”, у якому головний герой Поль випадково зустрічає на вокзалі свою дружину: *Elle était blonde avec des lunettes noires. Elle a toujours été blonde. Lucie est une vraie blonde. En été elle portait des lunettes noires presque tout le temps. Les yeux bleus paraît-il sont plus sensibles. La lumière d’été leur fait mal. Toute vêtue de couleurs claires. Elle tirait une valise bleu marine. Le déhanchement asymétrique qu’elle avait toujours eu s’accentuait à mesure qu’elle vieillissait. C’est mal dit mais c’est exact. Et ce sont de semblables détails qui vous touchent. Vous attendrissent en vous rappelant que toute cette vie vous l’avez passée ensemble. Ça aussi c’est mal dit. On pourrait le dire mieux que ça. Mal dit ou pas. Paul eut envie d’appeler sa femme. Appeler. Appeler. Lucie. Ne me laisse pas. J’ai pas le courage. C’est trop dur. Je vais pas pouvoir. Mais si. Il renonça. C’eût été compliquer les choses. Les rendre, si possible, encore plus pénibles. L’ombre de ton sourire. Rappelle-toi. Sinatra. Il monta dans le train. Voiture 5. Place 42. Intérieur rouge et noir. Noir de houille. Rouge lie de vin* (Gailly, 2013, с. 45–46).

У сюжетному плані йдеться про те, що Поль згадує про щасливе минуле подружнього життя (*ce sont de semblables détails qui vous touchent. Vous attendrissent en vous rappelant que toute cette vie vous l'avez passée ensemble*). У наведеному уривку звертаємо увагу насамперед на алітераційно-асонансний ефект, який досягається повтором певних звуків. Почуття героя до жінки увиразнюються за рахунок насичення тексту словами із домінуванням звуків [l], [m], [n], які характеризуються як ніжні, м'які (Кухаренко, 2004, с. 22).

Словесна палітра опису коханої є емоційно насиченою. Тричі повторений прикметник жіночого роду *blonde* adj. в епіфорі *Elle était blonde [...]. Elle a toujours été blonde. Lucie est une vraie blonde* підкреслює теплі почуття Поля, оскільки за словниковою статтею біляве волосся є символом божественної краси (Chevalier, 2002, с. 132), Поль зазначає, що вона була блондинкою (*était blonde*), завжди була блондинкою (*a toujours été blonde*) і є справжньою блондинкою (*est une vraie blonde*). Дери́вація, коли вжиті різні дієслівні часи: минулий недоконаний, минулий доконаний і теперішній, підкреслює, що дружина залишається для героя такою ж привабливою, як і раніше. Люсі одягнута у світлі кольори (*Toute vêtue de couleurs claires*), її блакитні очі та сумка (*Les yeux bleus; une valise bleu marine*) милують око чоловіка, але чорні окуляри (*des lunettes noires*), згадані двічі, привносять нотки суму в зоровий образ жінки.

За рахунок трикратного анафоричного повтору прислівника з негативною конотацією *mal* adv. та дієслова в інфінітивній формі *appeler* v.tr. відбувається підсилення емоційності мовлення персонажа (*C'est mal dit mais c'est exact. [...] Ça aussi c'est mal dit. [...] Mal dit ou pas. Paul eut envie d'appeler sa femme. Appeler. Appeler*).

Синтаксис передає хаотичний перебіг думок Поля: еліптичні номінативні речення та парцельовані конструкції створюють ефект напливання думки на думку, сигналізують про певну психоемоційну дезорієнтацію, стан неспокою і створюють ефект занурення у свідомість персонажа. Він сідає у потяг, і в його внутрішньому мовленні знов відбувається візуалізація кольорів, передана за допомогою хіазму як різновиду синтаксичного паралелізму, в якому друга половина фрази містить зворотній порядок слів: *Il monta dans le train. Voiture 5. Place 42. Intérieur rouge et noir. Noir de houille. Rouge lie de vin*. Перехресне розташування паралельних членів речення – прикметників *rouge* adj. і *noir* adj. в еліптичних номінативних реченнях підсилює експресивність думок героя.

Чорний колір нагадує йому вугілля, що імплікує думку про смерть, оскільки воно перебуває під землею. Червоний асоціюється у Поля з вином, яке зазвичай позначає силу і безсмерття (там само, с. 1016), але уточнення *lie de vin* свідчить про те, що сили у персонажа закінчуються, його розмірковування є тому підтвердженням (*C'est trop dur. Je vais pas pouvoir*), тому в уривку червоний колір опосередковує страх і відчай смертельно хворого героя.

Негативні емоції персонажа змінюють і фонічну організацію тексту: м'які звуки [l], [m], [n] поступаються місцем сонорним [r], [d] та фонічним структурам [dr], [br], [tr], які створюють напружену фоносемантику кінця уривку (*J'ai pas le courage. C'est trop dur. Je vais pas pouvoir. Mais si. Il renonça. C'eût été compliquer les choses. Les rendre, si possible, encore plus pénibles. L'ombre de ton sourire. Rappelle-toi. Sinatra. Il monta dans le train. Voiture 5. Place 42. Intérieur rouge et noir. Noir de houille. Rouge lie de vin*).

Отже, у французьких художніх текстах фонічні структури створюють додаткове емоційне і смислове навантаження, виконуючи зображальну й експресивну і стилістичну функції. Уміле використання авторами-постмодерністами звуків та їхніх поєднань у складі фоносемантичних і фоностилістичних засобів є ефективним прийомом поетизації прозового тексту.

Література

1. Кухаренко, В. А. (2004). *Інтерпретація тексту*. Нова Книга.
2. Chevalier, J. (2002). *Dictionnaire des Symboles*. Ed. Robert Laffont.
3. Gailly, C. (2013). *Dernier amour*. Ed. de Minuit.

ТРАНСКОДУВАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ВЛАСНИХ НАЗВ ЗАСОБАМИ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ: ФУНКЦІЙНО-ЖАНРОВІ АСПЕКТИ (НА МАТЕРІАЛІ ДВОМОВНОЇ ФРАНЦУЗЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ АНТОЛОГІЇ ВОЄННОЇ ПОЕЗІЇ “*IN PRINCIPIO ERAT VERBUM*”)

Качановська Т.О.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

t.kachanovska@knu.ua

Abstract. *Considering the lack of codification for Ukrainian romanization systems and in view of recent developments in transcoding practices, we conducted a survey among our target audience. Its purpose was to get feedback on a sampling of transcoding solutions in order to evaluate adjustments to be made to the conventional transcription of Ukrainian proper names into French within the framework of a collaborative poetry translation project in which we were participating. In this paper we present the project of a French-Ukrainian anthology of war poetry, our survey and the criteria we asked our respondents to take into account. In a second step we analyze the survey results. Subsequently, we provide an overview of potential areas for future research.*

Key words: *transcoding, practical transcription, conventional pronunciation, proper name, poetry translation*

Власні імена та географічні назви певної мовної спільноти, які належать до категорії ономастичних реалій, “мають виразну національну належність”, а їхня присутність у тексті “надає йому своєрідного місцевого забарвлення” (Чередниченко, 2007, с. 210) і є важливим чинником художнього враження у поетичних творах.

Спосіб відтворення таких онімів у перекладі великою мірою зумовлюється функціональним призначенням тексту, а застосовні норми транскодування варіюються залежно від цільової мови та регіону.

Так, у Франції вноrmовується написання лише окремих підкатегорій іноземних власних назв (далі – ВН), зокрема, у категорії топонімів воно поширюється тільки на назви країн та їхніх столиць (Grass, 2006, с. 664). В Україні чинним є національний транслітераційний стандарт, затверджений постановою Кабінету міністрів № 55 від 27 січня 2010 року. В його основу покладено систему українсько-англійської практичної транскрипції, яка має значні відмінності від французької, тому французькі редактори і коректори провідних національних видань, серед яких “Монд дипломатік”, віддають перевагу іншим системам романізації української мови (ТуроДурло, 2022). Від 1 квітня 2022 року ДП “УкрНДНЦ” затвердив ДСТУ 9112:2021 “Кирично-латинична транслітерація і латинично-кирилична ретранслітерація

українських текстів. Правила написання”. Ключове завдання розробників ДСТУ 9112:2021 – забезпечити взаємно-однозначну відповідність кириличного й латиничного записів, що полегшує опрацювання природних мов у мовних парах, що включають українську (Шевченко 2022, 101). ДСТУ 9112:2021 відрізняється від чинного транслітераційного стандарту більш громіздким графічним оформленням відповідників і широким залученням діакритичних знаків, запозичених зі слов’янських мов, які користуються латиницею. Лише частина таких діакритичних знаків є у французькій мові. Все це ускладнює застосування ДСТУ 9112:2021 у рамках українсько-французьких мовних контактів. Всього ж, за підрахунками І. Міньковської, у світі налічується понад 20 стандартів українсько-латинської транслітерації (Міньковська, 2019, с. 239).

Кодифікація ускладнюється через потребу у врахуванні цілого комплексу чинників, зокрема, жанрової специфіки тексту (Ажнюк, 2012, с. 134) та його приналежності до певного стилю (Гудманян, 1995, с. 101). Транслітерування є придатнішим для науково-технічного та офіційно-ділового стилів, тоді як бажаний прагматичний ефект при перекладі художніх творів часто досягається за допомогою транскрибування чи фонетико-графічної адаптації ВН (Рожченко, Семчинський, 1995, с. 66–67). У цілому конкретні реалізації транскрипційних практик залежать від сфери вживання, регіональних та корпоративних чинників, а для мов, що користуються абеткою, відмінною від латинської, – також і від запровадженої системи її латинізації.

На поточний момент співіснують кілька систем латинізації українських ВН, застосованих для пари мов українська-французька (ТуроДурло, 2022). З часу розробки згаданих систем мовностилістичні норми та узус еволюціонували, що зумовлює локальні спроби кодифікувати ці зміни. Так, через брак прямих українсько-французьких контактів за часів, що передували відновленню незалежності України, французька цільова аудиторія знайомила з українськими власними іменами та географічними назвами переважно через мови-посередниці, в основному російську, що й зумовило специфічну форму багатьох традиційних ономастичних запозичень у французькій мові (Чередниченко, 2007, с. 211-213; Delizée, Yudin, 2023). За останні десятиліття французько-українські контакти значно поживалися, а героїчний спротив українського народу російській агресії викликав сплеск інтересу до українських реалій, у т.ч. ономастичних. Це спричинило до низки суттєвих зрушень в ономастичній політиці Франції (Чередниченко, 2007,

с. 212; Delizée, Yudin, 2023). Серед нещодавніх кодифікаційних змін слід відзначити офіційні рекомендації Національної топонімічної комісії Франції, що дозволяють використовувати написання *Kyïv* у якості варіанта позначання назви української столиці, альтернативного до основного (*Kiev*), що його запозичено через російську мову-посередницю (CNT, 2022).

За таких умов рецепція цільовою аудиторією тих чи інших транскодувальних практик досліджена ще недостатньо. Метою нашого дослідження є аналіз специфіки сприйняття різних варіантів транскодувальних рішень реципієнтами перекладу і попередня оцінка можливих варіантів відтворення засобами французької мови українських окремих звуків та звукосполучень для вироблення уніфікованого підходу до їхнього відтворення у французькій частині антології у межах практичної транскрипції.

Дослідження проведене на матеріалі ВН, вжитих у тексті та паратексті двомовної французько-української антології воєнної поезії “*In principio erat verbum*”. Цей проєкт, започаткований львівським поетом та перекладачем В. Тимчуком, викристалізувався як поетична та перекладацька відповідь на події кінця лютого 2022 року. Він має на меті запропонувати двомовну французько-українську картографію поетичної реакції на перші сто днів з моменту прямого вторгнення Росії на територію суверенної України. Переклади понад 150 поезій українських та іноземних авторів виконувала волонтерська команда фахових перекладачів, філологів-романістів, студентів та викладачів профільних відділень українських ЗВО (всього 72 особи). Антологія готується до друку у видавництві “Астролябія”.

Всього нами виявлено 255 ВН, серед яких 75% антропонімів і 25% топонімів. Переважна більшість їх вжита у паратексті твору для позначання місця написання вірша чи іменування його автора. При цьому у досліджуваному корпусі перекладів, поданих перекладачами антології-носіями української мови на редагування, спостерігається варіативність перекладацьких підходів до транскодування ВН (напр., *Irpінь* → *Irpin/Irpigne/Irpine*), що пов’язано з відсутністю єдиної норми, яка б врегульовувала їхнє відтворення у перекладі. Найбільшу варіативність нами зафіксовано щодо таких українських звуків та звукосполук, передавання яких засобами французької мови традиційно є дискусійним: [1] фонема *z*; [2] окремі випадки йотування (*ae*, *ai*, *я*, *ія* тощо); [3] пом’якшені приголосні та буквосполуки, що їх містять (*нь*, *лю*); [4] буквосполуки, політерний відповідник яких містить назалізовану голосну (у разі читання за стандартними правилами французької вимови (*am* наприкінці слова, *имч* тощо)).

Для з'ясування специфіки сприйняття носіями мови різних транскодувальних рішень нами було проведено опитування 11 французьких і канадських респондентів, які відповіли на 28 блоків запитань, що стосувалися сприйняття на слух української та французької вимови низки звуків і звукосполучень, прочитаних як окремо, так і у контексті слова у релевантних позиціях (наприклад, на початку/в середині/наприкінці слова) і їхнього співвіднесення з поданими варіантами передавання цих звуків і звукосполучень засобами французької мови (респондентам надавалася можливість пропонування власних варіантів передавання, відмінних від поданих, а також подавання коментарів для пояснення причин вибору ними тих чи інших транскодувальних рішень). Розгортання запитань щодо фонетичного матеріалу йшло у напрямку від ізольованого вимовляння до вимовляння у контексті. Всі респонденти мають вищу, здебільшого філологічну освіту, але не володіють українською мовою. Опитування проводилось за сприяння, організаційної та технічної підтримки В. Галичиної, головної редакторки антології, яка також здійснила відбір позицій для опитування на підставі аналізу транскодувальних рішень, запропонованих перекладачами української частини антології, і долучилася до аудіозапису сегментів для опитування.

Опитування проводилося дистанційно, через платформу Google Forms. До кожної позиції блоку запитань долучалися транскрипція МФА; аудіозаписи читання відповідних сегментів, виконані В. Галичиною чи нами на платформі Vocaroo та/або відповідні аудіозаписи з платформи Forvo (за наявності).

З огляду на цільову аудиторію та характер видання при відборі графічних відповідників бралось до уваги оцінювання пропонованої системи практичної транскрипції за критеріями графічної стрункості, зв'язності та гнучкості.

Результати опитування дозволили виявити чіткі доміанти серед уподобань респондентів (у понад 90% відповідей), зокрема щодо передавання звукосполучень, що позначаються літерами *ню/лю* через *niou/liou* тощо. Слід зауважити, що обрані респондентами варіанти пропозицій передавання ізольованих звуків та буквосполук в цілому позиціонуються ближче до фонетичної транскрипції, на відміну від варіантів пропозицій їхнього передавання в контексті слова, що часто позиціонуються ближче до того чи іншого різновиду практичної транскрипції. Наприклад, більшість респондентів пропонує передавати ізольоване буквосполучення *анс* за допомогою буквосполучення *анпс*, тоді як в контексті слова пропонує передавати його за допомогою буквосполучення *анс*: *Бабанський* →

Babansky. Попередній моніторинг доступних корпусів сучасної французької мови та подальші консультації з респондентами дозволили констатувати наявність доволі чітко вираженої тенденції до деназалізованого вимовляння у складі ВН іноземного походження звукосполучень, що складаються з голосної та носової приголосної, у всіх позиціях. Респонденти пояснюють цю тенденцію закоріненістю у національній мовленнєвій практиці відхилень від стандартних правил французької вимови при вимовлянні англійських (та італійських) онімів. Ця закоріненість фактично породила традицію неназалізованого вимовляння іноземних власних назв, яка є значущою і для українсько-французької мовної пари.

Отримані результати дозволили обрати варіант транскодувальної норми для використання у тексті та паратексті антології. Потреба в подальшому вивченні жанрово-стилістичної специфіки використання наявних систем практичної транскрипції зумовлює перспективи подальших досліджень, зокрема з залученням більш репрезентативних вибірок.

Література

1. Ажнюк, Б. (2012). Англійські імена українською мовою. II. *Культура слова*, 76, С. 123-134.
2. Гудманян, А. Г. (1995). До питання стандартизованої передачі українських антропонімів англійською мовою. *Відтворення українських власних назв (антропонімів і топонімів) іноземними мовами: матеріали міжнар. наук. конф. (Київ, 7-8 груд. 1993)*. Київ, С. 99-104.
3. Рожченко, З.В. & Семчинський С.В. (1995). Загальні принципи практичної транскрипції українських власних назв. *Відтворення українських власних назв (антропонімів і топонімів) іноземними мовами: матеріали міжнар. наук. конф. (Київ, 7-8 груд. 1993)*. Київ, С. 66-71.
4. Шевченко, А. І. (2022). Щодо проєкту стратегії розвитку штучного інтелекту в Україні на 2022–2030 рр. *Artificial Intelligence*, 1, С. 75-157.
5. Чередниченко, О. І. (2007). Відтворення українських власних назв французькою мовою. *Про мову і переклад*. Київ, С. 210-217.
6. Commission nationale de toponymie (CNT) (2022). *Communiqué de presse : Le nom français de Kiev. Référence: CNT–CNIG 2022-254*. URL: <http://cnig.gouv.fr/wp-content/uploads/2022/03/CNT-communiqu%C3%A9-Kiev-2022.pdf> (Last accessed: 02.03.2022).
7. Delizée, A. & Yudin, A. (2023). Kyiv et Volodymyr, ou Kiev et Vladimir ? La transmission des toponymes et anthroponymes ukrainiens comme choix politique. *La Revue Nouvelle*. 1 (1), С. 44-50.
8. Grass, T. (2006). La traduction comme appropriation: le cas des toponymes étrangers. *Meta*, 51(4), С. 660-670.
9. TypoDyplо: *Le site des usages du “Monde diplomatique”* (2022). URL: <http://typo.mondediplo.net/tag/ukraine> (Last accessed: 02.01.2022).
10. Міньковська, І. І. (2019). Прямє кирилично-латиничне транскодування: досвід постсоціалістичних країн. *Лінгвістичні дослідження*. [S.l.], 50, С. 237-257.

ВИЗНАЧЕННЯ ЛІНГВІСТИЧНОГО СТАТУСУ СУПЕРЕЧКИ

Северина Г.Г.

Національний технічний університет України

“Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”

severyna.kpi@gmail.com

Abstract. *The paper represents the study of such a communicative process as controversy performed through retrospective look at its origin and types. The paper aims to outline the linguistic status of argumentative speech acts and disclose the influence of the proponent / opponent's psychological characteristics on its actualization during a communicative process.*

Key words: *linguistic status, argumentation, psycholinguistics, eristics, dialectics.*

Мистецтво ведення суперечки та аргументованого мовлення привертало увагу мислителів та науковців, починаючи ще з IV ст. до нашої ери. Власне вчення про це явище з'явилося у вигляді “філософської дискусії”, яка була вперше згадана Аристотелем, а запропоновані моделі аргументації були упорядковані та систематизовані в таких його роботах, як “Топіка” і “Про софістичні спростування” (Gerd, 2010, с. 452-453). Аристотель, як відомо, поділяв суперечку на три основні типи: діалектичну, софістичну та еристичну. При цьому, найдоцільнішою, на його думку, була діалектична суперечка, оскільки саме вона мала за мету досягнення істини. Натомість, софістичну суперечку він описував як “позірну мудрість”, у той час, як висловлював зневажливе ставлення до еристичної суперечки, оскільки її кінцевою метою була лише перемога над співрозмовником (Гнатюк, 2013, с. 6).

Водночас сучасні філософські й лінгвістичні дослідження дозволяють стверджувати, що саме еристика як вчення про “мистецтво суперечки” стала об'єктом вивчення та сформувалася як окрема галузь гуманітарного знання. На цьому акцентує увагу українська філософиня І.В. Хоменко, яка розглядає еристику як напрям дослідження, спрямований на аналіз низки психологічних, логічних, семіотичних та інших характеристик, які впливають на процес суперечки. І.В. Хоменко підкреслює, що суперечка – це “комунікативний процес, у якому наявне активне ставлення до точки зору співрозмовника, яке виражене в її критичній оцінці” (Хоменко, 2008, с. 9). Тому маємо усі підстави вважати суперечку предметом вивчення еристики.

Для повноти розуміння лінгвістичного статусу явища суперечки, основу якого формує психологічна складова, слід звернутися до психологічного обґрунтування цього поняття. Зазначимо, що в словнику психологічних термінів, *суперечка* описується як “збуджений, емоційний, словесний обмін між

двома або кількома особами, які не мають єдиної думки в якомусь питанні. При цьому кожна зі сторін, аргументуючи / відстоюючи / спростовуючи / опонуючи думку співрозмовника / противника / опонента претендує на монопольне встановлення істини (психологічний словник, 2007, с. 301).

З огляду на подані дефініції, можна зробити висновок, що критичними для суперечки є аргументація та відстоювання своєї думки. Так, наприклад, комунікативна ситуація, в якій немає зіткнення позицій, розходження думок та критично-оцінного ставлення до думки співрозмовника, не буде вважатися суперечкою (Хоменко, 2008, с. 9).

Вивчаючи феномен суперечки у площині лінгвістики, труднощі виникають через синонімічне розгалуження цього поняття. Важливо враховувати те, що на позначення комунікативного процесу суперечки часто застосовують такі терміни, як: *дискусія, полеміка, диспут, дебати, еклектика, софістика* (Гнатюк, 2013, с. 6). Тим не менш, у нашому дослідженні ми розглядаємо явище суперечки як “парасольковий” термін, що вступає в гіперо-гіпонімічні відношення з наведеними вище термінами, тим самим поділяючи себе на види. Слід також зазначити, що одним з головним аспектів вивчення суперечки у нашому дослідженні постає позиційна роль учасників спілкування. Тут слід уточнити насамперед те, що учасники суперечки займають певну позицію, а саме пропонента (хто обґрунтовує певну точку зору), опонента (хто спростовує певну точку зору) чи аудиторії (слухачі / читачі) (Кругляк, 2021, с. 14-15).

З описаного витікає, що перебіг ведення суперечки, застосування еристичних прийомів, донесення власної думки та результат суперечки першочергово залежить від психологічних характеристик учасників спілкування (пропонента :: опонента), які безпосередньо впливають не лише на підбір лінгвістичних засобів, але й на актуалізацію мовлення особистості в цілому. Звідси випливає, по-перше, що є необхідність розглянути різні психологічні фактори впливу на поведінку особистості, а по-друге, зазначити їх безпосередній вплив на мовленнєву поведінку (вербальні, паравербальні, невербальні засоби вираження).

Література

1. Гнатюк, Я.С. (2013). Еристика та евристика. Івано-Франківськ: Симфонія форте. 268 с.
2. Кругляк, М. І. (2001). Аргументація. Матеріали II частини онлайн-курсу “Логіка, аргументація, критичне мислення”. Київ. 257 с. URL: <https://criticalthinkerua.wordpress.com>

3. Леонгард, К. Акцентуированные личности. URL: http://lib100.com/psychiatry/akcentuirovannie_lichnosti/html/
4. Психологічний словник. (2007). Уклад.: В.В. Синявський, О.П. Сергєєнкова / За ред. Н. А. Побірченко. Київ: Науковий світ. 336 с. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/5980/3/O_Serhieienkova_IL.pdf
5. Хоменко, І.В. (2008). Еристика: Підручник. Київ: Центр учбової літератури. 280 с.
6. Fritz, G. (2010). Controversies. *Historical Pragmatics*. P. 451-481. URL: https://www.researchgate.net/publication/255832142_Controversies

RHETORIC OF CRISIS: INTERPRETATION CHALLENGES

Elizaveta Snegireva

Research and Educational Center of Foreign Languages

National Academy of Sciences of Ukraine

lsnegireva@gmail.com

Abstract. Below we bullet-point some issues vis-à-vis modern rhetoric of war and rhetoric of economics. The two may be united under an umbrella term “rhetoric of crisis”. All upheavals of the past two and a half decades get their reflection in and manifestation through rhetorical devices. Whether it is the use or abuse of rhetoric that we all witness today remains a disputable issue.

Key words: rhetoric of war, rhetoric of economics, rhetoric of crisis, phonetics and phonology, interpretation.

Immense power of (spoken) words is obvious. The most published and quoted book of all times contains numerous references to and practical advice about the use of the strongest and most influential tool in human history – that of words. Those, who speak in tongues and give interpretations “will have authority as the third ruler in the kingdom”.

Not only we communicate and engage with others using words. With words we formulate our emotions and thoughts. With words we shape thoughts. We use rhetorical powers at all times, rather often without giving it a thought.

For several decades now we live in an informational society. Data exchange occurs 24/7 at an unprecedented speed, across vast audiences, and in massive amounts. Considering the problems and challenges the modern civilization faces, some narratives/ discourse types receive more prominent attention than others. The two most frequent types of rhetoric these days seem to be the rhetoric of war and the rhetoric of economy. Both demonstrate how war and economic discourses delve into metaphors, authority, symmetry, and other rhetorical means of persuasion. The “rhetoric of war” and the “rhetoric of economics” demonstrate attempts of the military and economists to appeal to their respective audiences as human persuaders, poets of the war-field and the marketplace, even in their most militant, technical, technological and mathematical voices and moods.

Rhetoric of war (RoW). RoW is rhetoric or propaganda designed to convince its audience that war is necessary. Types of war(s) and / or fighting against (something or someone) include: cold war, colonial war, religious war, proxy / hybrid war(s), war against/ fighting corruption; war against / fighting money laundering (ML)/ financing terrorism (FT); war against pathogens and infectious diseases, trade and financial war(fare), cyber war etc.

Rhetoric of Economics (RoE). *Rhetoric of Economics* is the book by Deirdre Nansen McCloskey, distinguished professor of economics and history and professor of English and communications at the University of Illinois at Chicago. Her other book, *Bourgeois Equality: How Ideas, Not Capital or Institutions, Enriched the World*, as well as *Rhetoric of Economics* flag the importance of immaterial in the material world (McCloskey, 1998; McCloskey, 2016). This is humanization of scientific rhetoric of economics as a step towards revealing the literary soul of any modern science and technology. RoE is omnipresent today wherever one turns, be it production gains or losses in various industrial sectors, or raising human capital and enhancing potential interpersonal liaisons in off-line and on-line communications.

Rhetoric of Crisis (RoC). Despite their differences in both origins and objectives to attain, rhetoric of war and rhetoric of economy can be united under the umbrella term “rhetoric of crisis” (RoC). Hardly anyone can disagree that in 2020 with the COVID-19 advent we entered the new era. In February 2022 the new reality rapidly aggravated, and many visualize the real risk of the outbreak of World War III. Therefore, whenever ones speaks of war and peace, or discusses economic outlook and its trends and potential future trajectories, one is using the rhetoric of crisis to inform, caution, or prophesy.

Rhetoric is the art of effective or persuasive speaking (or writing), especially the exploitation of figures of speech and other compositional techniques. As such, and in particular when one describes speech, rhetoric is firmly based on phonetics and phonological rules.

Given the modern mode of communications organization, through distant and virtual means in their vast majority, the speaker voice quality (vis-à-vis sound, intonation, sound production, pitch etc) cannot be overestimated.

At this juncture, a caveat orator is due. Orators pursue multi-dimensional purposes when addressing their audiences. Their primary objective is to get a message loaded with sense and essence across to their listeners. Speakers and listeners often have various native-language backgrounds. Hence, their language proficiency levels are different. Consequently, their speech eloquence potential may work at cross purposes.

Interpreters as “orator voices behind the scenes” find themselves in the crossfire. On the one hand, in case of any miscommunication, it is “the problem with interpretation” at all times. On the other, the vast majority of speakers today opt to speak English “in order to be understood” by the native speakers of English. This leaves interpreters with just one “working channel” – interpreting into one’s

mother tongue, and removing the above-mentioned complaint on “the problem with interpretation” in toto. Nevertheless, at the end of the day mutual understanding remains wishful thinking.

Total and brutal violation of all the systems and patterns of sounds that occur in a language is the sum-total of great many oral communications. Let us take intonation. When one is speaking, there are no steady-state pitches. Throughout every syllable in a normal conversational utterance, the pitch is going either up or down. Talking with steady-state pitches sounds odd in the least. Alas, steady-pitched speech is what time and again found on air these days.

Moving on to stress and its degrees, as well as to sentence stress one ends up in hearing messed up “speech convulsions”. Typically, the way in which a speaker breaks up a sentence depends largely on what that person considers to be important information points in the sentence. No such luck nowadays! Breaks and pauses within sentences occur whenever the speaker meets a difficult word (either new or just long), or arbitrarily.

At some point, the desired result in communication, that is, (mutual) understanding is (almost) achieved through lengthy discussions, multi-day negotiations, numerous repetitions and retrospections. And concluding speeches always mention the result’s “preliminary, tentative and, hopefully, projectable character”, thus allowing for hindsight, amendments and adjustments.

Naturally, one does not presume setting oneself as arbiter of fashion to declare what constitutes “good” or “correct” speech. At the same time, it ought to be emphasized and stressed most prominently that any speech seen as a public one, or intended for (relatively) large audiences must be, at all times, clear, precise, well formulated and enunciated.

Speakers should become most ardent critics of themselves and fully aware of all flaws in the way they speak. Ancient rhetors paved the way for speakers of today – learn and practice pronunciation, rhetoric and eloquence in some private environment before addressing audiences of any sizes. Needless to say, that speakers themselves ought to become their own first and most ardent critics, getting off the high horse and doing some real introspection.

Literature

1. McCloskey, D. (1998). *The Rhetoric of Economics (The Rhetoric of Human Sciences)*. Wisconsin: University of Wisconsin Press; 2nd edition.
2. McCloskey, D. (2016). *Bourgeois Equality. How Ideas, Not Capital or Institutions, Enriched the World*. Chicago: The University of Chicago Press.

ІДЕНТИФІКАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ МОВЦЯ ЗА ФОНЕТИЧНИМ ОФОРМЛЕННЯМ ЙОГО МОВЛЕННЯ

ЕТНІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ МОВЦІВ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ПРОСОДИЧНЕ ОФОРМЛЕННЯ ВИГУКІВ

Бабчук Ю.Й., Валігура О.Р.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

julya_babchuk@ukr.net

Київський національний лінгвістичний університет

olha.valihura@gmail.com

***Abstract.** The paper reviews the influence of ethnic characteristics on the prosody of the interjections. The authors focus special attention on the prosodic characteristics of the interjections with the use of multifunctional computer programme PRAAT. The paper is concerned with the analysis of such prosodic characteristics as the range of fundamental frequency, speech rate and intensity. The indexes of the average maximum and minimum of fundamental frequency, speech rate and intensity are visually shown.*

***Keywords:** prosody, ethnic characteristics, interjection, speakers, fundamental frequency, intensity, speech rate.*

Розглядаючи етнічні характеристики мовців слід виділити їх як сукупність виразних фізичних і духовних ознак, типових для певного етносу (Селіванова, 2008, с. 272). Кожен етнос має свої уявлення про світ, про представників інших культур, які сформувалися протягом тривалого часу й виявляють великий вплив на характер сприйняття, оцінки дійсності та на міжособистісні відносини. Чітке усвідомлення правил поведінки і мислення відбувається у процесі комунікації з іншими носіями власної мови та представниками інших лінгвокультур. В умовах комунікації в кожному суспільстві виникають певні стереотипні уявлення і стосовно самих себе, поведінки та звичаїв у межах свого культурного простору, і щодо носіїв інших етнокультур (Грибок, 2009).

Вербальні компоненти відіграють провідну роль у міжособистісному спілкуванні, оскільки саме вони є головними носіями значень повідомлень (Бацевич, 2009, с. 58). До таких вербальних компонентів слід віднести і вигуки. Вигуки виражають ставлення мовця до співрозмовника, підвищують емоційність висловлень, безпосередньо діють на слухача, надаючи мовленню емоційної експресивності, яскравості, колориту.

У ході нашого дослідження розглянуто етнічні характеристики представників африканського етносу, а саме американців африканського

походження та американців європейського походження і їх вплив на вживання вигуків у спонтанній комунікації.

Після проведення експериментального дослідження всі опрацьовані й підраховані дані було узагальнено у таблицях.

Як видно з таблиці 1, простежується досить виразна тенденція щодо вживання вигуків американцями африканського походження, а саме, показники середнього значення ЧОТ та інтенсивності мають вищі значення, ніж у американців європейського походження. Максимальні та середні значення ЧОТ вищі відповідно приблизно на 50 і 20 пунктів. Діапазон ЧОТ у афроамериканців ширший – на 11,5%, а середня максимальна інтенсивність вища на 1,2 dB.

Таблиця 1

Середні значення ЧОТ та інтенсивності вживання вигуків за етнічною приналежністю

<i>Культурно-етнічні групи</i>	<i>Макс. середнє значення ЧОТ, Hz</i>	<i>Макс. середнє значення ЧОТ, st</i>	<i>Мін. середнє значення ЧОТ, Hz</i>	<i>Мін. середнє значення ЧОТ, st</i>	<i>Діапазон ЧОТ, %</i>	<i>Діапазон ЧОТ, st</i>	<i>Середня максимум інтенсивність dB</i>
Американці європейського походження	234,2	56,3	176,3	51,2	32,9	5,1	68,4
Американці африканського походження	285,0	59,7	197,4	53,7	44,4	6,1	69,6

Отримані результати свідчать, що вузький діапазон ЧОТ в американців європейського походження підкреслює незмінність їхньої мелодики, а ширший – про раптову зміну інтонаційного контуру афроамериканців. Вища інтенсивність мовлення американців африканського походження відображає дещо більшу експресивність, а також невпевненість.

Розглядаючи абсолютні значення інтенсивності, найвищі і найнижчі показники виявлено у представників, що належать до американців європейського походження: відповідно – 84,37 dB і – 49,76 dB (див. Рис. 1 і Рис. 2).

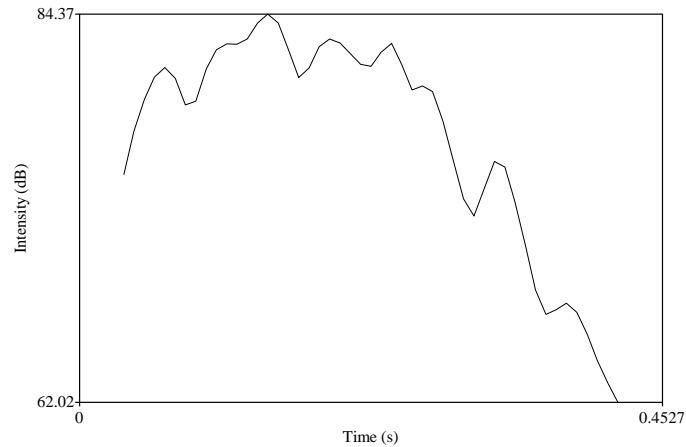

Рис. 1. Найвище абсолютне значення інтенсивності у представника, що належать до американців європейського походження

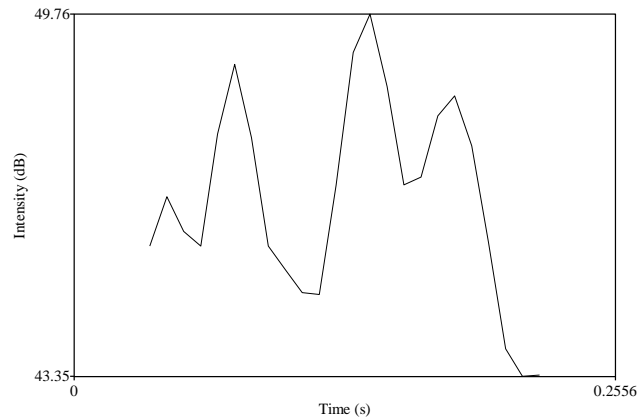

Рис. 2. Найнижче абсолютне значення інтенсивності у представника, що належить до американців європейського походження

Що стосується американців африканського походження, то їхні абсолютні максимальні та мінімальні значення інтенсивності відповідно дорівнюють – 78,41 dB та 55,31 dB (див. Рис. 3 та Рис. 4).

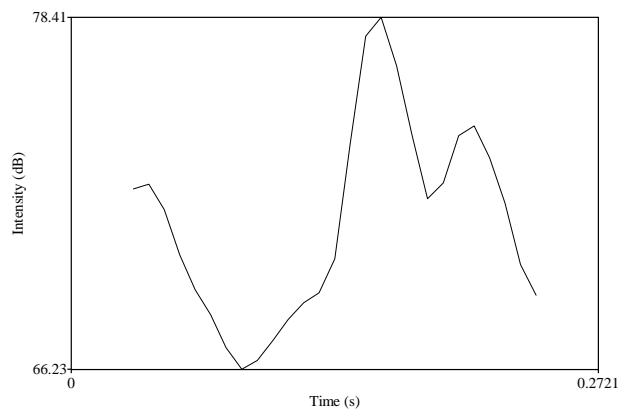

Рис. 3. Найвище абсолютне значення інтенсивності у представника, що належить до американців африканського походження

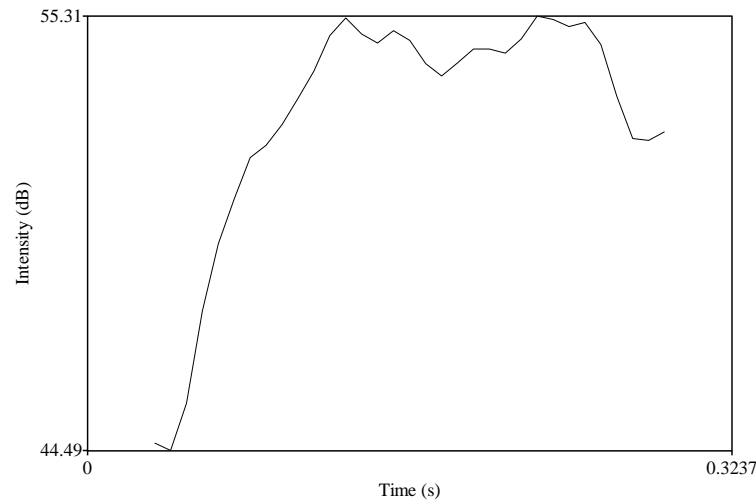

Рис. 4. Найнижче абсолютне значення інтенсивності у представника, що належить до американців африканського походження

Таким чином, говорячи про абсолютні максимальні і мінімальні показники інтенсивності, слід зазначити, що обидві етнічні групи вимовляють вигуки майже з однаковою гучністю: вигуки з найнижчими максимальними значеннями в обох культурно-етнічних групах знаходяться в межах 50-55 dB і відповідають вимові середнього рівня гучності, а вигуки з найвищими максимальними значеннями зафіксовані в межах 78-85 dB, наближаючись до рівня гучної вимови.

Література

1. Бацевич, Ф. (2004) *Основи комунікативної лінгвістики*. Полтава.
2. Грибок, О. (2009). Мовний стереотип і його функціонування в дискурсі (на матеріалі німецької мови). *Науковий вісник Волинського національного університету ім. Л. Українки*, 5, 120-124.
3. Селіванова, О. (2008) *Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми*. Полтава.
4. Voersma, P. & Weenink, D. (2018) *Praat: doing phonics by computer* [Computer programme]. Version 6.0.37. Retrieved March, 14, 2018 from <http://www.praat.org>.

**ПРОСОДИЧНІ КОМПОНЕНТИ КОМУНІКАТИВНОГО ПОРТРЕТУ
ПЕРСОНАЖА У РОМАНІ БЕРНАРА ВЕРБЕРА
“LE PAPILLON DES ÉTOILES”**

Буць Ж.В., Кривенець І.В.

Національний технічний університет України

“Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”

kryvenets.iryana@lil.kpi.ua

Abstract. *The paper has defined the role of prosodic means of non-verbal behavior in creating a communicative portrait of a character in Bernard Werber's novel "Le Papillon des étoiles". This analysis has made it possible to better characterize the character's communicative portrait, as well as to create a clearer picture of his personality and artistic image. The sound portrait of the speaker is inextricably connected linked with his psycho-emotional state, communicative role and purpose of speech. In the same time, it reflects the individual specifics of the expression of emotional state and communication in general.*

Key words: *prosodic features of speech, communicative portrait, non-verbal behavior, verbalization, artistic discourse.*

Зацікавленість наукової спільноти різними аспектами невербальної поведінки людини не зменшується з часом. І досі існує низка спірних і недостатньо вивчених питань, що потребують вирішення шляхом емпіричного доведення на основі теоретичної аргументації (Kostić & Chadee, 2015).

Актуальність обраної теми зумовлюється спрямуванням дослідницького вектору сучасних мовознавців (Дука М.В., Калита А.А., Мінцис Е.Є., Тараненко Л.І., Kostić A. & Chadee D., Mast M.S.) до вивчення невербаліки загалом та проблеми вербальної репрезентації невербальних засобів комунікації у художньому дискурсі зокрема. Художній простір наукової фантастики постає однією з найбільш нереалізованих ланок у подібних дослідженнях.

Метою роботи є визначення ролі просодичних засобів невербальної поведінки у створенні комунікативного портрету персонажа. Об'єктом дослідження виступають лексичні одиниці, що слугують вербалізаторами просодичних засобів невербальної комунікації у персонажному мовленні науковця Іва Крамера у романі “Le Papillon des étoiles” французького письменника-фантаста, філософа Бернара Вербера.

Комплексний аналіз художнього твору передбачає вивчення як мовних так і позамовних його елементів, що слугують для створення, передавання і

сприйняття повідомлень. Вербалізація невербальних факторів мовлення (омовлення невербаліки – термін Т.Ф. Осіпової) представлено як "засіб знакового опосередкування свідомості людини, що визначається, з одного боку, мовною, а з іншого — комунікативною компетенцією" (Осіпова, 2019, с. 71). У вивченні специфіки невербальної поведінки, у тому числі й просодичних засобів комунікації, вагому роль відіграють такі фактори, як стать, вік, соціальний контекст комунікації, національність, психотип комуніканта тощо. У нашому дослідженні зосередимось на специфіці просодичного оформлення мовленнєвої поведінки персонажів-науковців, приділимо увагу засобам її вербалізації та значенням у формуванні художнього образу протагоністів.

У романі “Le Papillon des étoiles” одним з головних героїв є конструктор, науковець, автор ідеї створення гігантського космічного корабля “Зоряний метелик” – Ів Крамер. Бернар Вербер описує свого героя як мрійливого, розсіяного, задумливого, неквапливого, незграбного чоловіка, який на початку роману ненароком стає винуватцем жахливої автомобільної аварії, що скалічить іншу головну героїню твору – Елізабет Малорі. Натомість, Ів має надзвичайно амбітну мету – створити гігантський космічний корабель, на борту якого зібрати 144000 людей, які через тисячу років космічних мандрів повинні будуть заселити іншу планету й започаткувати на ній нову цивілізацію. Роман складається з трьох частин, але враховуючи довготривалість художнього часу описуваних подій, персонаж Іва Крамера існує тільки в двох перших частинах твору.

Просодична складова комунікативного портрету Іва Крамера реалізується у тексті твору відповідно до певного психо-емоційного стану героя та його комунікативної ролі у діалогічному мовленні. Так, на початку роману, конструктор намагається вибачитись перед скаліченою Елізабет Малорі:

Le procès achevé, l'ingénieur rejoignit la jeune navigatrice à la sortie du tribunal pour lui exprimer de près ses plus sincères excuses, bafouiller des regrets et des vœux de prompt rétablissement (Werber, с. 9).

Уживання дієслова *bafouiller* v.i. (Parler d'une manière confuse, embarrassée) (Larousse) вказує на вкрай пригнічений стан героя. Лексема має конотацію розгубленості, жалю, провини, що породжує у реципієнта уявлення про манеру говоріння персонажа, а саме емоційно пониклий тон, низький тембр, уповільнений темп мовлення, нейтральна інтонація.

У першій частині роману Ів Крамер ще тільки мріє про проєкт “Остання надія” (le Dernier Espoir), він шукає підтримки та фінансування. У

першій розмові з мільярдером Габрієлем Макнамарою конструктор сповнений сподівання на зацікавленість промисловця його ідеями намагається якомога краще розповісти про свій задум. У тексті знаходимо лексичне підтвердження його схвильованого стану, що водночас є вербалізатором просодичного компонента мовлення науковця:

*Il poursuivit avec **entraîn*** (Werber, с. 21).

Лексична одиниця *entraîn* n.m. (Ardeur, bonne humeur entraînante; vivacité, fougue) (Larousse) уміщує в собі сему прискорення, що, в свою чергу, характеризує просодіку подальшого вербального повідомлення емоційним піднесенням, пришвидшеним темпом, наполегливістю та впевненістю у тональності голосу. Така специфіка просодичних компонентів мовлення комуніканта виступає засобом підвищення ефективності ілокутивної складової вербального повідомлення, способом досягнення комунікативної мети переконання співрозмовника. Окрім цього, вважаємо, що вказівка автора на просодичні елементи невербальної поведінки героя, який із запалом говорить про свою роботу, майбутній проєкт у цьому випадку слугує додатковою складовою, що формує загальний художній образ персонажа – відданого своїй справі науковця, одержимого фантастичною метою.

Переживання Іва Крамера щодо реалізації космічного проєкту впливають на його невербальну поведінку, що омовлюється у тексті твору лексичними одиницями як з позитивною так і негативною конотацією. Наприклад, роздумуючи над технічними складнощами, у мовленні науковця відчутне хвилювання:

*Cela va pomper beaucoup d'énergie, le Papillon des Étoiles n'a pas assez d'électricité pour faire tourner un tel moteur, **déplora** Yves* (Werber, с. 47).

*Il faudra encore réviser tous nos chiffres à la hausse, **murmura**-t-il* (ibid., с. 48).

Дієслово *déplorer* v.t. (Manifester de la douleur à l'occasion d'un événement) (Larousse) передає відчай ученого, його страх, що втілити задумане не вдасться. Натомість лексема *murmurer* v.i. (Faire entendre un bruit de voix sourd et prolongé) (там само) вказує на замислений стан героя, який не хоче здаватися, він шукає рішення проблеми, продовжує вірити.

Коли у найважливіший момент космічний корабель не міг злетіти, науковець не приховував свого хвилювання:

*Les tuyaux sont toujours bouchés, **annonça** Yves avec nervosité. Déjà dans sa voix il y avait comme un renoncement* (Werber, с. 92).

Учений сповнений тривоги, він нервує (*annonça Yves avec nervosité*) та вже майже зневірився, що й передається у його голосі (*dans sa voix il y avait comme un renoncement*).

У другому розділі роману “Le Papillon des étoiles” описується життя, устрій на космічному кораблі Зоряний метелик. Ів Крамер уже не повинен доводити комусь необхідність реалізації цього проєкту, він один із його засновників, повноправний член команди управління кораблем. У мовленні науковця тепер частіше відчувається впевненість, наполегливість:

Non. Ce n'est pas ça ! gronda-t-il en donnant un coup de poing dans le mur (Werber, с. 106).

Revenez ! lança Kramer dans son écouteur, vous avez épuisé votre réserve d'oxygène (ibid., с. 107).

Revenez maintenant, c'est un ordre ! cria Yves (ibid., с. 107).

J'y vais, lança Yves, saisissant un balai dont il garda le manche (ibid., с. 161).

Лексеми, що вербалізують просодичні особливості мовлення науковця, а саме дієслова *gronder* v. i. (ляяти), *lancer* v.t. (кинути, різко сказати), *crier* v.i. (крикнути) мають спільне семантичне навантаження – голосне вимовляння, що характеризується впевненістю мовця. Окреслені лексичні одиниці надають певних характеристик просодії мовлення героя – різкий тон, пришвидшений темп, наполегливість висловлювання, що відображається інтонацією і тембром.

Натомість, варто зазначити, що у справах романтичних Ів Крамер дуже ніжний, стриманий, дещо несміливий. У спілкуванні із коханою Елізабет Малорі він говорить тихим голосом, на що вказує часто уживане в тексті дієслово *murmurer* v.i. (шепотіти).

Отже, проведений аналіз просодичного оформлення мовленнєвої поведінки героя роману “Le Papillon des étoiles” науковця Іва Крамера дозволив краще охарактеризувати комунікативний портрет персонажа, створити чіткіше уявлення про його особистість та художній образ. Звуковий портрет мовця невід’ємно пов’язаний із його психо-емоційним станом, комунікативною роллю та метою мовлення, відображаючи особистісно індивідуальну специфіку вираження емоційного стану та комунікації загалом. Установлено, що лексеми *bafouiller* v.i. (запинатися), *déplorer* v.t. (жалкувати), *renoncement* n.m. (зречення), *murmurer* v.i. слугують вербалізаторами просодичних засобів комунікації персонажа, вказуючи на неквапливий темп мовлення, понижений тембр голосу, негучне вимовляння. Натомість дієслова *gronder* v. i. (ляяти), *lancer* v.t. (кинути, різко сказати),

crier v.i. (крикнути), іменник *entrain* n.m. (завзяття) характеризують прискорений темп висловлювання, більш гучне вимовляння, окличну інтонацію, наполегливий тон мовця, слугуючи засобом підвищення ефективності ілюктивної складової вербального повідомлення.

Література

1. Осіпова, Т. (2019). Невербальна комунікація та своєрідність її омовлення в українському дискурсі: феномен *вербалізації невербаліки*: монографія / наук. ред. проф. Т. А. Космеда. Харків: Вид-во Іванченка І. С. 388 с.
2. Kostić, A., & Chadee, D. (2015). Emotional recognition, fear, and nonverbal behavior. In A. Kostić & D. Chadee (Eds.), *The social psychology of nonverbal communication*. (pp. 134–150).
3. Werber, B. Le Papillon des étoiles [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://livre-telecharger-gratuit.com/?p=23438>
4. Словник Larousse [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.larousse.fr>

ІНСТРУМЕНТАЛЬНИЙ АНАЛІЗ РИТМУ МОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ БІЛІНГВІВ

Гуменюк І.Л.

*Гамбурзький університет, Факультет Гуманітарних Наук, Інститут
Англістики та Американістики
ingum1976@gmail.com*

***Abstract.** The abstract outlines the main phases of the experimental research of Ukrainian bilinguals' speech rhythm via specific software (Praat) and online resources (DARLA, WebMAUSE). The author gives a brief step-by-step description of creation, preparation, acoustic analysis and statistic processing of the database for investigating the rhythmic organization of Ukrainian bilinguals' speech.*

***Key words:** acoustic analysis, Ukrainian bilinguals, rhythmic organization, speech rhythm, DARLA, Praat, WebMAUSE.*

Багатовекторність сучасних досліджень міжкультурної комунікації свідчить про сталий інтерес науковців до проблеми білінгвізму, який розглядається як складний багатоаспектний феномен. На сучасному етапі розвитку лінгвістики білінгвізм дедалі частіше стає об'єктом інтегрованих досліджень на перетинах соціолінгвістики, культурології, психології тощо. Крім того, проблема білінгвізму привертає увагу закордонних й вітчизняних фонетистів, які вивчають його на сегментному (Flege, 2004) та надсегментному рівнях (Валигура, 2015). Не менш цікавим убачається й синергетичний підхід до вивчення мовлення українських білінгвів (Калита, Валигура, 2010). Водночас, на нашу думку, спостерігається певна прогалина в дослідженні ритмічної підсистеми мовлення українців-білінгвів. З огляду на це, метою цієї праці є вивчення особливостей ритмічної організації українців-білінгвів шляхом інструментального аналізу.

Для здійснення акустичного аналізу нами були розроблені програма й методика експерименту, етапи якого визначалися згідно загальновідомих програм і методик експериментально-фонетичних досліджень (Francis, McDougall, Jong, & Hudson, 2006; Fuchs, 2016). Одним з етапів програми було формування корпусу експериментального матеріалу, яке полягало у записі на електронний носій (карту пам'яті) звукового рекордера Zoom H4n Pro озвученого тексту та інтерв'ю англійською мовою з українцями-білінгвами. Наступним кроком стали анотація та сегментація аудіо записів. Зважаючи на те, що ці способи обробки матеріалу дослідження є досить важкими й займають багато часу, були застосовані спеціальні коп'ютерні програми та онлайн ресурси для автоматизації процесу. Сформована база даних підлягала

подальшій анотації за допомоги програми DARLA (<http://darla.dartmouth.edu/>) з внесенням коректив за необхідності. Відредаговані текстові файли у форматі Word та відповідні аудіо файли кодувалися згідно анкети кожного диктора для сегментації із застосуванням онлайн ресурсу WebMAUS (<https://clarin.phonetik.uni-muenchen.de/BASWebServices/interface/WebMAUSBasic>) задля примусового фонематичного вирівнювання. Отримані сегментовані файли у форматі TextGrid також було відкореговано вручну у програмі Praat, а саме: перевірялася коректність транскрипції та фонематичних меж для кожного сегменту. З метою полегшення аналізу у кожному файлі формату TextGrid було додано ярус для позначення вокальних та консонантних сегментів (див. Рис. 1).

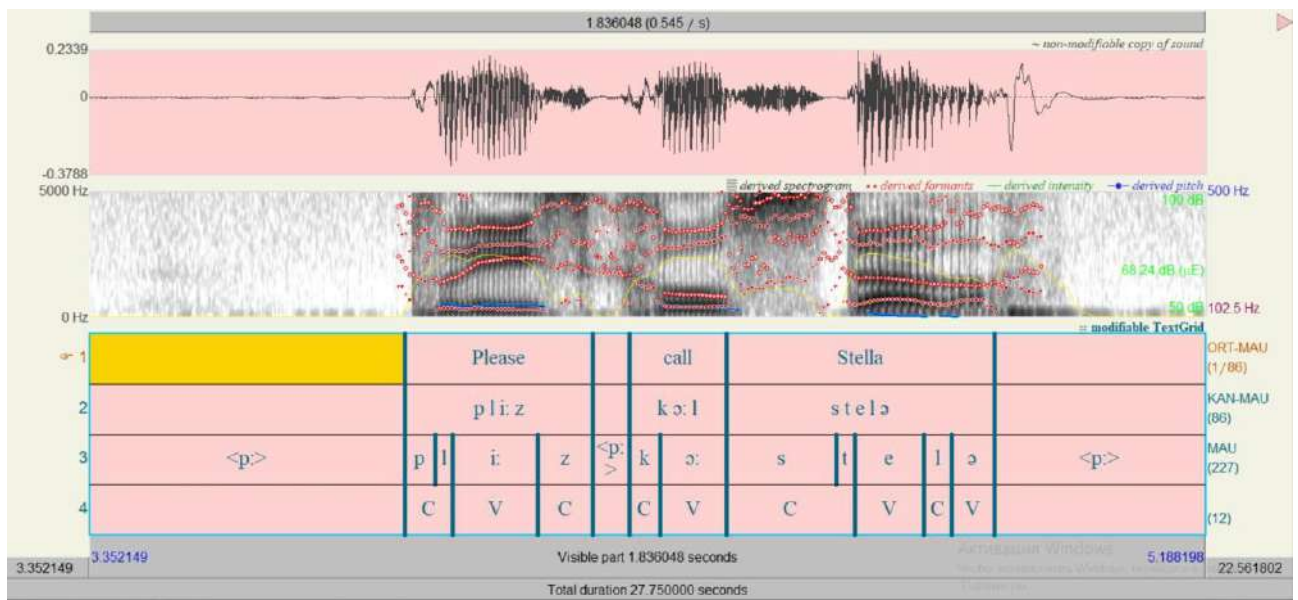

Рис. 1. Осцилограма, спектрограма, текстова сегментація, транскрипція, фонематична сегментація, вокально-консонантна сегментація (зверху вниз) фрази “Please, call Stella”

Черговим етапом експерименту був інструментальний аналіз, який полягав у знятті акустичних вимірів, а саме: тривалості вокальних сегментів (до уваги не бралися вокальні сегменти в кінці інтоногрупи/висловлення) з фіксацією у матриці для кожного диктора.

Програмою експериментального дослідження передбачено також статистичну обробку отриманих акустичних даних, під час якої вони підлягатимуть аналізу за допомоги методу стандартного відхилення для встановлення ступеня варіативності тривалості вокальних сегментів. Задля коректної оцінки стандартних відхилень застосовуватимуться відсотковий

коефіцієнт варіації тривалості голосних (VarCoV) та індекс парної варіативності вокальних інтервалів (nPVI-V). Статистичне підтвердження результатів проведеного акустичного аналізу дозволить дати коректну лінгвістичну інтерпретацію емпіричного дослідження ритмічної організації мовлення українських білінгвів.

Література

1. Валигура, О.Р. (2015). Специфіка породження фонетичної системи англійського мовлення українців. *Здобутки та перспективи розвитку сучасного мовознавства: матеріали міжнародного збірника наукових праць, присвячених 70-річному ювілею проф. Алли Андріївни Калити*, 27-32.
2. Калита, А.А. & Валигура, О.Р. (2010). Синергетическая концепция порождения интерферированной речи билингом. *Языки и этнокультуры Европы*, 205-212.
3. DARLA <http://darla.dartmouth.edu>
4. Flege, J.E. & MacCay I.R.A. (2004). Perceiving Vowels in a Second Language. *Studies in Second Language Acquisition*, (Vol.26), 1-34.
5. Francis, N., McDougall, K., Jong, de G., Hudson, T. A. (2006). Forensic Phonetic Study of “Dynamic” Sources of Variability in Speech: The DyViS Project. *Proceedings of the 11th Australasian international conference on speech science and technology*. Auckland, New Zealand.
6. Fuchs, R. (2016). *Speech Rhythm in Varieties of English. Evidence from Educated Indian English and British English*. Singapore, Heidelberg, New York, Dordrecht, London, Springer.
7. WebMAUS <https://clarin.phonetik.uni-muenchen.de/BASWebServices/interface/WebMAUSBasic>

ACCENT AS A LINGUISTIC SELF-IDENTIFICATION FACTOR

Maryna Kolisnyk

National Technical University of Ukraine

“Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute”

m.p.ruda@gmail.com

Abstract. *This paper explores the significance of accents in language and how they aid in recognizing an individual's cultural or regional heritage. Accents provide valuable insights into a person's linguistic self-identity, such as their nationality, ethnicity, and social background. They can influence the effectiveness of communication and serve as a crucial aspect of linguistic self-identification, connecting individuals with their cultural, regional, and social origins.*

Key words: *accent, linguistic self-identification, regional identity, cultural and social belonging, linguistic diversity.*

Accent is an important aspect of language that can help identify an individual's regional or cultural background. The way people pronounce words and use intonation patterns can vary significantly depending on their native language, dialect, or geographic region. Therefore, an accent can reveal valuable information about a person's identity, including his/her nationality, ethnicity, and social background.

Accents are regarded as variations in pronunciation, intonation, and rhythm that are associated with a particular geographical region, cultural group, or individual speaker. Thus, the aim of this paper is to provide a broad characteristic of an accent as a factor of human's linguistic self-identification.

Self-identification is an essential aspect of personal development and a crucial step towards building a sense of self-awareness and self-esteem. Linguistic self-identification refers to the way individuals perceive and label their own language use, proficiency, and affiliation with specific linguistic communities (Genette, 2023; Zimman, 2019). This can include factors such as native language, second language or additional language proficiency, dialects, sociolects, and language attitudes. Linguistic self-identification is influenced by both personal experiences and social contexts, such as family, education, culture, and identity (Jekaterynczuk, 2019).

The way people pronounce words and use intonation patterns can vary significantly depending on their native language, dialect, or geographic region. In many cases, accent can also provide important contextual information about the speaker. For example, when listening to a news report or a public speech, the accent of the speaker can indicate where they are from and whether they have any biases or preferences related to the topic they are discussing.

Moreover, accent can affect how effectively a person can communicate with others. If someone has a strong accent that is difficult for others to understand, it can create communication barriers and misunderstandings. This can be particularly important in fields such as customer service or international business, where clear communication is essential.

1. Cultural and regional identity: Accents are often tied to specific geographical regions or cultural groups. For many people, their accent is a way to connect with their cultural roots and showcase of their regional pride.

2. Social belonging: Accents can contribute to a sense of belonging to a particular social group. They can help individuals feel more connected with others who share the same accent or linguistic features, leading to a sense of camaraderie and shared experiences.

3. Linguistic diversity: Accents highlight the rich diversity within languages, showcasing the range of ways in which people can express themselves. Embracing one's accent is a way to celebrate linguistic diversity and the unique aspects of one's speech patterns.

4. Personal experiences: An individual's accent can be a reflection of their personal experiences and language development. For example, people who have learned multiple languages or lived in different regions may develop a distinctive accent as a result. This accent can be an important part of their identity, as it reflects their unique linguistic journey.

5. Self-expression: An accent can be an avenue for self-expression, allowing individuals to assert their uniqueness and individuality. It can be a way for people to demonstrate their personal style, creativity, and preferences in how they communicate.

Accents can play a vital role in linguistic self-identification because they help individuals connect with their cultural, regional, and social roots, offer a sense of belonging, celebrate linguistic diversity, reflect personal experiences, and allow for self-expression.

Literature

1. Genette, J. (2023). The interplay between linguistic hypotheses and self-identification needs: The case of Calabrian Greek. *En torno al lenguaje: nuevas aportaciones al estudio lingüístico*, 6, 133 p.

2. Jekaterynczuk, A. (2019). The Ethnic and Linguistic Self-Identification of Ukrainian Speaking Inhabitants of Podlasie. Based on Linguistic Research. *Konteksty Społeczne*, 7(1).

3. Zimman, L. (2019). Trans self-identification and the language of neoliberal selfhood: Agency, power, and the limits of monologic discourse. *International Journal of the Sociology of Language*, 2019(256), P. 147-175.

LE DISCOURS DES JEUNES FRANÇAIS ET UKRAINIEN: APPROCHE PHONÉTIQUE

Viktoriya Koulykova

Національний технічний університет України

“Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”

koul.kiev@ukr.net

Abstract. *The report deals with the problem of the French and Ukrainian youth speech. In particular, the phonetic-prosodic features of the youth sociolect of both countries were revealed. The speech of French and Ukrainian youth is characterized by a number of common features, namely: palatalization of consonants, their omission at the end and in the middle of words; assimilation of sounds under the influence of neighboring sounds; frequent use of additional accents, special rhythm of speech flow, etc.*

Key words: *youth sociolect, pronunciation, prosodic feature, French language, Ukrainian language.*

Les linguistes se sont toujours intéressés à l'étude des différents types d'existence de la langue: la forme littéraire, ainsi que les variantes fonctionnelles et linguistiques distinctes de son existence (principalement, la langue parlée, les dialectes sociaux et territoriaux, le jargon professionnel et la langue des médias). L'étude des formes linguistiques sociolectes nécessite l'examen du langage en relation étroite avec l'individu, ses activités, ses intérêts, sa vision et sa pensée. Dans cet aspect, le langage des jeunes est particulièrement intéressant.

Le terme “sociolecte des jeunes” fait référence à la parole des jeunes. Les personnes âgées de 15 à 30 ans utilisent cette langue pour communiquer (Александрова, 2014, с. 3). La caractéristique la plus importante du sociolecte des jeunes est que les mots utilisés dans la communication sont des synonymes de mots ordinaires, mais ils ont une certaine valeur émotionnelle. C'est pendant la période de jeunesse qu'une personne veut se démarquer, se considère comme un adulte, insiste sur l'indépendance en tout et a besoin de reconnaissance.

Comme R. Bodnar écrit, l'étude de la langue des jeunes est très importante, car elle donne une idée non seulement des particularités et des conditions de formation d'une personnalité linguistique, mais aussi des perspectives globales de développement de la langue nationale: les tendances du discours des jeunes peuvent devenir des réalités linguistiques du futur (Боднар, 2007, с. 7).

Examinons les caractéristiques phonétiques et prosodiques du discours des jeunes français et ukrainiens, en tenant compte des principales caractéristiques du consonantisme, vocalisme et débit de la parole.

Comme l'étude l'a montré, le système consonantique de la langue française a les propriétés suivantes:

- omission des consonnes dans les positions finales ou au milieu des mots, par exemple:

M(on)sieur, ma(d)ame, do(nne)- lui, que(l) qu(e) soit, ave(c) moi, me(r)credi;

- simplification du groupe “consonne + semi-consonne” [lj] en semi-consonne [j], par exemple:

cavalier [ka(v)ajer];

- omission de semi-consonnes, par exemple:

b(i)en [bɛ̃], r(i)en [rɛ̃], p(u)is [pi];

- omission [-rə, -lə, -tə] en position finale d'un mot après une consonne, ainsi qu'avant une consonne du mot suivant, par exemple :

mett(re), peup(le), liv(re), artis(te), aut(re) fois, il vois quat(re) femmes;

- prononciation mouillée de [n] en combinaison d'une sonante avec une semi-consonne [nj], par exemple:

grenier [grəɲe];

- la prononciation des consonnes finales, le plus souvent dans les mots monosyllabiques, par exemple:

as [as]; os [os];

- gémination de la consonne [l], par exemple:

je l'ai [lle] du, je l'ai [lle] vu.

Quant au système français de vocalisme, nous avons découvert les caractéristiques suivantes :

- remplacement de [œ̃] nasal labialisé par [ɛ̃] non labialisé, par exemple:

lundi = [lɛ̃di], brun = [brɛ̃];

- rapprochement de la voyelle postérieure [ɑ] à l'articulation de [o] fermé position non-accentuée, par exemple:

gâteau;

- rapprochement de [a] à [ɛ] dans la combinaison sonore oi [wa] et devant la consonne [r], par exemple:

quoi → [kwɛ], Paris → [pɛri];

- prononciation comme antérieures des voyelles postérieures accentuées [ɔ] et [u] avant la consonne [r], par exemple :

alors → [alœr], amour → [amyɾ];

- le passage d’une voyelle ouverte [ɛ] à une voyelle fermée dans une syllabe ouverte accentuée, par exemple:

billet [e]; bonnet [e]; désormais [e]; jamais [e].

Le débit de la parole du sociolecte des jeunes acquiert également des caractéristiques particulières. Ainsi, à la suite d’une prononciation négligente, des voyelles non accentuées et même des syllabes entières tombent, par exemple :

(il) y a, p(eu)-t-êt(re), m(ais) enfin, pas d(u) tout, (il n’y) a pas.

On assiste souvent à une fausse liaison, par exemple :

quat(re)-z-ouvriers.

La prononciation familière rapide du français des jeunes se caractérise par la perte fréquente de voyelles et de consonnes entraîne la troncation des syllabes dans le débit de la parole, la formation des unités compactes, qui peuvent être difficiles à diviser en mots séparés. Ces unités deviennent de vrais mots phonétiques, par exemple:

C’est pas vrai(ment) de ta faute. J(e) (ne) veux pas. (Il n’y) a plus d(e) mal. J(e) v(ous)[zã] en pris.

De même dans la langue française des jeunes on révèle l’assimilation des sons. Ce sont des modifications phonétiques liées à la prononciation des sons sous l’influence d’un son voisin. Voici l’exemple le plus courant d’une telle assimilation dans le français moderne des jeunes: *Chais pas* qui est une transformation de la phrase “Je ne sais pas”.

Quant au sociolecte de la jeunesse ukrainienne, il se caractérise tout d’abord par l’écart de prononciation par rapport à la norme littéraire. Des exemples de telles divergences incluent, en particulier, le mouillement des consonnes qui se caractérisent exclusivement par la dureté dans la langue ukrainienne :

чювак [ч’увак]; шет [ш’ет]; чюеш [ч’у’йеш].

La tendance à remplacer les sons certains dans le discours pour simplifier la prononciation est aussi été révélée dans la langue ukrainienne. Ainsi, par exemple, le mot [буд’ласка] acquiert la forme [бумласка].

Un nombre important d’emprunts qui sont entrés dans la langue ukrainienne ont également subi certains processus d’assimilation conformément au système et ont été adaptés, tout d’abord, phonétiquement et graphiquement, par exemple :

гьорл (тьорла), хаер (хайер), хазбенди, фейс, бейбі, піпел, вау.

On a beaucoup d’exemples de l’imitation sonore. Par exemple, “шo” au lieu de “щo”, “не наю” au lieu de “не знаю”, “коли-нить” au lieu de “коли-небудь” etc.

L’intonation est caractérisée par allongement des voyelles, par exemple :
“Ну будь лаааааскаа; Я тебе прошу, пішлиишии!”.

Ainsi, les caractéristiques phonétiques et prosodiques de la langue des jeunes français et ukrainien se manifestent particulièrement dans le système de consonantisme, de vocalisme et dans le débit de la parole. On a révélé le mouillement des consonnes, leur omission dans les positions finales et au milieu des mots; la prononciation dans les mots français des consonnes finales, des voyelles nasales, des voyelles antérieures avec une articulation postérieure. En raison d'une prononciation négligente des voyelles non accentuées et même des syllabes entières sont omises. Les deux langues se caractérisent par l'assimilation des sons sous l'influence des sons voisins. Le système prosodique est caractérisé par l'intonation expressive, l'allongement emphatique des sons, l'emploi des accents supplémentaires et l'introduction des pauses, la modification du timbre et de la mélodie du discours etc.

Littérature

1. Александрова, О. (2014). Молодіжний соціолект як лінгвістичний феномен (до питання термінологічного визначення поняття). *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету ім. К.Д. Ушинського: Лінгвістичні науки*, 19, 3-10.
2. Боднар, Р. (2007). *Соціолект підлітків як субкультура сучасного лінгвосоціуму (на матеріалі англійської мови 90-х років ХХ – початку ХХІ ст.)*. (Автореф. дис. канд. філол. наук). Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ.

EXTRALINGUISTIC CUES OF PROSODY FOR SPEECH ACT PERCEPTION

Yuliia Musiienko

Kyiv National Linguistic University

yu.a.musiienko@gmail.com

Abstract. *The paper outlines extralinguistic cues of prosody that contribute to oral actualization of different intentions of the speaker and facilitate perceptive processes in the recipient's mind aiming at searching for the relevance of extralinguistic prosodic cues in intentional communication. Communicative intentions as the goals of interpersonal actions are recognized by the interlocutor and influence their behavior. Speakers tend to choose specific prosodic means to trigger cognitive processes in the recipient in order to infer the communicative intent of the speaker.*

Key words: *speech acts, perception, prosody, intentions, intentional communication, interpersonal communication, prosodic means.*

The results of different studies (Durand & Laks, 2001; Wagner & Watson, 2010) show characteristic prosodic feature configurations for different intentions that speakers code and listeners decode. Thus, speakers' intentions represented in prosodic signal determine the success of interpersonal communication (Morlec et al., 2001). However, the way how intentions are coded and decoded in interpersonal communication is still not fully clear. Studies highlight that perception of intentions is reached by taking into account conversation context and common ground (Levinson, 2013; Wichmann, 2002); facial expressions (Frith, 2009; Parkinson, 2005); gestures (Enrici et al., 2011). In our turn we would like to focus on speech prosody to convey communicative intentions.

H. P. Grice (1957) considered language as an intentional action where utterances influence the interlocutor's behavior and involve the listener in the process of interpreting it. Speech act theory by J. L. Austin (1962) and J. Searle (1969) proves that speakers convey information via propositional content pointing out what is said, and by the illocutionary force representing why something is said, thus, evoking the interlocutor's reaction. Supporting the purpose of the conversation, speakers produce unambiguous cues that make their intentions comprehensible to listeners. In this study we focus on prosodic cues in interpersonal communication that, as we strongly believe, play a significant role for both speakers and listeners to express and recognize communicative intentions.

Prosody from a linguistic point of view conveys semantic relations (Wagner & Watson, 2010) having a direct effect on the information structure of an utterance.

While in terms of paralinguistic studies, it shows additional information beyond the linguistic content. Paralinguistic prosody studies speaker's emotions (Banse & Scherer, 1996), politeness, confidence, or sincerity of the speaker (Jiang & Pell, 2015) connecting between the prosodic signal and the listeners' comprehension of the paralinguistic message. Thus, studies show that addressees are able to identify the speakers' attitude (Morlec et al., 2001) and emotion by prosodic differences alone, in verbal and non-verbal utterances (Morlec et al., 2001).

Communicative intentions are considered as the goals of interpersonal actions meant to be recognized by the interlocutor and influence their behavior. Studies also highlight the relevance of extralinguistic prosodic cues in intentional communication. For example, illocutionary skills of infants (Dore, 1975) who vocally distinguish between communicative, investigative or emotional functions when babbling and is a prerequisite for language acquisition and the capacity to differentiate between such speech acts as complaining, requesting, greeting etc. Thus, we strongly believe that utterances pronounced according to a limited set of intentions have their distinguishing prosodic patterns that are easily recognized by listeners.

We can claim that prosodic patterns can be sufficiently distinct to a degree that listeners can recognize the broad communicative concept and intention in the prosodic speech signal. It is also worth mentioning that as emotions drive intentions, prosodic communicative intentions are related to emotional components in the speaker's tone of voice. According to the studies (Durand, J., Laks, B., 2001) “prosody carries information about the speaker's communicative intention by identifying characteristic prosodic feature configurations of a set of speech acts that are reliably recognized by listeners, despite the lack of context information and semantic content and the control for emotional processing of the stimuli”. It was found that pitch cues are predominant when emotions are expressed verbally (Blanc, Dominey, 2003). Moreover, speakers tend to choose salient and culturally learned prosodic means to trigger cognitive processes in the recipient in order to infer the communicative intent of the speaker.

Thus, prosody is a powerful communicative tool that is used by listeners to decode the implicit meaning and intention of the speaker determining addressee's conversational reaction. For example, studying differential features of the complimentary utterances' oral actualization typical of British and American cultures, we can claim that the communicative specifics of prosodic organization of British and American utterances of compliment have intonation parameters that comprise the pitch of the utterance beginning, voice range, allocation of the pitch maximum, types of melodic contours, the pitch of the nuclear tone beginning and the rate of its

movement, configuration of the nuclear tone, pitch intervals, presence of pauses and tempo. Most complimentary remarks, being encoded by the mentioned above prosodic means and conveying different speaker's intentions are easily recognized and decoded by the addressee. For example, we can single out such conversational intentions of compliments as approval of someone's work, request, complimenting intelligence, accomplishments etc. They are commonly generated in terms of formulaic language patterns and have specific prosodic loading that facilitates recipient's reaction and evokes correspondent behavior in return.

Study of directive intentions in the parable (Musiienko, 2017) also shows the perlocutionary effect of the didactic loading is to achieve positive or negative emotional feedback from the addressee that is reached by means of the prosodic loading of a parable. The auditory analysis justifies that prosodic loading of didactic texts, parables in particular, has a strong effect on the perception of a moral admonition and decoding of the direct intentions. Thus, the moral admonition is realized by means of a low pitch and a wide range with a slowed tempo in non-final syntagms making it sound categorical and noticeable for the listener. A specific intonation loading of background information facilitates a process of decoding its directive intention that is realized by the speaker using similar prosodic means. It was established that a corresponding intonational loading of a parable enhances a process of decoding its directive intention on the prosodic level by means of a specific number of intonational means such as slowed down tempo, moderate loudness, perceptive pauses, falling scales, a low nuclear tone, wide range.

We assume that acoustically speakers use distinct prosodic features for different speech acts enabling listeners to differentiate these intentions from voice tone even without any situational context. Recent news in AI tech and OpenAI's release of Chat GPT has shown how this powerful and state-of-the art chatbot delivers results to all kinds of queries in a conversational and humanlike way. The impressive thing is how ChatGPT can convert text-to-speech with synthetic voice in terms of natural speech, its prosodic loading depending on the type of discourse, communicative intention using a set of formulaic language patterns, prosodic in particular. This question needs more investigation and experimental studies to elaborate the markup language used to improve the prosody of synthetic voices in interpersonal communication.

Literature

1. Austin, J. L. (1962). *How to do things with words*. Cambridge: Harvard University Press.

2. Banse, R., & Scherer, K. R. (1996). Acoustic profiles in vocal emotion expression. *Journal of Personality and Social Psychology*, 70(3), 614–636.
3. Blanc, J., & Dominey, P. (2003). Identification of prosodic attitudes by a temporal recurrent network. *Cognitive Brain Research*, 17, 693–699.
4. Dore, J. (1975). Holophrases, speech acts and language universals. *Journal of Child Language*, 2(01), 21–40.
5. Durand, J., Laks, B. (2001). Phonology, Phonetics and Cognition. *Oxford Studies in Theoretical Linguistics*. N.Y.: Oxford University Press, 10–51.
6. Enrici, I., Adenzato, M., Cappa, S., Bara, B. G., & Tettamanti, M. (2011). Intention processing in communication: a common brain network for language and gestures. *Journal of Cognitive Neuroscience*, 23(9), 2415–2431.
7. Frith, C. (2009). Role of facial expressions in social interactions. *Philosophical Transactions of the Royal Society of London. Series B, Biological Sciences*, 364(1535), 3453–3458.
8. Grice, H. P. (1957). Meaning. *The Philosophical Review*, 66(3), 377–388.
9. Levinson, S. C. (2013). Action Formation and Ascription. *The Handbook of Conversation Analysis*, 103–130.
10. Morlec, Y., Bailly, G., & Aubergé, V. (2001). Generating prosodic attitudes in French: Data, model and evaluation. *Speech Communication*, 33(4), 357–371.
11. Musienko, Yu. (2017). Linguo-cognitive and pragmatic features of the prosodic organization of English parables. *Lege artis. Language yesterday, today, tomorrow. The Journal of University of SS Cyril and Methodius in Trnava*. Warsaw: De Gruyter Open, Vol. I (1), 210–261.
12. Parkinson, B. (2005). Do facial movements express emotions or communicate motives? *Personality and Social Psychology Review: An Official Journal of the Society for Personality and Social Psychology, Inc*, 9(4), 278–311.
13. Searle, J. R. (1969). *Speech acts: An essay in the philosophy of language*. Cambridge University Press.
14. Wagner, M., & Watson, D. G. (2010). Experimental and theoretical advances in prosody: A review. *Language and Cognitive Processes*, 25(7-9), 905–945.
15. Witchmann, A. (2002). Attitudinal Effects of Prosody, And How They Relate to Emotion. In *ITRW on Speech and Emotion*.

INVESTIGATING AN OWN-AGE BIAS IN VOICE RECOGNITION

Valeriia Perepelytsia, Volker Dellwo

*Department of Computational Linguistics, University of Zurich, Zurich,
Switzerland*

valeriia.perepelytsia@uzh.ch, volker.dellwo@uzh.ch

***Abstract.** This study investigates an own-age bias in voice recognition, which is relevant for a general understanding of voice recognition and factors contributing to the performance of nonexpert listeners in forensic cases. Own-age bias has been reported in face recognition, whereas in the voice recognition this phenomenon has received very limited attention. The preliminary results of our study reveal no evidence of the own-age bias in voice recognition. Instead, we found that younger adults perform significantly better in voice recognition compared to older adults irrespective of the speaker age.*

***Key words:** voice recognition, own-age bias, nonexpert listeners*

Introduction. Voice recognition can be influenced by many factors, such as voice distinctiveness, length of exposure to a voice, stimuli duration, or channel limitations, to name just a few. In this work, we perform a speaker discrimination experiment to investigate whether voice recognition in two age groups differs depending on the age of the speaker they hear, a phenomenon known as an own-age bias (OAB). OAB has been originally reported in the face recognition domain (see Rhodes & Anastasi (2012), for a review), similar to other own-group biases such as the so-called own-race bias (Meissner & Brigham, 2001) or own-gender bias (Herlitz & Lovén, 2013). In voice recognition field, only one study so far explored the OAB in age estimation from voices (Moyse et al., 2014) and found that older participants were better at estimating the age from older voices, but not younger voices, and that OAB was absent in younger participants.

Therefore, it is currently unclear how listeners' and speaker's age are related in voice recognition. Will younger listeners be better in recognizing all voices, or only younger voices? Likewise, will elderly listeners have an advantage in voice recognition if they hear older voices? These questions are relevant for understanding voice recognition abilities across different age groups in general, but also for forensic research. Forensic cases may require nonexpert listeners to testify about the voice identity of a suspect, therefore, it is important to understand whether the interaction between the age of listener and age of speaker may influence voice recognition abilities of naive listeners. For the current study we hypothesize that if an OAB exists in voice recognition, then older adults should be significantly poorer in recognizing voices of younger adults and vice versa.

Method

Database and speakers. The materials for the speaker discrimination experiment were drawn from the TEVOID corpus (Dellwo et al., 2012). TEVOID corpus contains read and spontaneous sentence recordings from younger adults (age range 20–30 years) and older adults (age range: 66–81 years). All speakers were fluent native speakers of Zurich German, the Alemannic dialect spoken in the city and in most parts of the Canton of Zurich. The recordings were made at the Phonetics Laboratory of the University of Zurich in a sound treated booth using professional equipment. In this study, 20 speakers were included: 10 younger speakers (5 male, 5 female) and 10 elderly speakers (5 male, 5 female).

Stimuli. We used a speaker discrimination task to investigate an OAB in the current experiment. To create same- and different speaker pairs for our speaker discrimination task, we used to read sentences from the TEVOID corpus. In total, 1820 sentences were used for constructing stimuli pairs (20 speakers \times 91 sentences). To make the task more challenging for the listeners, the sentences were resampled to 10 kHz, and 800 ms snippets were extracted from each sentence midpoint (Hanning window, 80–5,000 Hz, 40 Hz slope) before stimuli pairs were created. Each pair thus consisted of two 800 ms sentences snippets extracted from sentence midpoint separated by a 500 ms silent interval. Each listener received a unique subset of 80 stimuli pairs, in which equal number of younger and older voice pairs, as well as female and male voice pairs were included. The stimuli preprocessing and pairs construction was performed with Praat scripts (version 6.1.51, Boersma & Weenink (2022)).

Listeners. In total, 74 listeners completed the experiment, including 42 younger adults (age range: 19–35) and 32 older adults (age range: 65–83 years). All of them were native speakers of Swiss German (various dialects) and had to self-reported history of language or speech impairment. Since age-related hearing loss is common among the elderly population, we performed pure-tone audiometry (PTA) in the elderly listeners to assess the degree of hearing impairment in this age group (WHO, 2008). Most of the elderly listeners in our experiment had no hearing impairment (PTA thresholds \leq 25 dB in both ears, octave frequencies 0.5–4 kHz), and only 8 listeners had slight hearing impairment (PTA thresholds \leq 40 dB in both ears, octave frequencies 0.5–4 kHz). To ensure that performance in the experimental task was not influenced by the cognitive decline in the elderly population, we performed Montreal Cognitive Assessment in the elderly listeners (MOCA, Nasreddine et al., 2005). All elderly listeners had MOCA score \geq 26

suggesting that they had no cognitive impairment. No PTA thresholds or MOCA scores were measured for the younger listeners.

Procedure. All listeners completed a speaker discrimination (same/different judgement) task in the current experiment. In a discrimination task (as opposed to a recognition task) listeners are presented with pairs of stimuli and must decide whether they stem one speaker or from two different speakers. The experiment consisted of 80 trials and was administered via the Gorilla experiment builder (Anwyl-Irvine et al., 2020). Listeners performed the experiment in person at the Linguistic Research Infrastructure laboratory at the University of Zurich to ensure equal experimental conditions for all participants.

Results and discussion. We analyzed listeners’ performance with signal detection theory (SDT), which have been widely used to assess decision-making in experimental psychology (Stanislaw & Todorov, 1999). According to SDT, listeners’ performance in discrimination tasks is independently influenced by two components: discrimination sensitivity (quantified with d') and response bias (criterion location c). Here, we report the results of d' , which we used to assess listeners’ performance in our speaker discrimination task.

Since we were interested whether the age of the speaker differently influences voice recognition of young and elderly listeners (i.e., OAB), we first tested the two-way interaction between the listener age and the speaker age on listener sensitivity (d'). The interaction was not significant, suggesting that, contrary to our hypothesis, young and elderly listeners did not perform differently depending on the age of the voice they heard in the test (Figure 1). However, the main effect of listener’s age on d' was significant ($F(1, 72) = 13.18, p = 0.0005$) suggesting that younger listeners discriminated both younger and older voices better compared to the elderly listeners. This finding was expected given that younger adults also outperform older adults in face recognition (O’Rourke et al., 1989). As for the effect of the speaker age, it was not significant, suggesting that both young and elderly voices were discriminated equally well by all listeners. All statistical analyses were performed in R version 4.2.2 (R Core Team, 2023).

The absence of OAB evidence in the current experiment might suggest that voice processing and recognition differs from face processing. OAB in face recognition literature has been often explained by the more extensive experience or contact with the same-age faces compared to other-age faces (Rhodes & Anastasi, 2012). However, it is possible that listeners do not need extensive experience with the voice of a particular group to perform well in discriminating them.

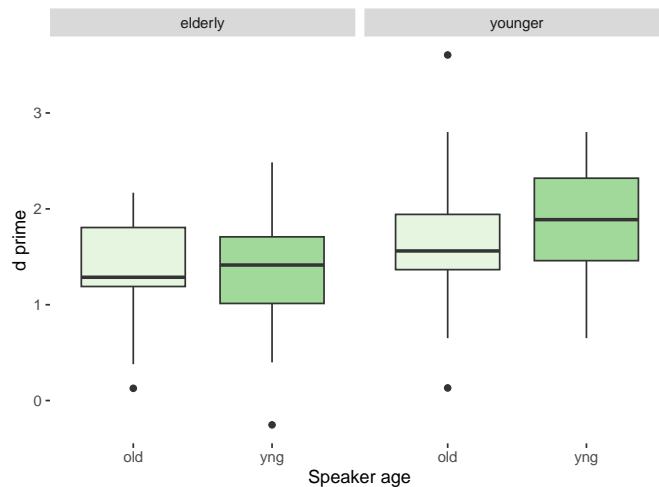

Fig. 1. Boxplots showing median, range, and interquartile range for d' values per listener group. Note: “old” = older speakers, “yng” = younger speakers

Conclusion. This study found no evidence of an OAB in voice recognition using a speaker discrimination task. However, the results suggest that younger listeners perform better compared to older adults, and that speaker age does not influence voice recognition performance. In future studies, it will be interesting to see whether OAB can be found in voice identification tasks, as opposed to discrimination tasks, when listeners are required to identify a speaker among other speakers. Research is also needed to understand what contributes to the decline on voice recognition in older adults, in particular, how hearing loss in elderly listeners influences their performance to better understand how different age groups perform in voice recognition.

Literature

1. Anwyl-Irvine, A. L., Massonnié, J., Flitton, A., Kirkham, N., & Evershed, J. K. (2020). Gorilla in our midst: An online behavioral experiment builder. *Behavior Research Methods*, 52(1), 388–407. <https://doi.org/10.3758/s13428-019-01237-x>
2. Boersma, P., & Weenink, D. (2022). *Praat: Doing phonetics by computer*. <http://www.praat.org/>
3. Dellwo, V., Leemann, A., & Kolly, M.-J. (2012). Speaker idiosyncratic rhythmic features in the speech signal. *Interspeech Conference Proceedings*, 1–4. <https://doi.org/10.5167/UZH-68554>
4. Herlitz, A., & Lovén, J. (2013). Sex differences and the own-gender bias in face recognition: A meta-analytic review. *Visual Cognition*, 21(9–10), 1306–1336. <https://doi.org/10.1080/13506285.2013.823140>

5. Meissner, C. A., & Brigham, J. C. (2001). Thirty years of investigating the own-race bias in memory for faces: A meta-analytic review. *Psychology, Public Policy, and Law*, 7(1), 3–35. <https://doi.org/10.1037/1076-8971.7.1.3>
6. Moyses, E., Beaufort, A., & Brédart, S. (2014). Evidence for an own-age bias in age estimation from voices in older persons. *European Journal of Ageing*, 11(3), 241–247. <https://doi.org/10.1007/s10433-014-0305-0>
7. Nasreddine, Z. S., Phillips, N. A., Bäcklund, V., Charbonneau, S., Whitehead, V., Collin, I., Cummings, J. L., & Chertkow, H. (2005). The Montreal Cognitive Assessment, MoCA: A Brief Screening Tool for Mild Cognitive Impairment: MOCA: A BRIEF SCREENING TOOL FOR MCI. *Journal of the American Geriatrics Society*, 53(4), 695–699. <https://doi.org/10.1111/j.1532-5415.2005.53221.x>
8. O’Rourke, T. E., Penrod, S. D., Cutler, B. L., & Stuve, T. E. (1989). The external validity of eyewitness identification research: Generalizing across subject populations. *Law and Human Behavior*, 13(4), 385–395. <https://doi.org/10.1007/BF01056410>
9. R Core Team. (2023). *R: A language and environment for statistical computing*. R Foundation for Statistical Computing. <https://www.R-project.org/>
10. Rhodes, M. G., & Anastasi, J. S. (2012). The own-age bias in face recognition: A meta-analytic and theoretical review. *Psychological Bulletin*, 138(1), 146–174. <https://doi.org/10.1037/a0025750>
11. Stanislaw, H., & Todorov, N. (1999). Calculation of signal detection theory measures. *Behavior Research Methods, Instruments, & Computers*, 31(1), 137–149. <https://doi.org/10.3758/BF03207704>
12. WHO. (2008). *World Health Organisation Grades of Hearing Impairment*. https://ec.europa.eu/health/scientific_committees/opinions_layman/en/hearing-loss-personal-music-player-mp3/figtableboxes/table-4.htm

THE STUDY OF REFUSAL UTTERANCES PROSODIC ORGANIZATION

Olha Sokyrskya, Svitlana Buha

*National Technical University of Ukraine
“Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute”*

olgasokyrskya@gmail.com; jabubi21@gmail.com

Abstract. *This work studies the various components of prosody, their role in communication, and the benefits of studying prosody for language learners and professionals. Various components of prosody used in refusal utterances as one of the most widely used type of emotional utterances, and the ways in which they contribute to their interpretation and impact are outlined in the work. Some of the latest research and developments in the field of prosodic organization of refusal utterances, and their potential implications for language learning, communication, and conflict resolution are discussed.*

Key words: *refusal utterances, prosodic organization, intonation means, English dialogue speech, language means interaction.*

The study of prosodic organization of emotional utterances is an important and rapidly growing field with numerous practical applications. By understanding how people use prosody to convey emotions, we can better understand how emotions are expressed and recognized in language, and gain insights into the cognitive and social factors that shape emotional utterances production. That is why many linguists and phoneticians in Ukraine (Kalyta, 2007, Kalyta, 2016, Taranenko & Schaefer, 2018) and abroad (Brazil, 1997) are focused on the study of language means interaction in the expression of emotional utterances in general and refusal utterances (Sokyrskya 2012, Sokyrskya 2013) in particular as one of widely spread types of emotional utterances.

It is worth mentioning that prosodic organization of speech has important implications for fields beyond language learning and communication, such as speech therapy, cognitive neuroscience and artificial intelligence. Researchers in these fields recognise the importance of prosody in speech production and perception and are working to develop new tools and techniques for studying and understanding this aspect of language.

In human communication the way we say something is as important as what we say. That is why means of segmental and suprasegmental levels influence the way the utterance formed and perceived. The prosodic organization of refusal utterances can convey the speaker's attitude and the degree of politeness or directness and various features of speech can be used to express a refusal.

One important aspect of the prosodic structure of refusal utterances is the use of intonation. Intonation refers to the rising and falling patterns of pitch in speech, and can convey a wide range of meanings depending on the context. In refusal utterances, intonation can be used to convey certainty, hesitancy, emphasis or politeness. For example, a refusal uttered with a rising nuclear tone may indicate hesitation or uncertainty as if the speaker is leaving some room for negotiation. This is often accompanied by a stressed syllable on the word “sorry”. This can be illustrated by the following utterances:

"No!" I *bell*owed, "–I *don't*. *Sorry*." (Fielding, 10).

Why *couldn't* she stay in the kitchen and let him slug his way through this one? With a big fake smile, Luther said, "✓*Sorry* (1), *but we're* *not* *buying* *one* *this year*" (2) (Grisham, 33).

 (1) ... – – – – (2)

A refusal uttered with a falling tone may indicate more certainty or firmness. This can be followed by a stressed syllable on such words as “can’t”, “couldn’t”, “no” or the negative word “not”. Prolongation of certain words or syllables in a refusal utterance, which is often used in combination with falling intonation, can emphasize the refusal and makes it sound more emphatic. This can be illustrated by the following example:

1) –"I *can't*, *really*. *I would sooner not*.// I *have* a *lot* of *work* to *do*." (Wilde, 2013, p. 21).

2) MABEL CHILTERN. *Oh! I hope you are not going to leave me all alone with Lord Goring? Especially at such an early hour in the day.*

LORD CAVERSHAM: *I am a* *fraid* *I can't take him with me to* *Downing Street*. *It is not the Prime Minister's day for seeing the unemployed* (Wilde, 2000, p. 74).

We can see how prosodic means intensify the meaning of the modal verb with the help of whether the utterance stress or nuclear tone, increasing the prominence of its pronunciation. The prolongation of initial consonants of the modal verb, its being under stress or actualized with a falling nuclear tone with an increased rate of its movement increases the emotional and pragmatic potential of the whole utterances.

Such prosodic means as pitch (a rise in pitch can indicate uncertainty or hesitation, while a fall in pitch can indicate a more firm refusal), loudness (an increase in loudness can indicate emphasis and assertiveness, while a decrease of

loudness can indicate a more polite or tentative refusal), tempo (a slower tempo can indicate reluctance or hesitation, while a faster tempo can indicate urgency or a desire to quickly end the interaction), pauses (longer pause before or after the refusal can indicate a more considered response or a desire to soften the impact of the refusal), stress (refers to the emphasis placed on certain words or syllables in speech), rhythm (can be used to emphasize or to soften the impact of the refusal) influence the organization and perception of an utterance.

Thus, the prosodic organization of a refusal utterance can convey important information about the speaker's attitude and intentions, vary depending on the specific context and the speaker's goals in refusing and help to shape the interaction between the speaker and the listener.

Refusal utterances, like many other types of speech acts, can be organized prosodically to convey different meanings or nuances. Prosody refers to the aspects of speech that go beyond the individual sounds of words and includes such elements: intonation, stress, rhythm, pitch, pauses, tempo and loudness. Understanding these prosodic features can help listeners interpret the speaker's intentions and respond appropriately.

By analyzing how people use prosody to convey emotions, researchers can identify specific features that listeners use to recognize emotional cues in speech. This knowledge can enhance the development of artificial intelligence and machine learning algorithms that can recognize emotions in speech.

Finally, studying prosodic organization can help us better understand the cultural and social factors that shape emotional utterances. Different cultures may have different norms for expressing emotions, and social factors such as gender, age, and the speaker's social status can also influence the way emotions are expressed and recognized. By studying prosodic organization of emotional utterances across different cultures and social groups, researchers can gain a better understanding of how these factors influence emotional expression and recognition of an utterance.

Literature

1. Brazil, D. (1997). *The Communicative Value of Intonation in English*. Cambridge : Cambridge University Press.
2. Fielding, H. (1997). *Bridget Jones's Diary*. MacMillan Publishers Ltd, Picador. 157 p.
3. Grisham, J. (2004). *Skipping Christmas*. N.Y. : A Dell Book. 227 p.
4. Kalyta, A. (2007) *Aktualizaciya emocijno-pragmatychnogo potencialu vyslovlennya* [Actualization of the utterance emotional-and-pragmatic potential], Pidruchnyky i posibnyky Publ., Ternopil', (in Ukrainian).

5. Kalyta, A. (2016). *Speech energetic*. (In Ukrainian). Kyiv: Kafedra publishing house.
6. Sokyrska, O. (2013) Vzaiemodiia ta vplyv movnykh zasobiv na smysl vysloven vidmovy [Language means interaction and their influence on the meaning of refusal utterances]. Visnyk Kharkivskoho Natsionalnoho universytetu imeni V.Karazina. Seriya: Romanohermanska philologii. Metodyka vykladannia inozemnyh mov, №73 (1051), 128-133. (In Ukrainian).
7. Sokyrska, O. (2012) Status, oznaky ta osoblyvosti funktsionuvannia vysloven vidmovy v anhliiskomu dialohichnomu movlenni [Linguistic status, characteristics and peculiarities of refusal utterances functioning in English dialogue speech]. Mova i kultura. Kyiv: Dmytro Buraho Publishing Center, Vol.15, № VII (161), 214-222. (In Ukrainian).
8. Taranenko, L. & Schaefer, S. (2018). *Prosodic Expression of Emotional-And-Pragmatic Potential of a Spoken English Proverb*, *Advanced Education* 9, 169-177. DOI: 10.20535/2410-8286.135094
9. Wilde, O. (2000). *An ideal husband*. London : Dover Thrift Editions.
10. Wilde, O. (2013). *The Picture of Dorian Gray*. Planet Monk Books. DOI: <http://books.planetmonk.com/>.

ВПЛИВ ЕМОЦІЙНОГО СТАНУ МОВЦЯ НА ПРОСОДИЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ЙОГО МОВЛЕННЯ

Сотников А.В.

Київський національний лінгвістичний університет

avsotnykov@ukr.net

Abstract. The abstract under consideration is dedicated to the issue of correlation between the speaker's emotional states and prosodic features of his/her speech. The constituents of speech prosody and their role in the emotions' manifestation are viewed.

Key words: basic emotions, prosody, pauses, speech tempo, loudness, intensity.

Ю.Д. Апресян (Апресян, 1995, с. 37-65), торкаючись питання розвитку емоції в мові, виокремлює такі фази її розгортання: 1) першопричина емоції, тобто, реагування людини на певну ситуацію; 2) безпосередня причина емоції, інтелектуальна оцінка стану речей як вірогідного, бажаного, небажаного, очікуваного/неочікуваного; 3) власне емоція (стан душі), цей стан зумовлюється ставленням людини до ситуації чи стану речей; 4) зовнішній вияв емоції у вигляді несвідомої фізіологічної реакції організму та свідомих моторних і мовленнєвих дій людини у відповідь на ситуацію чи стан речей.

Питання впливу емоційного стану мовця на просодичні показники його мовлення давно знаходяться у площині досліджень лінгвістів, психологів і психолінгвістів. Емоції є невід'ємною складовою людської свідомості. Серед базових емоцій відомий психолог Керрол Ізард (Ізард, 1999, с. 51) вирізняє 10 основних емоцій, а саме: радість, здивування, печаль, гнів, відразу, презирство, горе-страждання, сором, інтерес-хвилювання, вину та ніяковість. Решта людських емоцій вважається похідною від наведених базових. Зрозуміло, що емоції, які переживає мовець, маніфестують себе на фізіологічному рівні (реакції організму та міміка), так, наприклад, відомо, що екстремальні вияви емоцій викликають порушення дихання й обміну речовин в організмі, та на рівні просодії мовлення.

Просодичні характеристики емоційного мовлення використовуються мовцем і в якості засобу передачі позалінгвальної інформації, з одного боку, і слугують надійним комунікативним маркером його ставлення до комунікативної ситуації. При цьому слід зазначити, що для різних емоцій використовується власна комбінація просодичних компонентів. Сучасні дослідження емоційного мовлення проводять з урахуванням культурних особливостей (Yanushevskaya, 2008), ідіостилю мовця тощо. Фонетичні

дослідження в цій галузі здебільшого спрямовані на вивчення взаємодії кількох компонентів, а саме, тембральних характеристик голосу, кореляції тембру та ЧОТ, паузації і темпу мовлення. Розглядаючи фонетичні засоби вираження емоційності, необхідно зазначити, що вона виявляється і на сегментному, і на надсегментному рівнях. Наприклад, на сегментному рівні під впливом емоцій відбувається подовження наголошених голосних, зміна якості звуку тощо. У свою чергу, на надсегментному рівні універсальним способом передачі емоційного стану та реакцій на них є емотивно-просодичне оформлення висловлень. При цьому емотивні висловлення завжди інтонаційно позначені темпом, зниженням або підвищенням гучності, появою пауз, наголосом, модуляціями тону тощо.

Під просодією традиційно розуміють зміни висотнотонального компонента, гучності, темпу і ритму (Федорів, 2001, с. 45). Таким чином, емоційний стан мовця впливатиме саме на ці показники. Проведені дослідження вказують на те, що саме завдяки зміні просодичних характеристик мовлення співрозмовник може визначати емоційний стан мовця. Як зазначає Л.В. Лисенко (Лисенко, 2021, с. 346), просодія мовлення завжди супроводжується мімікою, що, на нашу думку, свідчить про те, що просодичні характеристики пов'язані з мімікою, впливатимуть на правильну інтерпретацію емоційного стану мовця. За даними дослідження Марка Д. Пелла (Pell, 2019, 4:43), співрозмовнику необхідно не менше 600 мс для співвіднесення просодичних характеристик з емоційним станом мовця. У випадку нижчого показника співрозмовник не отримує достатньої інформації для інтерпретації. Більше того, аналіз досліджень зі створення автоматизованих систем розпізнавання систем емоційного стану мовця (Клименко, 2016, с. 17-26) свідчить про необхідність урахування саме просодичних характеристик мовлення для з'ясування емоційного стану мовця.

Як вже наголошувалось, просодичні характеристики мовлення представлені ЧОТ та діапазоном її зміни, темпом й інтенсивністю. Важливість саме цих параметрів підтверджується тим, що сучасні автоматичні системи розпізнавання мовця ґрунтуються на таких показниках, як висота голосу, сила голосу, відстань між формантами в голосних, тривалість вимови складів, тривалість пауз та зміна інтонаційного контуру. При чому слід зауважити, що такі показники, як висота голосу, його гучність, темп мовлення, тривалість пауз та зміна інтонаційного контуру керуються свідомістю мовця, а тому залежать від комунікативної мети. Щодо гучності та сили голосу, вони, по-перше, належать до паралінгвальних особливостей, а

по-друге, можуть характеризуватися двома факторами: якістю голосу (особиста притаманна мовцеві риса) та голосовою кваліфікацією. При цьому, якість голосу (нормальний голос, шепіт, хрипкість і придыхання) можуть бути як природними, так і навмисно модифікованими (відповідно до комунікативної стратегії мовця), у той час як голосова кваліфікація може сприяти реалізації кількох комунікативних інтенцій і стратегій. Зазначимо тут, що якості голосу, як зазначає Лавер (Laver, 1980), доволі обмежені з урахуванням артикуляційних параметрів (положення гортані, параметри артикуляції фонем і способи фонації). Таким чином, доходимо до висновку, що, з одного боку, є особисті ознаки голосу, з іншого боку, є ознаки, які мовець може модифікувати залежно від обраної комунікативної стратегії.

Темп зазвичай розглядається як швидкість мовлення (чергування наголошених та ненаголошених складів) з урахуванням паузації. В умовах емоційно нейтрального мовлення, темп завжди більш-менш помірний, але за умови емоційного забарвлення, може спостерігатися уповільнення/прискорення темпу на важливих для мовця ділянках висловлення.

Щодо показників ЧОТ та діапазону інтенсивності, дослідження Н.І. Задорожньої (Задорожня, 2020, с. 150-151) свідчить про те, що саме ці просодичні показники відображують емоційний стан мовця. Так, наприклад, просодичні ознаки смутку, радості чи гніву з легкістю ототожнюються співрозмовниками саме завдяки діапазону зміни ЧОТ та інтенсивності, а страх позначається прискоренням темпу мовлення і більшою кількістю пауз різної тривалості. З огляду на тембральні показники, які деякі дослідники вважають за необхідне брати до уваги, зауважимо, що тембр голосу належить до суб'єктивних ознак, і зазвичай вказує на гендерну належність мовця, що не зовсім коректним чином відображає емоційний стан мовця.

Узагальнюючи вищенаведене, зауважимо, що експериментальні дані підтверджують відповідність емоційного стану мовця просодичним характеристикам його мовлення. При цьому, особливу увагу слід звертати на діапазон ЧОТ на термінальній частині емоційного висловлення та діапазону інтенсивності, оскільки саме ці показники слугують основним критерієм емоційного компонента висловлення. Гучність мовлення і тембральні показники відіграють другорядну роль.

Уважаємо, що подальші дослідження в галузі вивчення взаємозв'язку емоційного стану мовця і просодичних характеристик його мовлення потрібно проводити із залученням експериментальної бази фонетики, психолінгвістики і стилістики відповідної мови.

Література

1. Апресян, Ю.Д. (1995). *Образ человека по данным языка: попытка системного описания*. Вопросы языкознания, 1995, № 1, С. 37-65.
2. Изард, К. (1999). *Психология эмоций*. СПб, Питер. 464 с.
3. Задорожня, Н.І. (2020). *Роль просодії під час передачі емоцій у вікторіанському романі*. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія. 2020. № 46, том 1.
4. Клименко, М.С. & Фомін, Ф.В. (2016). Розробка структури системи розпізнавання емоційного стану диктора. Штучний інтелект, № 1, С. 17-26.
5. Лисенко, К.В., Нестеренко, Н.М. (2021). *Просодія афективних станів як засіб визначення емоцій*. Міжнародний науковий журнал “Грааль науки”, № 11. С. 345-350.
6. Федорів, Я.Р. (2001). *Про співвідношення між поняттями “просодія” та “інтонація”*. Наукові записки. Том 19. Спеціальний випуск : у двох частинах. Частина 2 / Національний університет "Києво-Могилянська академія". К.: КМ "Academia. 2001.
7. Laver, J. (1980). *The Phonetic Description of Voice Quality*. Cambridge, UK: CUP.
8. Yanushevskaya, Gobl C. & Ni Chasaide A. (2008) *Cross-Cultural Differences in how Voice Quality and F Contours Map to Affect*. Journal of the Acoustic Society of America 144, 2018, pp. 2730-2750.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ФОНЕТИКИ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

MUSIC IN THE EFL CLASSROOM: A CASE OF ATONALITY

Olga M. Ilchenko

*Research and Educational Center of Foreign Languages,
National Academy of Sciences of Ukraine*

olgilch@hotmail.com

Abstract. *The present paper aims to draw attention to the phenomenon of musical atonality and its possible use for teaching phonetics in English as a foreign language (EFL) classroom. A brief history of atonal music as part of world culture is followed by discussing Nina Simone's artistic heritage in light of atonality. We suggest employing teaching methodology similar to the one used by Carolyn Graham. Our positive classroom experience with Nina Simone's highly emotional musical pieces is supported by current neuroscience research proving the unique aesthetic experience and possible cognitive benefits of atonal music.*

Key words: *English as a Foreign Language (EFL), phonetics, atonal music, emotion, Nina Simone*

Music – in all shapes and forms – has always been, and, hopefully, will always be an important part of language curricula. Music serves as a powerful tool that helps us better capture the culture, the soul and wit, the ups and downs of human experience. Although music-related theoretical issues and practical methodologies for language acquisition have long been part of research agenda (see, for example, Degrave, 2019, McIntire, 2020), some pertinent aspects have not been the focus of scholarly scrutiny. The objective of this short paper is to draw attention to atonality as musical phenomenon, and, more specifically, to address the feasibility of involving Nina Simone's atonal pieces into teaching pronunciation in EFL.

First of all, let us briefly outline the phenomenon of atonality. Generally speaking, atonal music (as opposed to tonal) is about lack of functional harmony. Simple examples: humming and whistling. Or Native Australian music played on the didgeridoo. On the other hand, atonal musical pieces have profound emotional intensity, in the first place. The phenomenon of atonality was brought to life by Second Viennese School: its founder Arnold Schoenberg, and his principal students Anton von Webern and Alban Berg. In 1908, a pianist Arnold Schoenberg created a purely atonal composition "You rest against a silver willow." <https://www.youtube.com/watch?v=4fcnV4Cuhyk>. He was the first to define "free atonality" that a bit later transformed into a 12-tone (a.k.a. dodecaphonic) system of

composition that was meant to replace traditional tonality. Schoenberg believed that in a musical composition no tone should be more important than another. Interestingly, the composers mentioned above actually preferred the term “pantonality.”

By the look of things, such music reflects the innovative and revolutionary avant-garde art of the 20th century, with all its contradictions and harsh realities. As German philosopher, sociologist, psychologist, musicologist, and composer Theodor Adorno (1949) aptly put it, “modern music...has taken upon itself all the darkness and guilt of the world. Its fortune lies in the perception of misfortune; all of its beauty is in denying itself the illusion of beauty.”

Though atonal music has never received a really wide acclaim, it can proudly name several prominent followers and performers, like US and French singer, composer, and civil rights activist Nina Simone, a Polish composer and pianist Karol Szymanowski, Finnish composer Jean Sibelius, modern Ukrainian composer Valentyn Silvestrov, US composer, pianist, and music educator Thomas Little (a.k.a. Classic Nerd) who writes “music that toes the line between algorithm and intuition by using analysis as a tool to generate emergent narratives, lush textures, and distinct emotional affects” (lentovivace.com). Also worth mentioning is The London Sinfonietta – an English contemporary chamber orchestra <https://londonsinfonietta.org.uk/>

Yet, Nina Simone’s oeuvre deserves special praise. Trained as classical piano player, she not only wrote almost all of her lyrics and music. Nina is probably best known for her poignant combination of song and speech – or *Sprechstimme*. This phenomenon most definitely reflects what is called “speech-musical text - a complex system created via synergistic interaction of speech and music” (Kalyta, Klymenyuk, 2022: 504). Of course, such “musical texts” can undoubtedly facilitate a multimodal learning experience” (McIntire, 2020). For that matter, such units of both music and speech do need more careful scientific scrutiny and analysis.

Called “high priestess of soul”, Simone’s performances express raw emotion to the fullest, using the rich vocabulary of atonality. For example, her album “Nina Simone and Piano” is almost one hundred percent atonal. Let us name several such pieces: “Sinnerman”, “I put a spell on you”, “I’ll look around”, “Who am I”, “Don’t explain”, “If you knew”, “I Want A Little Sugar In My Bowl”, and, of course “Memphis in June”. The latter piece is even written in such a way as to convey a certain degree of atonality:

Memphis in June

A shady veranda under Sunday blue sky

Memphis in June

And my cousin Miranda

She's making a blueberry pie

I can see the clock outside a-ticking and a-tocking

Everything so peaceful and dandy

I can see my grandmama 'cross the street still a rocking

Watching all the neighbours go by, oh my

Memphis in June

Sweet oleander blowing perfume in the air everywhere

Up jumps the moon to make it so much grander

It's paradise, honey

Take my advice, honey

'Cause there's nothing like old Memphis in June

<https://www.youtube.com/watch?v=dNhPIJX7N9k>

Introducing such pieces of music is useful for practicing pronunciation, and especially the rhythm (strong and weak beats) and intonation, which brings to mind classroom activities in the vein of Carolyn Graham (2003) *Jazz Chants*: explaining cultural context, vocabulary, and pronunciation subtleties (e.g. “schwa” in auxiliary verbs like “do”) etc., focusing on stress and rhythm, for instance, recognizing primary/major stress(es). Since English is a stress-timed language, the beat is set by the number of stresses, (not syllables), with stress impacting meaning at both phrase and sentence levels (American English, 2018).

Our own classroom experience proves that raw emotion, the possibility to relax and just have fun, unexpectedness and novelty of atonal pieces stimulate attention and boost students’ activity. Last but not least, such music could reduce anxiety – a critical factor in language acquisition (and reducing anxiety, in turn, boosts cognitive skills, such as fluency).

Perhaps the irresistibility of atonal musical pieces could best be explained in terms of neuroscience, specifically, neuroaesthetics. It is argued (Mencke, et al., 2019) that the attractiveness of such music is due to several factors: the potential to evoke strong and intense experiences in listeners, when listening becomes a unique aesthetic experience, the transformative power of art, and a drive for novelty, among other things.

In conclusion, let us stress that the phenomenon of atonality, a paradox that could be oxymoronically described the harmony of chaos, never ceases to amaze both eminent scholars (see Boss, 2021; Sachs, 2023) and novice researchers

(Mizusaki, 2023). Highly unusual, unexpected, bizarre, filled to the brim with emotional weight, this artistic niche is a unique acoustic phenomenon worth exploring and worth implementing in teaching practice.

Literature

1. Калита, А.А. & Клименюк, А.В. (2022). Методологические основы когнитивных лингво-энергетических исследований: монография. Киев: МПП “ЛИНО”. ISBN: 978-617-95078-4-7
2. Adorno, T. W. (1949). *Philosophy of New Music*. Tübingen: J.C.B. Mohr (Paul Siebeck).
3. Boss, J. (2021). *Schoenberg's Atonal Music*. Cambridge University Press. ISBN: 978-1108409933
4. Degrave, P. (2019). Music in the foreign language classroom: How and why? *Journal of Language Teaching and Research*, 10(3), 412. <https://doi.org/10.17507/jltr.1003.02>
5. American English. (2018, September 20). *English Language Teaching Methodology: Teaching with Jazz Chants* [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=I2jrmGnXotM>
6. Graham, C. (2003). *Small talk: More jazz chants*. Audio CD. Oxford University Press. ASIN: B01FKSZC1S
7. McIntire, A. M. (2020). Musical text: An effective instrument in teaching language and culture. *Journal of Visual Literacy*, 39(3-4), 185–200. <https://doi.org/10.1080/1051144x.2020.1826221>
8. Mencke, I., Omigie, D., Wald-Fuhrmann, M., & Brattico, E. (2019). Atonal music: Can uncertainty lead to pleasure? *Frontiers in Neuroscience*, 12. <https://doi.org/10.3389/fnins.2018.00979>
9. Mizusaki, H. (2023). *Why Atonality is Bad Idea?* [Kindle Version]. ASIN: B0BVVD86N4
10. Sachs, H. (2023). *Schoenberg: Why He Matters*. [Kindle Version]. Liveright ASIN: B0BJ51D23M

PROCÉDÉS DE CORRECTION DE L'INTERFÉRENCE PHONÉTIQUE DANS L'APPRENTISSAGE DU FRANÇAIS PAR DES ÉTUDIANTS UKRAINIENS

Bondar Lesya, Choumtchenko Tina

Université nationale technique d'Ukraine

"Institut polytechnique de Kyïv Igor Sykorsky"

lesiabond24@gmail.com, tshumchenko@gmail.com

Abstract. *The research is focused on the analysis of the interlanguage interference problems in the process of French phonetic competence formation for Ukrainian students. The main reasons of phonetic interference have been analysed, and ways to overcome it, have been outlines. The types and kinds of tasks for teaching phonetics have been considered.*

Key words: *interlanguage interference, French, phonetic competence, phonatory apparatus, Ukrainian students.*

Pendant longtemps, la langue n'a existé que sous forme orale. Le code écrit est apparu bien plus tard comme un reflet du langage sonore. Le rôle des composantes sonores est également très important lors de la production du discours écrit. La maîtrise des compétences en expression orale et lecture à haute voix est généralement impossible sans des acquis stables et automatiques en matière d'écoute et de prononciation, d'intonation et de rythme. La compétence phonétique est la capacité d'une personne à articuler correctement et avoir des intonations convenables dans ses énoncés et à comprendre le discours des autres, ce qui repose sur une interaction complexe et dynamique du savoir-faire, de connaissances et d'une conscience phonétique pertinentes. Ainsi, les acquis phonétiques, les connaissances phonétiques et la conscience phonétique sont les principales composantes de la compétence phonétique.

Donc, le succès de la formation de la compétence en question dépend du niveau de formation des acquis phonétiques, de la quantité de connaissances assimilées sur le côté phonétique de la parole et de l'interaction dynamique de ces composantes sur la base de la conscience linguistique générale (CECRL, 2001, p. 82).

La base d'articulation de la langue maternelle des étudiants, qui a été formée en enfance, peut provoquer une interférence phonétique dans la langue étrangère apprise, en raison de laquelle le processus de la formation en compétence phonétique devient plus compliqué et qui peut être la source d'erreurs potentielles multiples liées à la prononciation des sons. La sensibilisation des locuteurs aux différences d'articulations spécifiques entre leur langue maternelle et l'autre langue leur permet de comprendre certaines raisons d'une communication inefficace et

augmente la motivation des élèves à améliorer leurs compétences orales dans une langue qui leur est étrangère. Comprendre ces principes psycholinguistiques dans la maîtrise de la prononciation correcte est particulièrement pertinent pour le cours d'introduction à la phonétique, mais cela n'est pas moins important dans les cours correctifs de phonétique d'une langue étrangère (Prozhogina, 2016, p. 88).

Donc, dans le cadre de notre recherche nous proposons d'analyser des erreurs potentielles liées à l'interférence phonétique et des procédés qui permettent de surmonter les difficultés lors de l'apprentissage du français, notamment s'il s'agit du français comme seconde langue étrangère. Dans ce cas-là, les problèmes du niveau phonétique peuvent être causés non seulement par l'interférence de la langue ukrainienne mais aussi par celle de la première langue étrangère étudiée : l'anglais.

Ainsi, ne pas observer la longueur des voyelles en français et prononcer d'une manière assourdissante des consonnes finales, sont des erreurs typiques pour les étudiants ukrainiens. La présence du phénomène qui s'appelle le coup de glotte, des diphtongues, des voyelles nasales, de l'enchaînement, de la liaison, des groupes rythmiques, tout cela pose des problèmes potentiels de la prononciation et de la compréhension des sons, des mots dans la chaîne parlée aussi bien que de l'intonation.

Du point de vue des interférences translinguistiques, il existe une typologie méthodique des sons de la langue française. Ainsi, selon la similarité/différence avec les sons de la langue ukrainienne, tous les sons du français sont divisés en trois groupes : le premier groupe comprend des sons qui sont ressemblants dans les deux langues, ce sont : [p, b, s, z, k], le deuxième groupe inclut des sons qui sont pareils mais qui cependant se prononcent différemment si on les compare avec les sons de la langue ukrainienne [r, l, o, e] et le troisième groupe contient les sons qui n'existent que dans la langue française et qu'on ne trouve pas dans la langue ukrainienne : [y, oe, w] comme les sons nasaux.

Donc, lors de l'apprentissage, l'enseignant de français peut recourir à des méthodes et procédés spéciaux permettant de surmonter des problèmes dus aux interférences phonétiques. La méthode analytique et imitative de l'apprentissage de la phonétique prévoit l'analyse comparative des sons dans les deux langues, donc le professeur doit expliquer les particularités de la prononciation de certains sons, les caractéristiques articulatoires des sons et des phonèmes non seulement dans la langue française, mais aussi dans la langue ukrainienne et dans la langue anglaise si c'est la première langue étrangère étudiée (Aspects théoriques de l'enseignement de la phonétique, 2021).

L'application de la méthode analytique et imitative d'apprentissage de la prononciation étrangère suppose que l'étudiant possède au moins l'appareil terminologique le plus simple utilisé en phonétique pratique. Ce sont principalement les noms des organes phonatoires et d'articulation (la plupart des mots de cette liste appartiennent au vocabulaire pré-basique, et pour les étudiants en philologie, c'est un vocabulaire professionnel) : *lèvres, dents, langue, pointe de la langue, le voile du palais, palais dur et mou, pharynx, larynx, cavité buccale, alvéoles, cordes vocales, cavité nasale, cavités supraglottiques* etc.

En plus pour comprendre et pour utiliser ces mots et expressions, les étudiants des spécialités linguistiques doivent expliquer eux-mêmes les particularités de certaines articulations, en utilisant à la fois ces termes et plusieurs autres, notamment ceux appelés traits différentiels des phonèmes. L'apprentissage des termes donnés et des combinaisons terminologiques peut être facilité par l'utilisation de supports visuels qui aident à expliquer la structure de l'appareil vocal, le centre de la formation des consonnes, etc., en particulier, de noter les différences dans la prononciation de sons similaires mais non identiques dans différentes langues. Pour expliquer le fonctionnement de l'appareil articulatoire, il est pratique d'utiliser des ressources Internet où on peut observer et analyser les mouvements des organes phonatoires et écouter les sons créés en faisant passer l'air à travers des configurations spécifiques des organes articulatoires (Prozhogina, 2016, 90).

A titre de conclusion, on peut dire que la formation de la compétence en phonétique doit se baser sur l'analyse comparative et imitative des phénomènes phonétiques en français et en ukrainien. L'enseignant peut sélectionner le matériel phonétique en langue étrangère de manière et dans un ordre qui facilitent l'acquisition effective de la prononciation en français et rend plus efficace le processus de la formation de la compétence phonétique.

Littérature

1. Cadre européen commun de référence pour les langues (2001). Apprendre, Enseigner, Évaluer (CECRL). Strasbourg, 192 p. [in French]
2. Aspects théoriques de l'enseignement de la phonétique française. URL : <https://arlap.hypotheses.org/5072> (date de l'accès: 02.02.2023) [in French]
3. Prozhogina, I.M. (2016) *Osoblyvosti navchannia inozemnoi vymovy z urakhuvanniam artykuliatsiinoi bazy ridnoi movy* [Peculiarities of foreign pronunciation training considering the native language articulation basis]. *Vykladannia mov u vyshchyykh navchalnykh zakladakh osvity na suchasnomu etapi. Mizhpredmetni zviazky* [Language teaching in higher education institutions at the modern stage. Interdisciplinary connections], (28), 87-96. URL: <https://periodicals.karazin.ua/language-teaching/article/view/6001> (date de l'accès: 03.03.2023) [in Ukrainian]

LES ERREURS DE PRONONCIATION LES PLUS COURANTES AU NIVEAU A1-A2 ET LEUR CORRECTION

Svitlana Ibragimova

*Université nationale technique de l'Ukraine
“Institut polytechnique de Kyïv Igor Sikorsky”
kitevs020363@gmail.com*

Abstract. *The aim of this study is to highlight typical pronunciation mistakes made by the beginners of the French language, to systematise them and outline the repertoire of techniques, means and ways of their correction. Considering the requirements of the DELF A1-A2 exam, we analyse the current state of the phonological system of French as a foreign language, its rules, linguistic varieties and trends in different registers. Emphasis is placed on the influence of knowledge about acoustics and articulatory phenomena on the level of linguistic competence and pronunciation of beginner students.*

Key words: *French as a Foreign Language, DELF A1-A2, pronunciation errors, correction activities.*

Le processus de l'intégration de la phonétique dans la construction du cours de français avec les étudiants débutants est très important. Les exigences du programme universitaire sont axées sur la formation des apprenants du Français Langue Étrangère (FLE) du niveau A1- A2 conformément à la grille d'évaluation de la production orale de l'examen du DELF selon laquelle 3 points sur 25 sont consacrés à la maîtrise du système phonologique et à la qualité phonétique. L'apprenant du niveau A1-A2 doit être capable de s'exprimer de façon claire et de prononcer de manière compréhensible un répertoire limité d'expressions mémorisées (Abry & Valdeman-Abry, 2007, p. 8).

Ainsi, au début de l'apprentissage des langues étrangères, la phonétique est-elle présente tant sur le plan de l'audition que de la production. (Abry & Chalaron, 2010, p. 4). Elle est indispensable comme une discipline sonore qui fait partie intégrante du langage avec son vocabulaire, sa grammaire et l'orthographe et donc, elle stimule l'apprenant à améliorer la compréhension et la production du français afin d'éviter le risque d'incompréhensibilité à l'oral.

Il existe de différentes méthodes et activités de correction des erreurs phonétiques les plus courantes. L'écoute et la répétition de documents sonores sont des activités importantes mais elles ne sont pas du tout suffisantes et effectives sans une certaine connaissance des phénomènes acoustiques, articulatoires du système phonologique français.

Que doivent savoir les étudiants en matière de phonétique au niveau A1-A2?

- qu'un phénomène spécifique tel que l'instabilité du “e” dit “muet” ou “instable” qui peut chuter ou se maintenir, brouille la reconnaissance des mots,
- que les phénomènes de la liaison et de l'enchaînement entre les mots perturbent le découpage de la chaîne sonore en unités significatives.

Le travail sur la prononciation correcte des voyelles et des consonnes françaises, sur le [e] “instable”, sur les liaisons (obligatoire, facultative ou interdite), sur les enchaînements est considéré comme spécifique pour les niveaux A1-B2 du CECR.

Parmi les difficultés liées à la prononciation de nouveaux phonèmes, par exemples, des voyelles antérieures, arrondies ou nasales, il faut faire attention à l'absence de diphtongues, à la durée des voyelles.

Quant au système consonantique du français, il a des traits significatifs tels que l'antériorité des consonnes, la spécificité de prononciation du [R] uvulaire, l'opposition nette sourde/sonore.

La syllabation et les phénomènes de l'enchaînement ou de la liaison sont très en vigueur surtout pour les activités de transcription et de production orale.

La caractéristique importante de la prononciation des phrases françaises est l'accentuation typique basée sur la division en groupes rythmiques (GR) où l'accent tombe sur la dernière syllabe du GR. La nouvelle démarche pour les apprenants à déplacer l'accent à la fin du GR est à réaliser régulièrement car on abuse à mettre trop d'accent dans une phrase française comme on le fait, par exemple, en ukrainien. La prononciation du mot sans accent qui lui est attaché dans la langue maternelle est une activité d'entraînement réalisée par les exercices de lecture distinctive de manière lente pour familiariser les étudiants à bien délimiter des GR. Pour faire sentir le rythme régulier français on recommande à marquer le tempo en tapant avec la main.

L'intonation de la phrase française est significative car elle sert à distinguer différents types de phrases et donc, accomplit une fonction démarcative et expressive.

Les erreurs phonologiques sont en priorités de la correction systématique et régulière car elles perturbent la compréhension du message.

Le phénomène de l'assimilation consonantique est caractéristique pour le français familier. Au niveau de la communication informelle le changement de consonnes est actuel, par exemple, dans les mots : *observer* [opserve], *pas de chance* [patʃã], *je pense* [ʃpãs], *Strasbourg* [strazbur].

Une autre marque du français familier réside en élisions à l'oral :

- *Tu* devient *t'* devant une voyelle : *Tu as aimé ?* → *T'as aimé ?*

- *Il* devient *i* devant une consonne : *Il fait beau !* → *I fait beau !*
- *Il y a* → *y'a* : *Il y a plein de monde !* → *Y'a plein de monde !*
- *Ne...pas* → *pas* (la première particule négative est supprimée) : *Je ne vais pas.* → *Je vais pas.*

- *Parce que* → *pasque* [paskə] : chute du [R].

La correction phonétique est en dépendance des connaissances des traits caractérisant les voyelles françaises: on peut très vite diagnostiquer si l'apprenant fait une erreur d'arrondissement des lèvres entre [i] et [y] ou s'il se trompe entre [y] et [u] et a commis une erreur de lieu d'articulation relevant la langue à l'arrière du palais et non à l'avant.

Le code phonographique des graphèmes françaises affecte la prononciation correcte surtout s'il s'agit de la prononciation des consonnes finales au niveau A1-A2. C'est le cas de la complexité du problème et les enseignants essaient de mettre en évidence des règles générales et de noter les tendances de la prononciation moderne :

- des consonnes finales dans *août*, *but* ;
- le cas du mot “ plus ” avec ses deux options de prononciations possibles : [ply] et [plys] ;
- la lettre **x** ayant cinq variantes de prononciation : [ks]ou [gz]ou [s]ou [z] ou [-] ;
- le **h** “ muet ” et le **h** “ aspiré ”.

La structure du cours du FLE englobe le cadre syllabique, rythmique et intonatif, les procédés expressifs à travers les activités de :

- la sensibilisation (écoute et lecture) ;
- la discrimination (exercices de perception et d'identification) ;
- l'entraînement articulatoire (exercices de répétition de mots et de phrases, variation de position – initiale, intervocalique ou finale...) ;
- le rythme et l'intonation (exercices de reproduction, d'imitation et de mémorisation de phrases et de textes variés (dialogues, citations, récits, publicités, information, discours, messages, annonces...) ;
- l'interprétation (lecture à voix haute de textes qui pourront aussi faire l'objet d'un travail de nature théâtrale) ;
- la phonie-graphie (activités d'observation, de transcription, de recherche de mots (dictées de phrases ou de textes) ;
- l'écriture créative (production individuelle ou collective de phrases et de textes).

A titre de conclusion, on peut dire que, que le répertoire déjà mentionné des techniques de correction des erreurs de prononciation est très varié. Les enseignants l'utilisent selon leurs caractéristiques individuelles et se sentent plus à l'aise avec certains moyens de correction qu'avec d'autres.

Littérature

1. Abry D., Chalaron M. L. (2010). Les 500 exercices de Phonétique. Niveaux A1-A2. Paris, Hachette.192 p. [in French]
2. Abry D., Valdeman-Abry J. (2007). La Phonétique : audition, prononciation, correction. Paris, CLE international.175 p. [in French]
3. Cadre européen commun de référence pour les langues (2001). Apprendre, Enseigner, Évaluer (CECRL). Strasbourg, 192 p. URL : <https://rm.coe.int/16802fc3a8> (date de l'accès : 20.03.23) [in French]
4. Méthode, enseignement, apprentissage, prononciation : phonétique française – FLE. URL : <http://flenet.unileon.es/phon/phoncours3> (date de l'accès : 18.03.23) [in French]

ВИКОРИСТАННЯ НОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАННІ ФОНЕТИКИ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ

Школяр Л.В., Цимбал І.В.

Національний технічний університет України

“Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”

Shkoliar.liliia@lil.kpi.ua, i.tymbal2017@gmail.com

***Abstract.** The paper presents didactic materials for further development of teaching techniques for French phonetic material using new technologies. To improve pronunciation skills and achieve rapid mastery of sound speech culture the authors suggest applying the onlined tools for communication support. To ensure high learning outcomes for the sound system of the language it is advisable for teachers to use updated materials for phonetic exercises from the specified resources. For self-mastery of correct articulation skills it is necessary to ensure monitoring and correction of pronunciation, (particularly in the context of distance learning). Today's learners have access to educational platforms with real feedback.*

***Key words:** new technologies, sound speech culture, online tools, pronunciation monitoring and correction, artificial intelligence.*

Вивчення мови нерозривно пов'язане з такими поняттями як розвиток і вдосконалення культури мовлення. Сучасна лінгвістика розглядає культуру усного і писемного мовлення як певну авторську майстерність, яка має відповідати нормам літературної мови та бути комунікативно виправданою. Культура мовлення має забезпечити виконання певних вимог: правильність, точність, логічну послідовність, змістовність, доречність, виразність повідомлення тощо.

Першим кроком до розвитку культури іноземного мовлення є відпрацювання звукової складової через вивчення фонетичної будови, норм звуковимови (наголос, чіткість, інтонаційність), удосконалення навичок володіння артикуляційним, дихальним, голосовим апаратом, фонематичним слухом (Андрієвська & Дем'яненко, 2004).

Вивчення звукової системи мови (фонетики) здійснюється за артикуляційним (фізіологічним), акустичним (фізичним) та функціональним (лінгвістичним) напрямками. Артикуляційний напрям розглядається як процес і результат певних рухів мовних органів; акустичний як можливість свідомого керування звучанням голосу залежно від коливання голосових зв'язок, що дає змогу варіювати висотою, інтенсивністю, довготою звуків; функціональний зосереджується на з'ясуванні ролі звукової сторони мови у процесі комунікації з позиуїй творення та розрізнення слів (Богуш, 2005, с. 590).

Свого часу значний внесок у наближення до культурологічних засад французького мовлення внесли вітчизняні фахівці Г. Ф. Гудименко, Е. М. Андрієвська, М. Я. Дем'яненко, Є. В. Комірна та інші. Вчені присвятили свої праці теоретичному і практичному розділам вивчення фонетики французької мови. Серед носіїв мови можемо виокремити таких дослідників як Л. Шарльяк, Ж.-Т. Бунец, Б. Лорей, А. Мотрон, Ж. Лебел, які займалися практичними аспектами французької фонетики.

Процес оволодіння звуковою культурою іншомовного (зокрема французького) мовлення починається зі знайомства з мовою. З перших уроків викладач намагається занурити здобувача у специфічне культурне лінгвомікросередовище франкомовної країни. Це насамперед відбувається за рахунок методів перцепції акустико-фізіологічних властивостей звуків із наступним їх відтворенням та контролем вимови.

Такий підхід значно ускладнюється в умовах онлайн навчання. До головних критеріїв успішності навчання фонетиці французької мови додаються ще вимога до якості звуку та зображення, щоб чітко почути звуки і побачити артикуляцію. Тож, на перший план виходить експериментальна фонетика з одночасними польовими дослідженнями.

Освіта з елементами дистанційного навчання розглядається як менш інтерактивна і більш автономна порівняно із класичною освітою і передбачає синхронну (зустріч у режимі реального часу) та асинхронну (доступ до матеріалів у зручний час) форми навчання. Для обох форм можуть бути корисними використання нових технологій (мобільних додатків, віртуальних помічників, асистентів, онлайн інструментів TV 5 monde <https://apprendre.tv5monde.com/fr/aides/prononciation>, FLE <https://www.lepointdufle.net/p/phonetique> для опанування класичною фонетикою, віртуальна реальність для занурення студента у франкомовне лінгвістичне середовище з акцентною фонетикою <https://www.google.com/search?q=prononcer+avec+realite+virtuelle> тощо).

У першому випадку викладач може проводити заняття з використанням онлайн інструментів для підтримки комунікації та пояснення матеріалу. Останнім часом функціонал таких програм значно розширився. До вже існуючого дидактичного матеріалу “Phonétique Progressive du Français” (серія підручників з французької фонетики, розроблених видавництвом CLE International, у кожному з яких подано вправи на розвиток вимовних навичок, аудіо- і відеоматеріали для повтору та аналізу) та “Phonétique en dialogues” (навчальний посібник, створений для студентів середнього і підвищеного

рівнів вивчення французької мови з дібраними діалогами та вправами на вимову), додалися нові модернізовані матеріали: онлайн-курс “Français interactif”, розроблений університетом Вісконсін-Медісон з аудіо- та відеоматеріалами для самостійного тренування, YouTube канал “Français avec Pierre” з відеопрезентаціями, відповідями на запитання та вправами на розвиток навичок вимови.

Асинхронне навчання передбачає самостійність опанування навичок правильної артикуляції. Для цього система вправ з французької фонетики має містити творчі завдання задля вироблення правильної дикції, надання висловлюванням виразності, акцентування на основних моментах (логічний наголос), конструювання власних висловлювань, підвищення темпу мовлення тощо. У цьому випадку перед нами постає проблема контролю і корекції вимови; викладачам знадобляться платформи для навчання фонетики французької мови зі зворотнім зв'язком. Серед апробованих площадок ми рекомендуємо безкоштовний сайт Forvo, на якому студійно записано правильну вимову слів; інтерактивний сайт з тренажерами для покращення вимови Speechling, на якому є можливість записати своє мовлення й отримати зворотний зв'язок від професійних викладачів мови; сайт, для самостійної перевірки набутих фонетичних навичок шляхом порівняння власної вимови з вимовою носіїв мови, записуючи своє мовлення й отримуючи зворотній зв'язок від інших користувачів сайту Phonemica. У пригоді стануть також нові форми навчання. Йдеться про використання останніх досягнень та інноваційних практик для опанування французькою фонетикою. Так, сайт Babbel (<https://www.babbel.com/uk/>) пропонує курси з французької мови, які містять вправи з вимови та перевірку вимови з використанням штучного інтелекту. Duolingo (<https://www.duolingo.com/>) надає доступ до безкоштовних курсів з французької мови, які містять вправи з вимови та оцінювання вимови когнітивними технологіями. Платна платформа Rosetta Stone (<https://www.rosettastone.com/>) включає вправи з французької вимови з наступною перевіркою за допомогою інтелектуального аналізу. Відвідування сайту Mondly (<https://www.mondly.com/>) дає змогу потренувати французьку вимову і перевірити її відповідність стандартам з використанням елементів штучного інтелекту.

Таким чином, стрімкий розвиток технологій, сучасними можливості штучного інтелекту забезпечують модернізацію підходів до навчання іноземної мови й вимагають пристосування методів і форм викладання до сучасних умов.

Література

1. Андрієвська, Е.М. & Дем'яненко, М.Я. (2004). Сучасна французька вимова. Теорія і практика. Київ. Київський університет.
2. Багмут, А.Й. (2005). Експериментальна фонетика. Київ. Довіра.
3. Дахно, І. (2014). Право інтелектуальної власності. Київ: ЦУЛ. Взято з http://culonline.com.ua/full/959-pravo-intelect-vlasn_dahnopdf.html.
4. Колесник О.С., Гаращук Л.А., & Гаращук К.В. (2015). Теоретична фонетика англійської мови. Житомир. ЖДУ імені Івана Франка.
5. Charliac, L., Le Bougnec, J.-T., Loreil, B., & Motron, Annie-Claude (2003). *Phonétique progressive du français : niveau débutant*. CLE International.
6. Lauret, B. (2007). *Enseigner la pronociation du français: questions et outils*. Hachette, Collection F.

FORMATION DE LA COMPETENCE PHONETIQUE

Volodymyr Khmel

Université nationale technique d'Ukraine

“Igor Sikorsky Institut polytechnique de Kiev”

vladimirkhmel@ukr.net

Abstract. The analysis of the problem of pronunciation which, being currently in the center of linguistic and didactic reflections, must propose to shed new light on the place of the text and literary discourse in teaching / learning of phonetics of French as a foreign language as well as the creation of textbooks taking into account the problem addressed in the paper.

Key words: communicative phonetic competencies, oral practice, phonetic correction, auditory reception of the learner, new way of listening to the spoken channel, types of texts.

La formation de la compétence phonétique est un aspect important dans l'étude des langues et contribue à l'acquisition de connaissances fondamentalement nouvelles dans le processus de communication verbale.

Pour maîtriser une langue vivante, il faut certainement apprendre à la parler (car toute langue est parlée avant d'être écrite) mais cela n'est possible que si l'on connaît sa prononciation. En réalité, toute langue possède un nombre limité de sons qui sont fixés par la communauté linguistique qui la parle. Dans le même temps, la maîtrise d'une bonne prononciation (compétence phonétique) envisage, à la fois, un enseignement spécifique et un entraînement systématique (Blanc, 2011).

L'un des objectifs essentiels de l'enseignement/apprentissage de langues contemporaines est de créer des ressources qui sont à être présentées à leurs apprenants. C'est dans cette perspective que la question de la place de la méthode comme outil utilisé par les enseignants de langues se pose. L'objectif à réaliser est pratique.

Ainsi la problématique de l'objectif pratique de l'apprentissage d'une langue étrangère prévoit-elle la maîtrise pragmatique des compétences linguistiques communicatives par les apprenants au niveau suffisant pour réaliser une communication en quatre aspects de l'activité langagière (compréhension orale et écrite, expression orale et écrite) ainsi qu'en médiation, dont la compréhension orale est l'une des compétences primordiales surtout au début de l'apprentissage (Хмель, 2015, p. 92).

Étant donné que la formation de la compétence phonétique est la première étape de l'apprentissage d'une langue étrangère, on y accorde une grande importance. Et cependant, c'est un terrain méthodologique peu étudié par rapport

aux autres domaines linguistiques comme la grammaire, le lexique, etc. Sous l'influence de la mondialisation, la compétence communicative s'avère nécessaire alors que justement la compétence phonétique est la base linguistique qui contribue à la compréhension lors de la communication (Bento, 2013).

Jusqu'à la parution des recherches méthodologiques ayant pour objectif de "faire parler" l'apprenant, la primauté accordée à l'écrit dans le processus d'enseignement de la langue française minimise l'explication pédagogique de l'oral. Dépendant souvent d'une source écrite (i.e. le manuel), la pratique de l'oral – et respectivement celle de la prononciation – a peu de place dans le cours de langue. Cet état de chose pèse d'ailleurs sur les perception et expression des apprenants (Fernandes, 2017).

Les auteurs et praticiens contemporains (M. Bento, C. Champagne-Muzar et d'autres) nous proposent leur vision de la correction phonétique pour les apprenants et leur compréhension du processus pédagogique le concernant (Bento, 2013). Notre analyse des ouvrages scientifiques est donc consacrée à l'étude de la méthodologie de l'enseignement du français langue étrangère via le prisme de l'apprentissage de l'aspect phonétique. Les méthodes "générales" de FLE continuent de conférer peu de place aux activités phonétiques qui, de surcroît, sont soit insuffisantes soit présentées dans un ordre aléatoire sans répondre aux véritables besoins des apprenants. Dans cette perspective, la question de la méthode due se pose en tant qu'un objectif essentiel de l'enseignement/apprentissage de langues contemporaines, la compétence phonétique étant la base linguistique qui contribue à la compréhension lors de la communication entre interlocuteurs.

La phonétique contemporaine intégrée dans la formation initiale des enseignants de fle, ceux-ci peuvent intervenir alors efficacement, tout d'abord sur la réception auditive de l'apprenant, en s'assurant que ce dernier a bien "entendu" ce qui a réellement été prononcé et non ce qu'il croit avoir été prononcé pour identifier correctement le sens. L'apprenant doit d'abord identifier correctement le support phonique (d'où la nécessité de développer une nouvelle façon d'écouter de la chaîne parlée) puis, sur sa production sonore, en facilitant concrètement sa prononciation par l'entraînement articulatoire. Dans cette perspective, l'enseignant se doit d'aborder, en même temps que les faits de langue (morphosyntaxiques, sémantiques, lexicologiques), les faits liés à son oralité (Fernandes, 2017).

En plus, certains types de textes (poésies, chansons, pièces de théâtre, slogans publicitaires, discours politiques...) visant à une harmonie sonore censée retenir l'attention de l'auditeur, contiennent des éléments phonétiques importants

qui, pour être compris ou appréciés suppose un minimum de connaissances phonétiques. Ces textes littéraires ou à caractère littéraire, dont les particularités phonétiques sont au premier plan, visent, de par leur richesse culturelle, leur échelle esthétique et leur puissance émotionnelle, à susciter l'intérêt des apprenants, favorisent la communication orale, et facilitent la mémorisation d'une bonne prononciation et d'une intonation conforme à la langue cible. Chaque texte littéraire se présente avant tout comme un continuum sonore où une part importante du message est supposée, non pas par la valeur différentielle des phonèmes, mais par une organisation originale de la qualité acoustique des sons, que le scripteur doit connaître et que le lecteur doit pouvoir décoder, identifier; il est donc essentiel pour les apprenants d'une langue étrangère de pouvoir y accéder. Dans un texte littéraire, en faisant “ parler “ ses personnages, l'auteur exploite largement la langue, la met dans tous les registres. On pourrait même affirmer que toute écriture suppose une sorte d'interprétation qui retourne à l'encodage oral.

Dans les manuels contemporains de cours pratique de fle édités par les éditions françaises, une partie phonétique apparaît dans chaque unité. Elle est toujours très repérable par son titre (*phonétique*). Dans cette rubrique, on aborde des phénomènes propres à la langue française comme les questions de liaison, d'élision, de groupe rythmique, d'accent et on propose un travail sur les sons : discrimination auditive et relation son-écriture. Les activités sont toujours courtes et très ciblées aux fins de donner de bonnes habitudes dès le début de l'apprentissage.

Néanmoins les méthodes contemporaines (même originales) ne sont pas toujours adéquates et suffisantes, en tenant compte les particularités de perception du matériel pédagogiques, aux attentes des apprenants, ceux-ci ayant une autre langue laquelle ils utilisent dans la réalité. C'est donc par ce motif qu'on a créé la méthode “Manuel de français: le nouveau KROK A1-A2” (Хмель, 2018).

Dans ce manuel la partie phonétique est prévue dans toutes les unités et par toutes sortes d'activités et exercices concomitants, appelés à apprendre à prononcer, à produire et à comprendre les sons français par le truchement du mot, de la phrase, du texte (oral ou écrit) en tenant compte les besoins et particularités des apprenants ainsi que des enseignants se servant de leur langue maternelle autre que le français.

La méthode de ce cours de français est résolument actionnelle et compétentielle selon le processus d'acquisition. Chaque unité propose à l'étudiant d'acquérir les éléments de langue et de langue-culture qu'il pourra

réinvestir dans des productions guidées ou libres et dans des tâches concrètes. Ces tâches impliquent l'étudiant dans des actions d'apprentissage du français qui s'inscrivent dans un contexte social et professionnel clair et aboutissent à une production

et à une réussite évaluable. *Le nouveau KROK A1-A2* a pour objectif essentiel d'apprendre les étudiants à observer, à analyser, à expliquer, à argumenter en langue française.

En conclusion ainsi faut-il avancer que la problématique de la prononciation étant actuellement au centre des réflexions linguistique et didactique, se doit proposer d'éclairer sous un jour nouveau la place du texte et du discours littéraire dans l'enseignement / apprentissage de la phonétique du français langue étrangère ainsi que la création des manuels compte tenu du problème abordé.

Littérature

1. Bento, M. (2013). Phonétique en classe de FLE – Quoi et comment enseigner ? Le français dans le monde. С. 38-39. URL: france-education-international.fr
2. Blanc, G. (2011). L'enseignement de la phonétique du français langue étrangère (FLE), 2011.
3. Fernandes, J. (2017). Phonétique, littérature et enseignement du français langue étrangère (FLE) / Théories et recherches. URL: <https://calenda.org/404981>
4. Khmel, V. (2021). Problématique de l'enseignement de la phonétique au cours de fle. Сучасні тенденції фонетичних досліджень: зб. матеріалів V Круглого столу з міжнародною участю, 22 квіт. 2021 р. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во “Політехніка”. С. 157-161
5. Хмель, В.В. (2015). Методологічні аспекти викладання іноземної мови для спеціальних цілей на нефілологічних факультетах університетів. Вища школа. С. 87-97.
6. Хмель, В.В. (2018). Підручник французької мови: Новий КРОК А1-А2. Manuel de français : le nouveau KROK A1-A2. Київ: Університет економіки та права “КРОК”. 336 с.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРІВ

Barna, Claudio – Dr., Department of International Studies, University of Milan, Italy.

Dellwo, Volker – Ph.D., MA, Professor (Associate), University of Zurich, Zurich, Switzerland.

Perepelytsia, Valeriia – MA, Ph.D. student, University of Zurich, Zurich, Switzerland.

Urbanavičienė, Jolita – Doctor of Humanities, Senior Researcher at the Research Center of the Standard Language, Institute of the Lithuanian Language, Vilnius, Lithuania.

Vitale, Alessandro – Ph.D., Assistant Professor, Faculty of Political, Economic and Social Sciences, University of Milan, Italy.

Алексієвець Оксана Миколаївна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри германської і фіно-угорської філології Київського національного лінгвістичного університету.

Андрущенко Ірина Олександрівна – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри фонетики і практики англійської мови Київського національного лінгвістичного університету.

Бабчук Юлія Йосипівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов природничих факультетів Київського національного університету ім. Т. Шевченка.

Бондар Леся Вікторівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії, практики та перекладу французької мови Національного технічного університету України “Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”.

Бойченко Марія Костянтинівна – аспірантка кафедри теорії, практики та перекладу англійської мови Національного технічного університету України “Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”.

Борбенчук Ірина Миколаївна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри теорії, практики та перекладу англійської мови Національного технічного університету України “Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”.

Буга Світлана Юріївна – викладач кафедри англійської мови технічного спрямування №2 факультету лінгвістики Національного

технічного університету України “Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”.

Бурка Наталія Анатоліївна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри англійської мови та перекладу факультету сходознавства Київського національного лінгвістичного університету.

Буць Жанна Володимирівна – кандидат філологічних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри теорії, практики та перекладу французької мови Національного технічного університету України “Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”.

Валігура Ольга Романівна – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри східної та слов'янської філології Київського національного лінгвістичного університету.

Гуменюк Інна Леонідівна – кандидат філологічних наук, доцент, Гамбурзький університет, факультет гуманітарних наук, інститут англістики і Американістики, м. Гамбург, Федеративна Республіка Німеччина.

Дегтярєва Євгенія Олександрівна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри теорії, практики та перекладу французької мови Національного технічного університету України “Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”.

Ібрагімова Світлана Володимирівна – старший викладач кафедри теорії, практики та перекладу французької мови Національного технічного університету України “Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”.

Ільченко Ольга Михайлівна – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри іноземних мов Центру наукових досліджень та викладання іноземних мов Національної академії наук України.

Існюк Ольга Юріївна – аспірантка кафедри теорії, практики та перекладу англійської мови Національного технічного університету України “Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”.

Калита Алла Андріївна – доктор філологічних наук, професор, професор кафедри теорії, практики та перекладу французької мови Національного технічного університету України “Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”.

Качановська Тетяна Олександрівна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та практики перекладу з романських мов імені Миколи Зерова Навчально-наукового інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Козуб Любов Степанівна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних математичних факультетів Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Колісник Марина Павлівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської мови гуманітарного спрямування №3 Національного технічного університету України “Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”.

Корнєва Зоя Михайлівна – доктор педагогічних наук, професор, декан факультету лінгвістики Національного технічного університету України “Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”.

Кривенець Ірина В’ячеславівна – аспірантка кафедри теорії, практики та перекладу французької мови Національного технічного університету України “Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”.

Куликова Вікторія Григорівна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри теорії, практики та перекладу французької мови Національного технічного університету України “Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”.

Куценко Микола Анатолійович – кандидат філологічних наук, професор кафедри іноземних мов Воєнної академії імені Євгенія Березняка, м. Київ.

Мусієнко Юлія Анатоліївна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри германської і фіно-угорської філології Київського національного лінгвістичного університету.

Северина Галина Геннадіївна – аспірантка кафедри теорії, практики та перекладу англійської мови Національного технічного університету України “Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”.

Снегірєва Єлизавета Олександрівна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов Центру наукових досліджень і викладання іноземних мов Національної академії наук України.

Сокирська Ольга Сергіївна – кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри англійської мови технічного спрямування №2 Національного технічного університету України “Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”.

Сотников Андрій В’ячеславович – кандидат філологічних наук, доцент кафедри теорії, практики та перекладу англійської мови Національного технічного університету України “Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”.

Тараненко Лариса Іванівна – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри теорії, практики та перекладу англійської мови Національного технічного університету України “Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”.

Хміль Володимир Вікторович – викладач кафедри теорії, практики та перекладу французької мови Національного технічного університету України “Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”.

Цимбал Інна Валеріївна – кандидат психологічних наук, доцент кафедри теорії, практики та перекладу французької мови Національного технічного університету України “Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”.

Школяр Лілія Володимирівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії, практики та перекладу французької мови Національного технічного університету України “Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”.

Шумченко Тіна Інусівна – старший викладач кафедри теорії, практики та перекладу французької мови Національного технічного університету України “Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”.

Наукове видання

Сучасні тенденції фонетичних досліджень

Збірник матеріалів
VI Круглого столу з міжнародною участю

21 квітня 2023 р.

(Українською, французькою та англійською мовами)

В авторській редакції

Надруковано з оригінал-макета замовника

Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
Свідоцтво про державну реєстрацію: серія ДК № 5354 від 25.05.2017 р.,
просп. Перемоги, 37
Київ, 03056

Підп. до друку 11.05.2023. Формат 60×84¹/₁₆. Папір офс.

Гарнітура Times New Roman.

Спосіб друку – ризографічний. Ум. друк. арк. 9,07. Обл.-вид. арк. 14,08. Наклад 50 пр.

Поз. 2021-3-3-001. Зам. № 21-044.

Видавництво «Політехніка», КПІ ім. Ігоря Сікорського
вул. Політехнічна, 14, корп. 15
Київ, 03056
тел. (044) 204-81-78